

**İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN DİSİPLİNLİ ZİHİN
ÖZELLİKLERİ İLE GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ (AFYONKARAHİSAR
ÖRNEKLEMİ)**

Bircan PERSENTİ
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Sibel YAZICI
Ekim, 2023
Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖZELLİKLERİ İLE GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(AFYONKARAHİSAR ÖRNEKLEMİ)

Hazırlayan
Bircan PERSENTİ

Danışman
Doç. Dr. Sibel YAZICI

AFYONKARAHİSAR 2023

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örnekleme)**” adlı çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine riayet ettiğimi belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul, beyan ve taahhüt ederim.

02/10/2023

İmza

Bircan PERSENTİ

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı-Soyadı	Bircan PERSENTİ
	Numarası	210682109
	Anabilim Dalı	Temel Eğitim
	Programı	Sınıf Eğitimi
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı	İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örnekleme)	
Tez Savunma Sınav Tarihi	02.10.2023	
Tez Savunma Sınav Saati	14.30	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒ oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖZELLİKLERİ İLE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (AFYONKARAHİSAR ÖRNEKLEMİ)

Bircan PERSENTİ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

Ekim, 2023

Danışman: Doç. Dr. Sibel YAZICI

Araştırmada, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve hangisinin ilişkiyi etkilediği tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından (Cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, kitap okuma süresi, okunan dergi türü, seyredilen tv programı, bilgisayar oyunları) disiplinli zihin özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu çalışma ile ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu yönleriyle araştırmanın özgün bir çalışma olarak alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Afyonkarahisar Merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında 2022-2023 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen 576 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, “Disiplinli Zihin Ölçeği” ve “Girişimcilik Eğilimleri Envanteri” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler alt problemlere göre bilgisayar ortamında istatistiki paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Kruskal-Wallis testi, bağımsız örneklem t testi, basit ve kısmi korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Her iki ölçeğin boyutları ve faktörleri arasında da pozitif ve anlamlı bir ilişki söz konusudur. Cinsiyet, okunan dergi türü, seyredilen Tv programı, oynanan bilgisayar oyunları, kitap okuma süresi, anne mezuniyet durumu, baba mezuniyet durumu, anne mesleği ve baba mesleği durumlarına göre Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Disiplinli zihin, girişimcilik eğilimi, ilkokul, girişimcilik.

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE DISCIPLINED MIND CHARACTERISTICS OF THE FOURTH GRADE STUDENTS AND THEIR ENTREPRENEURSHIP TENDENCIES (AFYONKARAHISAR SAMPLING)

Bircan PERSENTİ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION**

October, 2023

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Sibel YAZICI

In the study, it was aimed to reveal the relationship between the disciplined mind characteristics of primary school fourth grade students and their entrepreneurial tendencies and to determine which one is the predictor. In addition, the relationship between the disciplined mind characteristics and entrepreneurship tendencies of primary school fourth grade students in terms of various variables (gender, parental education level, parental profession, reading time, type of magazine read, TV program watched, computer games) was investigated. With this study, it will be determined whether there is a relationship between the disciplined mind characteristics of primary school fourth grade students and their entrepreneurial tendencies. With these aspects, it is thought that the research will contribute to the literature as an original study. The relational screening model, one of the quantitative research methods, was used in the research.. The sample of the research consists of 576 primary school fourth grade students selected by simple random sampling in the 2022-2023 academic year in public schools affiliated to the Ministry of National Education in the central district of Afyonkarahisar. Personal Information Form, “Disciplined Mind Scale” and “Entrepreneurship Tendency Inventory” were used as data collection tools. The data obtained from the research were analyzed with the statistical package program in the computer environment according to the sub-problems. One-way Analysis of Variance (ANOVA), Kruskal-Wallis test, independent sample t-test, simple and partial correlation analysis, and simple linear regression analysis were used in the analysis of the data. As a result of the research, a positive and significant relationship was found between the disciplined mind characteristics of primary school fourth grade students and their entrepreneurial tendencies. A positive and significant relationship was found between the dimensions and factors of both scales. A positive and significant relationship was found between the Disciplined Mind Scale and Entrepreneurial Tendency Inventory according to gender, type of magazine read, TV program watched, computer games played, duration of reading, mother's graduation status, father's graduation status, mother's occupation and father's occupation.

Keywords: Disciplined mind, entrepreneurship trends, primary school, entrepreneurship.

ÖN SÖZ

İlkokul, öğrencilerin eğitim hayatının temellerini oluşturmaktadır. Disiplinli zihni gelişmiş bireylerin hayatta daha başarılı olması gerektiği varsayıldığında, ilkokul yıllarında öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Girişimcilik eğilimi öğrencilerin fırsatları değerlendirmesi ve başka fırsatlar araması olarak tanımlanabilir. Değişen dünya düzeninde girişimcilik önemli bir yer tutmaktadır. İlkokul yıllarında öğrencilerin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimlerinin geliştirilmesi öğrenciler ve içinde yaşadığı toplum için olumlu kazanımlar oluşturacaktır. Çalışma, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır.

Araştırma süresince, yüksek lisans tezimin danışmanlığını üstlenen, görüş ve önerileriyle her zaman çalışmama rehberlik eden değerli hocam Doç. Dr. Sibel YAZICI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Değerli vakitlerini ayırarak tez savunma jürimde yer alarak önerileriyle tezime katkı sağlayan Sayın Prof. Dr. Nuray KURTDEDE FİDAN ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Abdullah GÖKDEMİR hocalarıma saygılarımla teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen değerli meslektaşım Kerem İÇEL'e, yüksek lisans çalışması için beni teşvik eden kıymetli arkadaşım İsa Han ÇAKMAK'a, okul müdürüm ve aile dostum Ramazan ÇETİN'e, Hacı Hayriye Özsoy İlkokulu'nda görev yapan değerli meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca vakitlerinden aldığım değerli eşim Büşra PERSENTİ ve canım kızım Zeynep Gökçe PERSENTİ'ye sonsuz teşekkür ederim.

Bircan PERSENTİ
2023, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
1.1.GARDNER'IN BEŞ ZİHİN MODELİ.....	8
1.1.1.Sentezleyen Zihin.....	9
1.1.2.Yaratıcı Zihin.....	10
1.1.3.Saygılı Zihin.....	12
1.1.4.Etik Zihin.....	14
1.1.5. Disiplinli Zihin.....	16
1.2. GİRİŞİMCİLİK.....	20
1.2.1. Girişimcilik Kavramı ve Önemi.....	20
1.2.2.Girişimci ve Özellikleri.....	25
1.2.3. Ülkemizde Girişimcilik.....	28
1.2.4. Girişimcilik Eğilimi.....	30
2. KONUYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	30
2.1. GARNDER'IN BEŞ ZİHİN MODELİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	30
2.1.1. Beş Zihin Alanıyla İlgili Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar.....	31
2.1.2. Beş Zihin Alanıyla İlgili Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar.....	33
2.2. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	34
2.2.1. Girişimcilik Eğilimleri İle İlgili Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar.....	35
2.2.2. Girişimcilik Eğilimleri İle İlgili Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar.....	38

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1.ARAŞTIRMA MODELİ.....	42
2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	42
3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	45
3.1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	45
3.2.DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİ.....	45
3.3. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİ.....	46
4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ.....	47
5. VERİLERİN ANALİZİ.....	47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	49
1.1. DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	49
1.2. DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİNE AİT BULGULAR.....	51
1.3. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	64
1.4. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİNE AİT BULGULAR.....	66
1.5. İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİ İLE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİNE AİT BULGULAR.....	76
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
KAYNAKÇA.....	94
EKLER DİZİNİ.....	101

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri.....	43
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ebeveynlerinin Demografik Bilgileri	44
Tablo 3. Disiplinli Zihin Ölçeği Cronbach Alpha İç Tutarlık Sayıları	46
Tablo 4. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Cronbach Alpha İç Tutarlık Sayıları	46
Tablo 5. Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Çarpıklık-Basıklık Değerleri.....	48
Tablo 6. Disiplinli Zihin Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Analizler	49
Tablo 7. Disiplinli Zihin Ölçeği Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları	49
Tablo 8. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Disiplinli Zihin Ölçeği Puanları Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız T-Testi Sonuçları.....	52
Tablo 9. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları.....	53
Tablo 10. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	54
Tablo 11. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	54
Tablo 12. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	55
Tablo 13. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	56
Tablo 14. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	57
Tablo 15. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	58
Tablo 16. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	58
Tablo 17. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	59
Tablo 18. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	60
Tablo 19. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	61
Tablo 20. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	62

Tablo 21. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	63
Tablo 22. Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin Faktörlerine İlişkin Betimsel Analizler	64
Tablo 23. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları.....	64
Tablo 24. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Puanları Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız T-Testi Sonuçları	66
Tablo 25. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	67
Tablo 26. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	69
Tablo 27. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	69
Tablo 28. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	70
Tablo 29. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	70
Tablo 30. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	71
Tablo 31. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	72
Tablo 32. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	72
Tablo 33. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	73
Tablo 34. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	74
Tablo 35. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	75
Tablo 36. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları	75
Tablo 37. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	76

Tablo 38. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri İlişkisini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Tablosu	76
Tablo 39. Disiplinli Zihin Ölçeği ile Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Arasındaki İlişkide Hangisinin Yordayan Olduğunu Belirlemeye Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	77
Tablo 40. Cinsiyet Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki	78
Tablo 41. Baba Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	78
Tablo 42. Anne Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	79
Tablo 43. Baba Mesleği Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki	79
Tablo 44. Anne Mesleği Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki	80
Tablo 45. Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki	80
Tablo 46. Okunan Dergi Türü Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	81
Tablo 47. Seyredilen TV Programı Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	81
Tablo 48. Oynanan Bilgisayar Oyunları Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki	82

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. Sentezleyen zihin özellikleri ve örnekleri	10
Şekil 2. Yaratıcı zihin özellikleri ve örnekleri	12
Şekil 3. Saygılı zihin özellikleri ve örnekleri	14
Şekil 4. Etik zihin özellikleri ve örnekleri.....	16
Şekil 5. Disiplinli zihin özellikleri ve örnekleri	19

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

%: Yüzde
&: ve
ANOVA: Analysis of Variance (ANOVA)
f: Frekans
MEB: Millî Eğitim Bakanlığı
DZÖ: Disiplinli Zihin Ölçeği
GEE: Girişimcilik Eğilimleri Envanteri
N: Evren büyüklüğü
n: Örneklem büyüklüğü
p: Anlamlılık (önemlilik) testine ilişkin olasılık değeri
r: Korelasyon katsayısı.
s: Sayfa
S: Sayı
s.s.: Standart Sapma
t: t değeri
TDK: Türk Dil Kurumu
TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
vb: ve benzeri
vd: ve diğerleri
vs: vesaire
 $\bar{X}$: Aritmetik ortalama

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi, kapsamı, sınırlılıkları, sayıltıları ve konuya ilişkin tanımlara yer verilmiştir.

PROBLEM DURUMU

Bugünkü ve gelecekteki dünya, iyi anlayan insanlara aittir. Bu yüzden insan iyi anlamalı ve diğer insanların iyi anlamalarına yardımcı olmalıdır. Eğitim, insanlardan anlayışlarını farklı açıklamalarla, yeni örneklerle göstermelerini ve öğrendikleri bilgiyi yaşantısal bilgiye dönüştürmelerini istemektir (Gardner, 2010). Öğrenme ile bilgi arasında doğrudan bir ilişkinin var olduğu, yeni öğrenmelerin eski öğrenmelerle birleşerek bireyin yeni bilgiler elde etmesini sağladığı, elde edilen bu bilgileri zihinsel süreçlerden geçirerek yeniden anlamlandırdığı ve yeni bilgiler ürettiği bir yaklaşım temeli olarak kabul edilmektedir (Yılmaz, 2009). Çağımızdaki bireylerin düşünme tarzları aynı olmadığından farklılıklar üzerinde yoğunlaşma önem kazanmıştır (Başaran, 2004).

Gardner (2007), günümüz dünyasının şartlarını göz önünde bulundurarak geleceği inşa edecek beş zihin modeliyle daha ileri gidileceğini planlamış ve disiplinli, sentezci, yaratıcı, saygılı ve etik zihin olmak üzere geleceği inşa edecek beş zihin modelini tanımlamıştır. Disiplinler, zihne düşünmeye yönelik yapılandırılmış yaklaşımlar sağlar (Charles, 2008).

Bu beş zihin modelinden araştırma konusunu oluşturan disiplinli zihin, bir ya da birkaç disiplinde ustalaşmak olarak tanımlanabilir. Gardner'a göre disiplinli zihin, bilgi ve beceri geliştirmek için sürekli çalışması gerektiğini bilir. Disiplinleri farklı bir olgu olarak kabul eden Gardner, disiplini dünya hakkında belli bir tarzda düşünmek olarak ifade etmektedir. Bir disiplinde ustalaşan profesyonellerin eğitimi, kişilerin ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda gerçekleşmektedir. Gardner "Disiplinli bir zihne nasıl ulaşılabilir?" sorusuna, bir disiplinle ilgili önemli konu ve kavramları belirlemek; önemli miktarda zaman ayırmak; konuya değişik yönlerden yaklaşmak; en önemlisi olarak kavrananların icrasını sağlamak cevabını vermektedir (Gardner, 2007).

Disiplinli zihin, bilişsel boyutta bir düşünme biçimi olarak duyuşsal boyutta bir yaşam biçimi olarak disiplinle ilgili birbirini destekleyen iki boyuttan oluşmaktadır. Bir disipline ya da birkaç disipline özgü düşünme biçimlerinde usta olma bilişsel boyutu,

dünya hakkında öğrenme sürecinden zevk alma, öğrenmenin tutkuya dönüşmesi, bilgi ve becerisini geliştirmek için sürekli çalışma gibi bireyin disiplin alanında ustalaşmasını sağlayacak alışkanlıkları edinmesi ise duyuşsal boyutu oluşturmaktadır (Can Aran ve Senemoğlu, 2014).

Kişi, bir beceri, meslek ya da bilgi alanında ustalaşmada kendisine sürekli ve sonsuz bir ilerleme sağlayacak alışkanlıkları kazandığı oranda disiplinli demektir. Bir disiplin alanında son derece başarılı olan bir birey diğer bir disiplin alanında dikkat çekici miktarda hatalı davranabilir. Ama öğrenmeyle disiplin kavrayışını geliştirmeye devam edebilir. Tek disiplinli bir zihnin tek başına yeterli olmadığını savunan Gardner, bilginin disiplinler arasındaki mekân ve bağlantılarda bulunduğu ve insanların gelecekte bilgiyi sentezleştirmeyi, yeni ve farklı yöntemlere yaymayı öğrenmesi gerektiğine vurgu yapar. Bir ya da birden fazla disiplinde bilgisi olmayan insanlar, işyerlerinin yüksek beklentisine cevap veremeyecek ve önemsiz işlerle sınırlanacaktır (Gardner, 2007).

Küreselleşmenin yoğun olarak egemen olduğu günümüzde iş dünyasında verimli çalışmak ve yüksek yararlılık büyük önem arz etmekte ve kendini sürekli yenileyen, birden fazla disiplinde kendini geliştirmiş girişimci bireylere duyulan ihtiyaç artmaktadır. Girişimcilik, değer üretebilmek için fırsatların araştırıldığı ve bu fırsatlardan yararlanabilmek için çeşitli kaynakların birleştirildiği bir süreçtir (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009). Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte önem kazanmış ve 1980'lerden sonra daha çok önem verilen bir kavram olmuştur (Işık, 2016). Günümüzde insan yaşamının kalitesini arttırmak için girişimcilik, bütün alanlarda dinamik bir unsur olarak yaratıcılık ve yenilik kavramlarıyla birlikte karşımıza çıkmaktadır (Korkmaz, 2000). Teknolojik gelişmelerin artmasının da girişimcilik faaliyetleri üzerinde önemli bir etkisi vardır (Aytaç ve İlhan, 2007). Girişimciler, ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişiminde önemli bir görev üstlenmekte ve girişimcilik güncel bir konu olma özelliğini arttırarak sürdürmektedir (Uygun ve Güner, 2016).

Risk alma davranışlarını içeren girişimcilik, yenilikçi boyutuyla birlikte, farklı alanlardaki ihtiyaçları görüp bunlara yenilikçi çözüm yolları getiren, sorunları fırsata çevirmeyi öngören, içinde yaşadığı toplumun kazancına katkı sağlayan, lider özellikli faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır (Işık, 2016). Ekonomik büyümenin temelini oluşturan girişimcilik, bir ülkenin demokrasisinde, ekonomik kalkınmasında, toplumsal refahında çok önemli bir yere sahiptir (Yurtseven, 2020). Girişimcilik olgusu daha çok ekonomik faaliyetlerle ilişkilendirilse de üniversitelerde, sanal ortamlarda, iş yerlerinde,

kamu sektöründe, sanat alanı gibi birçok alanda girişimcilik olgusuna rastlamak mümkündür (Işık ve Uğurlu, 2021).

Hızla değişen dünyada ve bilgiye bakış açısında, insanların inovasyon, yaratıcılık, üretkenlik, sorumluluk, bilgi teknolojilerini etkin kullanma, girişimcilik gibi becerileri geliştirmeleri gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılından itibaren eğitim paradigmasını değiştirmiş ve yapılandırmacı eğitimi benimsemiştir. Eğitim paradigmasının değişmesi sonucu geliştirilen yeni öğretim programlarında öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırma hedefi görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu ve halen kullanılan 2018 öğretim programında “Temel Hayat Yeterlilikleri” başlığı altında “girişimcilik ve mesleki beceriler” olarak girişimcilik becerisine yer verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2018) girişimcilik becerisine ihtiyacı *“Bireyin iş hayatında başarılı olabilmesi, girişimcilik becerisine sahip olmasına bağlıdır. Bunun için bireylerin karşılaştıkları bir sorunu ve işi tanımlama, işin sebeplerini ve sonuçlarını öngörme, organizasyon yapma, karar alma, öncülük ve yöneticilik yapma, motivasyon sahibi olma, risk alma, iş hayatı ve toplum ile ilgili geleceği öngörme becerilerini geliştirmesi gerekir. Bireyin iş hayatında başarılı olabilmesi mesleki becerilere sahip olmasına bağlıdır. Bunun için bireyin mesleğini seçme sorumluluk ve iradesine sahip olma, ilgi duyduğu mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumların ve ilişkili olduğu mesleklerin farkında olma, mesleğiyle ilgili ahlak kurallarının farkında olma, standartları ve mevzuatı öğrenmeye istekli olma, ilgi duyduğu mesleğin kariyer imkânlarını ve basamaklarını bilmesine ihtiyacı vardır.”* şeklinde açıklamaktadır.

Sekiz temel yeterlikten birisi olan girişimcilik becerisi, bireyin duygu ve düşüncelerini eyleme dönüştürebilme, doğru amaçlara ulaşabilmek için plan program yapabilme, yönetebilme, yaratıcı, yenilikçi, risk alan ve hedeflerine ulaşabilme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir (Figel, 2007). Zihnini verimli kullanan insanlar, öğrenme sürecinde uyguladığı zihinsel beceri ve alışkanlıklarını geliştirmesi için yöntemler keşfederler. Bu yöntemler bireye başarısız olduğu alanlardaki becerilerini geliştirerek başarıya giden yolu kendisinin bulmasına, eğitim, iş ve sağlık alanında bakış açısını değiştirme ve zihinleri tazeleme, girişimcilik ve yenilikçiliği arttırmaya yarar sağlamaktadır (Güneş, 2013). İlkokul öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinin geliştirilmesinin girişimcilik eğilimlerine olumlu anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm bu noktalardan hareketle çalışmada, ilkokul dördüncü sınıf

öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılacaktır.

PROBLEM CÜMLESİ VE ALT PROBLEMLER

Araştırmada “İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında ilişki var mıdır?” problem cümlesi doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri hangi düzeydedir?

2. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinde;

- Cinsiyet,
- Baba eğitim durumu,
- Anne eğitim durumu,
- Baba mesleği,
- Anne mesleği,
- Günlük kitap okuma süresi,
- Okunan dergi türü,
- Seyredilen Tv programı,
- Oynanan bilgisayar oyunu değişkenlerinin etkisi var mıdır?

3. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri hangi düzeydedir?

4. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde;

- Cinsiyet,
- Baba eğitim durumu,
- Anne eğitim durumu,
- Baba mesleği,
- Anne mesleği,
- Günlük kitap okuma süresi
- Okunan dergi türü,
- Seyredilen Tv programı,
- Oynanan bilgisayar oyunu değişkenlerinin etkisi var mıdır?

5. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi etkileyen hangisidir?

7. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkide;

- Cinsiyet,
- Baba eğitim durumu,
- Anne eğitim durumu,
- Baba mesleği,
- Anne mesleği,
- Günlük kitap okuma süresi,
- Okunan dergi türü,
- Seyredilen Tv programı,
- Oynanan bilgisayar oyunu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve hangisinin etkide bulunduğunu tespit etmek amaçlanmaktadır. Ayrıca ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından (Cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, kitap okuma süresi, okunan dergi türü, seyredilen tv programı, bilgisayar oyunları) disiplinli zihin özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki araştırılacaktır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bireyin en az bir disiplin alanında ustalaşmasını sağlaması disiplinli zihin kavramıyla açıklanmaktadır. Disiplinli birey, bir beceri, meslek ya da bilgi alanında ustalaşmada kendisine sürekli ve sonsuz bir ilerleme sağlayacak alışkanlıkları edinen kişidir. Tek disiplinli bir zihnin tek başına yeterli olmadığını savunan Gardner (2007), bilginin disiplinler arasındaki mekân ve bağlantılarda bulunduğu ve insanların gelecekte bilgiyi sentezleştirmeyi, yeni ve farklı yöntemlere yaymayı öğrenmesi gerektiğine vurgu yapar.

Girişimcilik, tutku ve enerjiyle yeni fikirlerin ve yapıcı çözümlerin yaratılması ve uygulanmasını gerektiren, vizyon, değişim ve yaratıcılık unsurlarını barındıran dinamik bir süreçtir (Yalçıntaş, 2010). Risk alma davranışlarını içeren girişimcilik, yenilikçi boyutuyla birlikte, farklı alanlardaki ihtiyaçları görüp bunlara yenilikçi çözüm yolları getiren, sorunları fırsata çevirmeyi öngören, içinde yaşadığı toplumun kazancına katkı sağlayan, lider özellikli faaliyetler olarak karşımıza çıkar (Işık, 2016). İlkokul seviyesinde girişimcilik; farklı düşünceler üretme, fırsatları değerlendirme, yenilik yapma, başarma arzusuna sahip olma, hedeflerine ulaşmada cesur davranarak risk alma, kararlı ve ısrarcı olma, çeşitli projeler ve organizasyonlar gerçekleştirme gibi okul ortamında geliştirilebilecek becerileri kapsamaktadır (Yurtseven, 2020). Rensburg ve Kanayo (2021) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda girişimcilikte, sürekli kendi kendine çalışma ve disiplinli bir zihnin kurulması gibi yönlerin her ikisi de paha biçilmez varlıklar olarak ortaya çıkmıştır. Girişimcilik, fikirleri ürüne dönüştürme becerisi olarak görülebilir. Bu açılar dikkate alındığında girişimci bir bireyin gelişebilmesi ve ilgili konuda ustalaşabilmesi için birden fazla yöntemi birlikte kullanabileceği bir zihni yapıya ihtiyacı vardır. Bu bağlamda bakıldığında bireyin girişimcilik eğilimleri ile disiplinli zihin özellikleri arasında bir ilişki olabileceği düşünülmektedir.

Girişimci bir bireyin eğilimlerinin gelişmesi ve ustalaşması, birden fazla yöntemi bir arada kullanabileceği zihni bir yapıya sahip olabilmesiyle ilişkilidir. Bu bağlamda bireyin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimlerinin bağdaştığı görülmüş ve bu araştırma ile iki kavram arasındaki ilişkinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bununla birlikte iki kavrama çeşitli değişkenlerin etkisinin olup olmadığını incelemek amaçlanmıştır.

Literatür taraması yapıldığında disiplinli zihin kavramı ve girişimcilik eğilimleri kavramıyla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış olsa da iki kavramın bağdaştırıldığı özellikle ilkokul düzeyinde bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmiş olacaktır. Bu yönleriyle araştırmanın özgün bir çalışma olarak alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

- 2022-2023 eğitim-öğretim yılı ile,

- Afyonkarahisar Merkez ilçede 6 ilkokulda öğrenim gören 280 kız ve 296 erkek toplam 576 dördüncü sınıf öğrencisiyle,

- Disiplinli zihin ölçeğiyle,

- Girişimcilik eğilimleri envanteriyle,

- Kişisel bilgi formuyla,

- Öğrencilerin cinsiyeti, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, günlük kitap okuma süresi, okudukları dergi türü, seyrettikleri TV programı ve oynadıkları bilgisayar oyunu türleriyle sınırlıdır.

SAYILTILAR

Bu araştırmaya katılan ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin, disiplinli zihin ölçeği, girişimcilik eğilimleri envanteri ve kişisel bilgi formuna objektif cevaplar verdikleri, kendi fikirlerini beyan ettikleri, araştırmaya gönüllü olarak katıldıkları varsayılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

Araştırmacının veri toplama araçlarından elde ettiği verileri nesnel bir şekilde analiz ettiği varsayılmaktadır.

TANIMLAR

Beş Zihin Modeli: Gardner tarafından disiplinli, sentezci, yaratıcı, saygılı ve etik olarak sınıflandırılan, ilk üçünün bilişsel süreçlerle, son iki zihin tipinin ise kişiler arası ilişkilerle ilgili olduğu zihin modelidir (Yılmaz, 2012).

Disiplinli Zihin: Gardner tarafından ortaya konulmuş, bireylerin en az bir düşünce alanında ustalaşmasını hedefleyen beş zihin türünden biridir (İçel, 2019).

Girişimcilik: Var olan bir soruna çözüm üretebilmek ya da bir ihtiyacı giderebilecek bir ürün veya bir hizmeti yaratabilme sürecidir (Altan, 2019).

Girişimci: Var olan kaynakların ve yeteneklerin ötesine erişerek, fırsatları hayal eden, arayan, kovalayan ve yakalamak için tetikte bekleyen kişidir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya ilişkin kavramsal çerçeve ile yurt içinde ve yurt dışında yapılan ilgili çalışmalar yer almaktadır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde Gardner'ın beş zihin modeli, disiplinli zihin, sentezleyen zihin, yaratıcı zihin, saygılı zihin, etik zihin, girişimcilik, girişimcilik kavramı ve önemi, girişimci ve özellikleri, ülkemizde girişimcilik, sosyal girişimcilik ve girişimcilik eğilimi konu başlıkları ele alınmıştır.

1.1. GARDNER'IN BEŞ ZİHİN MODELİ

İnsanın diğer varlıklardan ayrılmasını sağlayan en önemli ayrım noktalarından birisi zihindir (Gültekin, 2022). Zihin, birbiriyle ilişkili ve iletişim içindeki bilişsel işlevlerin toplamından oluşan, beyin organının oluşturduğu bir düşünce aygıtı, bir muhakeme yeridir (Dağ, 2017). Zihin, insan beyninin üst düzey işlevleri olan düşünme, akıl yürütme, hayal etme ve öğrenme gibi süreçleri kapsayan bir bilinç alanıdır (Güneş, 2013).

Küreselleşmenin etki alanı insan ve toplum arasındaki ilişkilerdir ve bu itibarla ekonomik, siyasi/güvenlik, teknolojik/iletişimsel, çevresel/demografik ve kültürel boyutları vardır (Bayar, 2008). Küreselleşme, biyolojik evrim ve dijital devrim ile düşünce yapıları değişmiş ve günümüz gençlerinin Beş Zihin Modeli ile değişen bu düşüncelere hazırlanması gerekmektedir (Gardner, 2010). Bu beş zihin tiplerine sahip olan kişiler ortaya çıkabilecek olaylarla veya umulmadık durumlarla mücadele etmede daha donanımlı olacaktır. Bu zihin tiplerine sahip olmayan kişiler ise olayların ve kontrolünde olmayan güçlerin insafına kalacaktır. Bilişsel ve insani boyutları olan beş zihin tipi günümüz dünyasında aranan ve gelecekte daha çok rağbet görecektir zihin tipleridir (Gardner, 2007). İnsanlar zihinlerini önyükleme, yönetme, dönüştürme ve disipline etme gibi çok çeşitli stratejilerle kullanırlar (Sutton, 2006).

Gardner'ın ortaya koyduğu beş zihin tipi farklı zekâ türlerinden yararlanır. Söz konusu zihin tipleri birbirinden farklı bilişsel yeteneklerden ziyade zihnin daha genel bir kullanımı olarak yorumlanmalıdır. Eğitim belirli zihin tiplerinin geliştirilmesindeki en

temel dayanaktır ve yaşam boyu sürer. Gençler günümüz dünyasını anlamak ve bu dünyaya uyum sağlamak için bilimsel düşünmeyi öğrenmelidir (Gardner, 2007).

Gardner geleceği inşa edecek beş zihin modelini ileri sürmüş ve bu beş zihin modeline Sentezleyen Zihin, Yaratıcı Zihin, Saygılı Zihin, Etik Zihin ve Disiplinli Zihin isimlerini vermiştir. Bu beş zihin modelinden sentezleyen, yaratıcı ve disiplinli zihin bilişsel alanı, saygılı ve etik zihin ise sosyal alanı kapsamaktadır (Gardner, 2010).

1.1.1. Sentezleyen Zihin

Fransızca *synthèse* sözcüğünden dilimize geçen sentez kelimesi TDK (2019)'ye göre, yalından karışığa, bütünden parçaya, mecburiden muhtemele, prensipten onun uygulanmasına, genellikle bireyselliğe, nedenden etkiye, öncülünden varılan sonuca giden düşünme biçimi, bireşim olarak tarif edilmektedir.

Sentezleyen zihin, çok geniş veri kaynaklarını araştırarak önemli bilgileri kendisi ve toplum için anlamlı bir bütünlükle birleştirir (Altındağ ve Senemoğlu, 2017). İnsanlar tasnifler, istatistikler, denklemler, öyküler, benzetmeler ve şekillerden faydalanarak sentez kurmada farklı yöntemler kullanabilirler. Bütün bunlar bilişsel olarak sentez kurmak için kullanılan birer araçtır ve nasıl bir sentez kurulacağı konusunda daha vakıf ve biliş ötesi bir durumu ifade eder (Gardner, 2010). Bilginin değişik kaynaklardan elde edilerek ahenkli ve uygun bütünlükle birleştirme yeteneği günümüzde oldukça büyük önem taşır. Sentezleyen zihin farklı kaynaklardan derlediği bilgileri anlamlandırarak değerlendirir ve nesnel ölçütlerle kendisi ve başkaları için anlamlı olacak şekilde bütünleştirir (Gardner, 2007). Sentezci zihin, birden fazla bakış açısıyla, bütüncül bir kuramsal yapıyı anlamada, takım ruhunu iyileştirmede, günlük yaşantılarla sahip olunan bilgi düzeyini çoğaltmada ve kurumsal bilgiyi diğerlerine aktarmada yardımcı olur (Erik-Soussi, 2008).

Anlatılar, sınıflandırmalar, karmaşık konseptler, normlar ve aforizmalar, etkili benzetmeler, sözsüz simgeler, teoriler, metateoriler en çok kullanılan sentezleme çeşitleridir. Amaç, başlangıç noktası, strateji yöntem ve yaklaşım seçimi, taslaklar ve geri bildirim sentezleme yaparken birbiriyle bağlanması gereken dört bileşeni oluşturmaktadır. Disiplinler arası çalışmalarda karşılaşılan en iddialı sentezlerde ideal olan, iki disiplinin yan yana getirilmesi değil bir bütünlük sağlamasıdır. Güçlü bir sentez farklı metinlerin, çerçevelerin ve konseptlerin harmanını içerir (Gardner, 2007).

Sentezleyen zihin becerilerinin geliştirilebilmesi için öğretmenler, öğretme ve öğrenme ortamında öncelikle, disiplinler arası çok yönlü bakış açısına sahip ve sentezleyen zihin becerileri gelişmiş öğrencilere rol model olmalıdır. Bununla birlikte, öğretmenlerin, öğrencilerin sergilediği sentezleyen zihin becerilerinin başarı düzeylerini ayırt etmede kullanacakları alana özgü ölçütleri bilmeleri ve bu ölçütleri kullanarak iyi sentezleri teşvik etmesi, düşük düzeyde olanları geliştirecek önlemler alması gerekmektedir (Altındağ ve Senemoğlu, 2017).

Sentezleyen zihin örgün eğitim örnekleri, çalışma hayatı örnekleri, gelişim dönemi özellikleri ve sahte biçimleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Sentezleyen zihin özellikleri ve örnekleri

Örgün Eğitim Örnekleri	Çalışma Hayatı Örnekleri	Gelişim Dönemi	Sahte Biçimleri
Sınavlara hazırlanırken ve ödev hazırlarken materyalleri kendine ve başkalarına yararlı olacak biçimde örgütler.	Önemli olan yeni bilgi ve becerileri fark eder ve sonra bunları kişisel ve mesleki bilgi tabanına aktarır.	- Çocukluk döneminde başlar; zamanla daha bilinçli hale gelir - Yeni bilgiler biriktikçe ve bilgiyi özümseme ve düzenleme ihtiyacı arttıkça kalıcılığı artar.	- Materyalleri gelişigüzel biçimde seçer; - Sorgulama karşısında ayakta kalamayacak bütünleştirmeler yapar; - Çerçeveleri uygun düzenleyemez; - Örgütleyici yaklaşımı yoktur; - Aşırı genellemeler ya da hatalı sınıflandırmalar yapar.

Kaynak: Gardner, 2007.

1.1.2. Yaratıcı Zihin

Yaratıcılık, bir amaca yönelik, yeni ve özgün fikirler, ürünler, bileşimler ortaya çıkarma kapasitesidir (Samarçay, 1983). Yaratıcılık, insanın varoluşundan itibaren hayatla bağ kurmasını sağlayan, kendisini, çevresini, geleceğini şekillendiren özel bir melekedir (Dinçeli, 2020). İnsan meraklı, araştırmacı ve yeni şeyler öğrenmeyi seven bir varlıktır (Küçükali ve Akbaş, 2017). Yenilik peşinde olan yaratıcı zihin, yeni fikirler ortaya çıkarır, sorulmamış sorular sorar, yeni düşünme şekilleri geliştirir ve farklı sonuçlara ulaşır. Günümüzde hemen hemen bütün yenilikler çok çabuk bir şekilde bütün dünyaya yayılmaktadır ve gerekli bilgi, beceri ve motivasyona sahip insanlar tarafından kullanıma hazır hale gelmektedir (Gardner, 2007). Yaratıcı zihni ortaya çıkaran birden fazla etmen vardır. Tecrübelerle açıklık, keşfetme isteği, belirsizliklere tahammül, ıraksak

düşünme biçimi gibi etmenler bireysel farklılıkları kapsar ve yaratıcı sürece ait önemli noktalar. Sosyal çevre ve ortam ise yaratıcılık için vazgeçilemez temel etmendir (Dağ, 2017).

Bir şey yaratmak var olan düşüncelerimizin dışında düşünmektir. Bakış açısını değiştirmeden yeni hiçbir şey ortaya çıkarılamaz. Yeni bir şey yaratmak için var olanın ötesine geçmek gerekir. Yaratma gençlere verilen bir fırsattır. Yaratıcı kişinin sağlam bir mizacı vardır. Yaratıcı insan mizacı, kişiliği ve duruşuyla kendisini belli eder (Gardner, 2010; Gardner, 2007). Yaratıcı zekâ ve hayal gücü insanın harekete geçmesini sağlar ve bilinmez bir şeyleri bilinir yapmak için lokomotif görevi görür (Küçükali ve Akbaş, 2017). Yapılmış çalışmalar, standartlar, soru ve cevaplar yaratıcı insan için hep yetersizdir. Keşfedilmemiş yollara gitmeyi tercih eder, diğerlerinden farklı olmaktan zevk alırlar. Diğer insanların empoze etmeye çalıştıklarını reddederler. Bu da onların yeni bir şeyler ortaya çıkarmasına olanak verir. İnsanların yaratıcı olup olmadıklarını iyi donanımlı diğer insanlar belirler (Gardner, 2010; Gardner, 2007). Zekâ, beceri ve disiplin yaratıcı ya da mucit adaylarında olması gereken özelliklerdir (Gardner, 2007).

Yaratıcılık önemi ve işlevi gereği eğitimin amaçlarının en üstünde yer alarak günümüzde aralarında ülkemizin de yer aldığı çoğu ülkenin eğitim sisteminin temel amaçlarından biri olmuştur (Yeşilyurt, 2020). Her geçen gün değişen yaşam şartlarına uyum sağlayabilme yeteneği çocukların sonraki yıllarda yaşayacakları deneyimleri şekillendirebilmelerinde etkin bir görev sahibi olmalarını sağlayacaktır. İçinde bulunduğumuz yüzyılın gereksinimleriyle birlikte, küçük nesillerin eğitiminde kavram öğrenimi ve zekâ gelişimiyle beraber esnek düşünebilme ve yaratıcılık becerileri önemli hale gelmiştir (Polat, 2021). Beş yaşındaki bir çocuğun zihni, yaratıcılık açısından zirvededir. Bu nedenle eğitimciler bu çocukların zihnini ve duyarlılığını canlı tutmalıdır. Çocukların bu duyarlılığının canlı tutulması sadece okulda değil okul dışında da verilecek mesajlara bağlıdır. Ebeveynler, on yaşından sonra çocuklarını birden fazla yanıt üreten faaliyetlere yönlendirmelidir. Eğitimciler de çocuklara matematik problemlerini farklı yollardan çözebileceğini, edebi metinlerin farklı olarak yorumlanabileceğini göstermelidir. Eğitimciler, alanlarında başarılı olmuş karizmatik yenilikçileri ve sanatçıları, farklı kültürdeki oyunlarla çocukları tanıştırılmalı, çocukları okul bahçesinde ve bilgisayar ortamında yeni oyunlar icat etmeye yönlendirmelidir (Gardner, 2007).

Yaratıcı ve sentezci zihin arasında birçok benzerlik olsa da iki zihinsel durumu faaliyete geçiren dürtüler birbirinden farklıdır. Sentezci var olan bilgiyi mümkün

olduğunca aydınlatıcı ve kullanışlı bir şekilde bir araya getirirken, yaratıcı kişi bilgiyi artırmayı, bir alanın sınırlarını sarsmayı ve o zamana kadar ele alınmamış yönlerle doğru bir dizi çalışmaya rehberlik yapmayı amaçlar. Sentezci için düzen, denge ve sonuçlandırma; Yaratıcı için belirsizlik, sürpriz, sürekli meydan okuma ve dengesizlik önemlidir. Sadece yaratıcı insanlardan oluşan bir toplum olamaz, çünkü yaratıcı insanlar yaratılışları gereği istikrar bozucu bir özelliğe sahiptir. Yaratıcılığı besleyip geliştiren toplumlar yaratıcılığa gereken önemi vermeyen toplumlara göre daha fazla gelişim sağlayacaklardır (Gardner, 2007). Bu yüzden toplumların gelişimi bakımından, bilişsel olarak en üst seviyedeki bireylere ihtiyacı olduğu kadar, yaratıcılık gücü üst seviyedeki bireylere de ihtiyacı vardır (Erdoğan, 2006).

Yaratıcı zihin örgün eğitim örnekleri, çalışma hayatı örnekleri, gelişim dönemi özellikleri ve sahte biçimleri Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Yaratıcı zihin özellikleri ve örnekleri

Örgün Eğitim Örnekleri	Çalışma Hayatı Örnekleri	Gelişim Dönemi	Sahte Biçimleri
• Yeni sorular ortaya atmak için sınıfta verilen bilgilerin dışına çıkar, • Müfredatla uyumlu ama beklenmedik proje ve çalışmalar sunar.	• Kalıp dışı düşünür. • Yeni uygulamalar ve ürünler önerir, bunları açıklar, onay ve uygulama için çalışır. • Lider ise; yeni vizyonlar oluşturur ve bunların peşine düşer.	• Meraklı bir kişilik erkenden oluşmaya başlar ancak yerleşik kalıplara bilinçli meydan okuyuş en azından disiplinli ve sentezci düşünmede kısmen ustalaştıktan sonra gündeme gelir.	• Uzun zamandan beri var olan bilginin yüzeysel biçimleri olan, kabul görmeyen, uçuk fikirler sunar.

Kaynak: Gardner, 2007.

1.1.3. Saygılı Zihin

TDK (2019)’ye göre saygı, “değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram”; “başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu” olarak tanımlanmaktadır.

Saygı, kişinin büyüklerine karşı kibar olması, belli başlı çerçevede konuşması veya hareket etmesi, söylediklerini dinlemesi veya yapması anlamına gelir. Başkasının ilgi ve duygularını dikkate alma, ihtiyaçlarını karşılama, iyiliğini gözetme duygusunu içerir. Bu bağlamda bakıldığında saygının zengin, çok değerli bir kavram olduğu ve farklı ilişkilerde yoğun bir şekilde ortaya çıktığı söylenebilir (Lysaught, 2004). Saygı,

insanların yaşam tarzını oluşturan koşulsuz bir gerekliliktir ve tüm insan ilişkileri belli ölçüde saygı gerektirir (Goodman, 2009).

Saygılı zihin, farklılıkları kabul eden, bu farklılıklara hoşgörü ve dostça bir anlayışla yaklaşan, anlamaya ve anlaşılmaya istekli ve işbirliği kurma yollarını arayan bir zihindir (Dağ, 2017). Saygılı zihin insanların kişilerarası ilişkileriyle ilgilidir. Saygı, insanların doğduğu andan itibaren farkına vardığı bir şeydir. Saygılı zihin dünyada farklı farklı insanların, farklı inanç sistemlerinin, farklı görünümünün, farklı alt yapıların olduğunu varsayarak işe başlar. İnsanlar bunlardan kendisine benzeyen birkaç tanesi ile evrimleşir. İnsanlar farklı yapıdaki diğer insanlar ile etkileşim halindedir. Saygılı zihin, insanlar arasındaki bu farklılaşmaları hoşgörü ile karşılayarak bu insanlarla iş yapmayı anlamaya çalışır. Bu durumun bir sonucu olarak kişilerarası bir zekâ oluşur. Saygılı zihin, empati kurarak diğer insanların gözünden hayata bakmayı, farklı bakış açılarından dünyayı anlamamız gerektiğini kapsar (Gardner, 2010).

İnsanlar beş yaşına geldiklerinde dostluk, düşmanlık, gruba dâhil etme, gruptan dışlama, sevgi ya da nefret çizgileri çizilmiş olur. Grup kimliğinin ve özelliklerinin farkındadırlar. Gözlemleriyle dâhil oldukları, dışlandıklarını düşündükleri ya da ait olmak istemedikleri gruplara karşı bir tutum sergilerler. Toplum tarafından farklı gruplara saygı duymayı ve bu saygıyı kamusal alanda sergilemeyi öğretme sorumluluğu bireye kazandırılmalıdır. Ebeveynler, komşular, medya ve sivil toplum kuruluşları, kanaat önderleri hepsi bu saygıyı göstermelidir (Gardner, 2007). İnsanların, toplumların farklılıklarını ortadan kaldırmak mümkün olmasa da aralara barikatlar kurarak toplumları ayırmak da çözüm sunmaz. Nefreti, kini bir tarafa bırakıp insanların farklılıklarına saygı duymaya, onlarla birlikte yaşamayı öğrenmeye, kendi grubumuz dışında olanlara da değer vermeye başlamalıyız. Bu uzlaşma ancak saygı anlayışıyla sağlanabilecektir. Farklı düşüncelere, kültürlere saygı duyularak çatışmalar önlenilebilecektir (Altındağ, 2015).

Okullarda saygı, yönetici ve öğretmenlerin kişisel sorumlulukları, başkalarına saygı ve benlik saygısının geliştirilmesi ile kazandırılabilir. Okullarda ve sınıflarda saygı kültürünün oluşturulması, saygılı ve dikkatli ilişkilerin iyileştirilmesini ve şiddet ve zorbalıkların en aza indirgenmesini sağlayabilir (Güngör vd., 2013). Eğitimciler farklılıklara saygı duyan kişiler yetiştirmek için örnekler göstermeli, sevecen bir tutumu motive edici dersler sunmalıdır. Eğitimcilerin kendi davranışlarıyla örnek olması önemli bir başlangıç noktasıdır. Çünkü öğrenciler eğitimcilerin meslektaşlarına, diğer insanlara ve öğrencilerine davranışlarına dikkat eder. Derslerde kullanılan materyallerin ve ders

kitaplarının konuları ele alış şeklinin başkalarına saygı anlamında önemli bir etkisi vardır. Okulun ilk yıllarında saygıyı öğretmenin en iyi yolu öğrencilerin, farklı gruplara mensup çocuklarla ortaklaşa çalışması, birbirlerini yakından tanınması, farklılıkların dostça karşılandığı, farklı bakış açılarının kötü bir şey olmadığını gösteren projelerde yer almasıdır. Kişiler ve topluluklar arasında saygı ilişkisini anlatan ve bu ilişkiye teşvik eden kitapların okunması, filmlerin seyredilmesi, oyunların oynanması ve gösterilerin yapılması da saygıyı arttıracaktır. Yine de uzun yıllar okumuş olmak saygılı bir zihnin teminatı olamıyor (Gardner, 2007).

Saygılı zihin örgün eğitim örnekleri, çalışma hayatı örnekleri, gelişim dönemi özellikleri ve sahte biçimleri Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Saygılı zihin özellikleri ve örnekleri

Örgün Eğitim Örnekleri	Çalışma Hayatı Örnekleri	Gelişim Dönemi	Sahte Biçimleri
• Arka planları ve görüşleri ne olursa olsun, arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle ve okul çalışanlarıyla anlaşmaya ve birlikte çalışmaya gayret eder.	• Arka planları ve statüleri ne olursa olsun, arkadaşlarıyla, üstleriyle, altlarıyla etkin bir çalışma gerçekleştirir; affetme kapasitesi geliştirir.	• Doğumdan itibaren destekleyici bir çevre gereklidir, • Okulda, işyerinde ve medyadaki rol modellerinin büyük önemi vardır.	• Salt hoşgörü sınırları içinde kalmak • Kendinden güçlü olana hürmet gösterirken, zayıf olanları küçümsemek, dışlamak, görmezden gelmek • Somut kişinin niteliklerini dikkate almadan bütün bir gruba karşı tepkisel davranmak.

Kaynak: Gardner, 2007.

1.1.4. Etik Zihin

Etik Zihin insanların kişilerarası ilişkileriyle ilgilidir. Etik zihin soyut düşünebilme becerisini içerir. Etik zihin insanın bir çalışan ve bir vatandaş olan kimliği ile ilgilidir. Etik akıl insanın çalışan olarak sorumluluklarıyla, vatandaş olarak yükümlülükleriyle ilgilenir ve insanın sorumluluklarına göre hal ve hareketlerini belirlemeye çalışır (Gardner, 2010). Etik zihin, mensup olunan topluluğun gurur duyacağı özelliklere sahip olunması gerektiğini varsayar ve erdemli bir topluluğun oluşması için kişi olarak mücadele etmeyi kapsar (Gardner, 2007).

Soyut bir tutum gerektiren etik, kişinin belli bir rolü yapmasının veya yapmamasının yolları üzerine derin düşünme kapasitesidir. Kişilerin iyi çalışmanın baz

alındığı bir ortamda yetişmiş olması etik bir zihin edinmeyi kolaylaştırır. Etik yönelimin temelleri evde atılır. Çocuklar, ebeveynlerinin çalışma hayatına bakış açılarını, yaptığı işlerdeki memnuniyet durumunu ve evde olan çalışmalarını gözlemler. Gözlemi sonucunda çocukta etik değer yargıları oluşur. Ebeveynlerinin bir vatandaş olarak ne yaptıklarını, toplumsal konulara ilgilerini, gönüllü olarak vergi vermelerini, oy kullanma durumlarını gözleyerek toplumsal değerlerini oluştururlar. Ailenin dışında çevrelerindeki diğer yetişkinleri de gözlemler ve değer yargılarını genişletirler (Gardner, 2007).

İyi çalışmanın genel kural olarak görüldüğü toplumlarda büyüyen bireyler etik zihne daha kolay sahip olur. Disiplinli çalışmayı, yaratıcılığı teşvik eden toplumların varlığı gibi etik zihni teşvik eden toplumlarında olduğu bir gerçektir. Etik zihni teşvik eden toplumlarda bireyler gelecekte toplumun nerede olmasını istediklerini düşlerler ve düşlerine erişmek için durmadan çalışırlar. Çıkarlarını ön planda tutmayıp, sadece yaşamlarını geçirecek kadar kazanırlar. Toplum için gönüllü sosyal hizmetler ve kültürel gruplar oluştururlar. Bu tür toplumlarda yetişen çocuklar çevresini gözlemleyip etik değerleri öğrenirler (Özdiyar, 2015).

Meslek seçme çağına gelen gençler ilgi duydukları alanda çalışan yetişkinleri özel bir takibe alırlar. Takibe alınan bu yetişkinler gençlerin değer yargısı oluşturmada rol model olurlar. Dini inançların kazandırılması da gençlere iyi çalışma ve itinalı vatandaşlık kazandıma açısından önemlidir. Günümüzdeki bilimcilerin çoğu değerlerinin oluşmasında ve hoşlarına giden davranışların gelişmesinde çocukken aldıkları dini eğitimin önemini belirtmektedir (Gardner, 2007).

Etik kurallar toplumdan topluma farklılık gösterir. Bu kurallar her kültürde ve her zaman diliminde farklı yorumlanabilir. Ancak dürüstlük, doğruluk, sadakat, tarafsızlık gibi erdemli davranışlar her kültürde kabul görür (Gardner, 2007).

Bireyin iyi çalışma ve iyi vatandaş olmasında en önemli rol örgün eğitim kurumlarına aittir. Eğitimciler son derece önemli rol modeldirler. Öğrencilerin dikkatleri iyilikle ilgili diğer erdemlere çekilerek eğitimciler tarafından etik bir zihin oluşturulabilir. Çocuklar küçük yaşlardan itibaren çevrelerindeki nelerin ödüllendirildiğinden, ne konuda yazıldığından, neyin önemsenmediğinden etkilenirler. Bununla birlikte çocuklar ancak buluş çağı yaklaştığında benimseyecekleri rol üzerinde sistematik ve derinlemesine düşünebilecek kıvama gelirler (Gardner, 2007).

Nitelikli çalışma, bireyin yaptığı mesleğin gerekliliklerini kesin olarak bilmesi durumunda daha kolay olur. Bir kişinin iyi bir çalışan olarak tanımlanıp tanımlanmayacağı, iyi çalışmaya kabiliyeti ve her koşulda bu anlayışı devam ettirme isteğine bağlıdır. İyi çalışmaya ulaşmada misyon, modeller, kişisel değerlendirme ve mesleki sorumluluk olmak üzere dört faktör vardır. Gençlerin kendilerini bu dört faktöre göre değerlendirmesi çok önemlidir. İyi çalışan olan insanlar, sonraki kuşakların da iyi çalışmasına ve çocukların yaşamak istedikleri dünyanın şekillenmesine yardımcı olurlar (Gardner, 2007).

Etik zihin örgün eğitim örnekleri, çalışma hayatı örnekleri, gelişim dönemi özellikleri ve sahte biçimleri Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Etik zihin özellikleri ve örnekleri

Örgün Eğitim Örnekleri	Çalışma Hayatı Örnekleri	Gelişim Dönemi	Sahte Biçimleri
• Bir öğrenci ya da gelecekteki bir profesyonel olarak rolünün ne olacağını düşünür, bu rolünü gerektiği gibi ve sorumlulukla yerine getirmeye çabalar.	• Mesleğinin çekirdek değerlerini bilir, en hızlı ve öngörülemez değişim durumlarında bile bunları muhafaza etmeye ve başkalarına aşılarmaya çabalar. • Olgunlaştıkça, bir alanın koruyuculuğunu üstlenen mütevellinin rolünü benimser ve kişisel çıkarlarına ters düşme pahasına doğruları söylemeye istekli olur. • Bir topluluğun, bölgenin, ülkenin ve dünyanın üyesi olarak üzerine düşen sorumlulukların farkındadır.	• Bireyin bir çalışan ve yurttaş olarak rolünü kavramsal, soyut olarak düşünebileceği zaman gelişmeye başlar • Etik davranmak güçlü bir karakter gerektirir. • Yatay ve dikey türde destekleyici ilişkilere ve periyodik aşılarmalar ihtiyaç duyar.	• İyi ve sorumlu bir söylemi olsa da, bu rotayı eylemleriyle ortaya koyamaz. • Sadece küçük bir alanda etik davranıp daha geniş alanlarda sorumsuzluk sergiler. • Kısa veya uzun vadede uygun olana göre davranır.

Kaynak: Gardner, 2007.

1.1.5 Disiplinli Zihin

Gardner'a göre disiplinin üç farklı anlamı vardır. Bunlardan birincisi özdüzenleme ile ilgili olarak bir şey üzerinde planlı çalışmak ve o konuda daha iyi olmak anlamıdır. Bu anlamına göre disiplin tutarlılık, düzenli çalışma gerektirir. Disiplinin ikinci anlamı uzman olarak alanının en tepesinde olmaktır. Üçüncü anlamı ise temel düşünsel yollar konusunda gelişmektir. İnsanlar temel düşünsel yollarını geliştirerek dünyadaki olaylar arasında disiplinler arası bağlar kurarak çıkarımlar yapabilir (Gardner, 2010).

Dünya hakkında belli bir biçimde düşünmeye disiplin denir. Bir ya da birden çok disipline sahip düşünme biçimlerinde usta olan disiplinli zihin, bu süreçte büyük bir disiplinle hareket eder. Yapılan araştırmalara bakıldığında bir disiplinde uzmanlaşma süresi yıllar alabilmektedir. On yıl ve on yıldan fazla tecrübenin ardından mesleğinde en yükseğe erişmiş kişiler uzman olarak adlandırılabilir. Disiplinli zihin uzmanlaşmak için sürekli çalışması gerektiğinin farkındadır. İnsanın bir disiplini öğrenmesi için iletişime ihtiyacı vardır. Hangi meslek olursa olsun hepsinin kendine has düşünme yapısı vardır ve normal koşullarda o mesleği icra edenler tarafından beceriyle pratiğe aktarılır (Gardner, 2007).

Bilgi önceden, felsefe biliminin ele aldığı konulardan biri iken günümüzde farklı disiplinlerin konusu olmuştur. Disiplinlerarası bakıldığında bilginin sadece birkaç özelliğini yansıtan tanımlamalarına rastlanması bilginin anlamının genişliğini, disiplinler arası yapısını ve çalışma alanına göre bilgiye bakışın farklılığının göstergesidir (Cansever, 2016). Günümüzde çoğu testler disiplinli düşünceden çok, mutlak bilgiye dayanmaktadır. Bu durum en başarılı öğrencilerin bile konuyla ilgili temel mantığı anlamasını engellemektedir. Daha kaliteli bir eğitim için sadece mutlak gerçekler açısından değil, disiplinsel anlayışa göre de planlama yapılmalıdır (Gardner, 2010).

İnsanlar, önceden işlerine yarayan alışkanlıklarını ve inançlarını günlük hayatlarında kullanmaya devam eder. Eski alışkanlıkları terk etmek kolay değildir. Eski alışkanlıkların üzerine yeni düşünme ve davranış şekilleri oturtmakta çok kolay değildir (Gardner, 2007). Önceden oluşmuş olan düzenlere başvurmak, yeni durumların ortaya çıkardığı birçok değişkeni ve olanakları dikkate almaktan daha kolaydır (Gartenhaus, 2000).

Geçmişten günümüze uzanan eğitim yapısı incelendiğinde daha çok ezberci bir eğitim yapıldığını, öğretmenlerin genellikle din adamları olduğunu, ders kitabı olarak kutsal kitapların seçildiğini ve derslerin ahlaki boyutta gerçekleştirildiğini görürüz. Okulun amacı kutsal kitapları okuyabilmek için okuma yazma öğretimi ve bu kitapları anlayarak ve yorumlayarak değil de ezbere okumak olduğu söylenebilir. Bilimsel bir konuda çalışma tuhaf karşılanmıştır. Ancak yedi yüzyıl önce Avrupa’da ve Çin’de seçkin kişilerin bazı beceriler konusunda ustalaşması beklenir hale gelmiştir Günümüzdeki gibi profesyonel eğitim kurumlarının olmadığı zamanlarda insanlar mesleklerini toplum içindeki yapılanmalardan ya da aile üyelerinden usta-çırak ilişkisi içerisinde kazanmıştır (Gardner, 2007).

Avrupa'daki yenileşme hareketleriyle birlikte eğitim daha laik bir hale geldi. Günümüze bakıldığında öğretmenlerin büyük bir kısmı dini eğitim almıyor, dini metinler eğitim materyali olarak daha az kullanılıyor, ahlaki değerler okuldan daha çok ailenin, toplumun ve dini kurumların sorumluluğuna bırakılıyor. Sözlü ezber ve yazılı özet günümüzde önemli görülse de bilginin mutlak olmadığı ve bilimdeki yöntem ve teorilerin zamanla değişeceği kabul görmektedir. Günümüzde üniversitelerde diploma alındığı gibi, usta çırak ilişkisiyle öğrenmede varlığını devam ettirmektedir. İnsanlar daha profesyonel eğitim alıyor. Bu faaliyetlerin tümündeki amaç hatalı ve üretkenliği olmayan düşünme tarzlarından uzaklaşmak ve profesyonelliği ayırt eden disiplinli düşünme ve davranış biçimlerini geliştirmektir. Profesyonel eğitim kurumlarının hedefi bireyi belli bir meslek konusunda eğitmek ve bu aşamaya yönelik en iyi hazırlık, bireye başlıca akademik disiplinlere özgü düşünme biçimlerini edindirmektir (Gardner, 2007). İlgi duyduğu alanda derinlemesine bilgiye sahip olan, bu bilgiyi yaşamı kolaylaştırmak için kullanabilen, öğrenmeyi yaşam biçimi haline getirmiş disiplinli düşünen bireylerin yetişmesi, toplumlar için büyük bir kazanç olacaktır (Can Aran ve Senemoğlu, 2014).

Eğitimciler, genç zihinlere farklı disiplinlere ait bilgileri aktarmak için uzun süredir farklı metotlar denemektedir. Bu aktarma sürecinin sonucu olarak bilim dallarının ve mesleklerin eleman ihtiyacı karşılanmaktadır. Disiplinlerin ihtiyacı olan profesyonellerin eğitimi, kişilerin ilgileri ve becerilerine göre yapılarak disipline özgü düşünme tarzı öğretilir. Bireyler gelecekte belli başlı düşünme şekillerine daha fazla ihtiyaç duyacaklar ve bu konudaki becerilerini geliştirmeleri gerekecektir. Bu disiplinler fen, matematik ve tarihin yanı sıra sanat dallarından en az birini oluşturmaktadır. Disiplinli düşünme becerisini kazanamayan kişiler farklı düşüncelerde görüş oluştururken başkalarına bağımlı kalacaklardır (Gardner, 2007).

Gardner (2007)'a göre disiplinli bir zihne ulaşmak için dört adım vardır:

- Disiplinle ilgili önemli konu ve kavramları belirlemek.
- İlgili konuya yeterince zaman ayırmak
- Konuya farklı yönlerden yaklaşmak
- Kavrananların uygulamasını sağlamak.

Disiplinli düşünmeyi öğrenememiş kişiler, fiziksel ve biyolojik dünya, insanlık alemi, sanat ve ticaret dünyasındaki düşünme konusunda bilgi sahibi olamazlar. Bilginin yıllar içinde geldiği gelişimden faydalanamazlar. Yaşanan güne, yıla, yüzyıla ait olaylarla

ilgili bilinçli ve derinlemesine fikirler oluşturamazlar. Profesyonel disiplinler işyerlerinde başarılı olmaya imkân sağlarken, akademik disiplinler dünyaya bilinçli bir şekilde katılmaya olanak sağlar (Gardner, 2007).

Bilgiye ulaşma, bilgiyi işleme ve paylaşma insanlar için bir gerekliliktir. İnsanlar bilginin elde edilmesi, düzenlenmesi ve kullanıcıların bilgiye erişimini kolaylaştırması için geçmişten günümüze sistemler oluşturmuştur (Alaca, 2018). İnsanların zihninde bir yığın bilgiyi ezberlemesi günümüz dünyasında pek gerekli değildir. Çünkü insanların bilgiye erişebilmesi arama motorları, basılı ve sanal ansiklopediler ve küçük el bilgisayarları sayesinde artık çok kolaydır. Bununla birlikte insanlar disiplinli bakış açısı edinme sürecinde yararlı bilgilere erişir. Anlamalı bir bağlam içinde elde edilen bilgi daha kalıcı ve daha esnektir (Gardner, 2007).

Disiplinli kavrayış içerisinde insan birçok yaşam deneyiminden geçerek bilgiye ulaşır. Bu deneyimleri sonucunda bir konuyu iyi anladığında ek bilgi edinme, konuyu derinlemesine öğrenme, bilgisini kendisine ve başkalarına gösterme isteği artar (Gardner, 2007). Bireyin isteği, niyeti ve yoğun bir çalışması olmadan derinlemesine öğrenmesi mümkün değildir. Sadece deneyimleyerek bir işte ustalaşmak olanaksızdır (Kouzes & Posner, 2018).

Disiplinli zihin örgün eğitim örnekleri, çalışma hayatı örnekleri, gelişim dönemi özellikleri ve sahte biçimleri Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Disiplinli zihin özellikleri ve örnekleri

Örgün Eğitim Örnekleri	Çalışma Hayatı Örnekleri	Gelişim Dönemi	Sahte Biçimleri
•Tarih, matematik, fen ve diğer temel disiplinlerde ustalaşır; mesleki eğitimini tamamlar.	•Mesleğinde veya işyerindeki rolünde ustalaşmayı sürdürür, bu arada ek disiplin ya da disiplinler arası yetenekler edinir.	•Ergenlik döneminden önce başlar; yaşam boyu öğrenme şeklinde devam eder.	•Bir alanda on yıl kadar pratik yapmadan ustalığını ilan eder; amaçlar, disiplinin sınırları ve geleneksel aklın uygun olmadığı, esnek düşünmenin gerektiği yerler hakkında hiçbir fikri olmadan prosedürleri körü körüne izler; hazırlıklı veya becerikli numarası yapar.

Kaynak: Gardner, 2007.

Birey, bir beceri, meslek ya da bilgi alanında ustalaşırken kendisine devamlı ve esas olan sonsuz bir ilerleme sağlayacak alışkanlıkları kazandığı oranda disiplinlidir. Birey, bir beceriyi kazanırken düzenli olarak tekrarlar yaparak çalışır ve sonucunda o beceride ustalaşmaya başlar. Bir alanda son derece disiplinli olan bir kişi bir başka alanda dikkat çekici hatalar yapıp başarısız olabilir (Gardner, 2007).

Kişinin kendi öğrenme sürecini planlaması, uygulaması ve değerlendirmesinde sorumluluğunu bildiği süreç öz yönetimli öğrenme olarak tarif edilir (Arslan, 2016). Disiplinli kişilerde öğrenme süreklidir. İnsanlar biriken bilgilerini dikkate alarak öğrenmeyi hayat boyu sürdürerek ve dünya hakkında öğrenme sürecinden zevk alarak öğrenmeyi tutkuya dönüştürerek disiplinli kavrayışlarını geliştirmeye devam ederler (Gardner, 2007).

İnsanlar bir disiplini kullanıp, geliştirip, rafa kaldırırken bu disiplinlerin kavram ve yöntemlerinin sınırlarını bilmelidir. Birden fazla disiplinde uzmanlaşmak bireye her zaman avantaj sağlarken, perspektif geliştirir. Bu perspektiflerin birbiriyle karıştırılmaması ve uygun zamanlarda kullanılması önemlidir. Bir disiplinde aşırıya kaçılmamalıdır. Bireyin bir disiplin alanında derinlemesine öğrenmesi yaptığı işi açısından çok önemlidir. Ancak bir disiplinle uğraşırken aşırı derecede takıntılı ve saplantılı davranılmamalıdır. Hiçbir konuda tek bir disiplin perspektifiyle ustalaşamaz. Bir işte ustalaşmak ve devamlı pratikle işinde kendini sürekli yenilemek disiplin bir zihine ulaşmış olmak demektir. Tek disiplinli bir zihin kendi başına yetersizdir. Bilgi giderek artan bir biçimde disiplinler arasındaki mekan ve bağlantılarda bulunmaktadır (Gardner, 2007).

1.2. GİRİŞİMCİLİK

Araştırmanın bu bölümünde girişimcilik kavramı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Girişimcilik kavramı ve önemi, girişimci ve özellikleri, ülkemizde girişimcilik ve girişimcilik eğilimlerinden bahsedilmiştir.

1.2.1. Girişimcilik Kavramı ve Önemi

Girişmek fiilinden türetilmiş olan girişimci kelimesi bir şeyi yapmaya başlayan kişi anlamına gelir (Çetin, 2012). Girişim (enterprise) günlük hayatta bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumunu ifade ederken, girişimci (entrepreneur) böyle bir durum içinde yer alan girişken kişi anlamında kullanılmaktadır. Geçmişte

kullanılan "teşebbüs" kavramı yerine "girişim" ve "müteşebbis" kavramı yerine "girişimci" kavramı bugün daha çok kullanılmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007).

Ağca ve Yörük (2006)'e göre girişimcilik, çağdaş ve klasik bütün sektörlerdeki firmalarda, küçük ve büyük ölçekli işletmelerde ve çeşitli mülkiyet yapıları içinde geçerli bir olgu olarak değerlendirilmekte ve girişimciler risk alarak yenilik yapan kişiler olarak tanımlanmaktadır.

Tarihin başlangıcından, insanın varolmasından itibaren insanlar ihtiyaçlarını karşılamak için risk alarak her türlü olumsuz koşula rağmen girişim faaliyetlerine başlamışlardır (Durukan, 2006). İnsanlar, avcılık ve toplayıcılık devrinin ardından neolitik dönemde üretime başlamasıyla girişimcilik faaliyetlerine şekil vermeye başlamıştır. Neolitik dönemin hemen ardından kısa bir süre içerisinde bazı lokal bölgelerde maden devri başlamış ve günümüzdeki gibi olmasa da iş yerlerinin kurulmasıyla ticari hayat başlamıştır. Tunç devrine gelindiğinde insanlar, şehir devletlerini kurmuş ve bunun sonucunda ticaret şehirlerarasına yayılmıştır (Ercan ve Gökdeniz, 2009).

Tarihin her döneminde toplumların gündeminde olan girişimcilik, toplumların kalkınmasını, canlılık kazanmasını, istihdamlar yaratmasını, yenilikler yapmasını, teknolojiyi geliştirmesini sağlayan bir araç olmuştur. Günümüzde önemi daha iyi anlaşılmış ve girişimcilik alanında daha fazla çalışma yapılmaya başlanmıştır (Kaygın ve Güven, 2017). Son yıllarda tüm dünyada etkinliğini arttıran küreselleşmeyle birlikte yoğun bir rekabet ortamı oluşmuştur. İşletmeler, bu rekabet ortamında hem ürünlerinde farklılaşmaya gitmişler hem de yeni faaliyet alanlarına girmek zorunda kalmışlardır. Bu çabalar girişimciliğin önemini ve işlevini arttırmaktadır (Küçükaltan, 2009).

21. yüzyıl bilgi toplumunda, toplum yapısı değişmiş, bununla birlikte yönetim ve girişim usulleri de değişmeye başlamıştır. Bilgi toplumunun girdisi olan bilginin insan tarafından üretilip yönlendirilmesi bu durumun temel nedenidir. Bu değişimden dolayı insan sosyoekonomik yapının merkezine taşınmıştır. Bu durumdan ötürü bilgi toplumu girişimcisinin kendine özgü özellikleri vardır (Ercan ve Gökdeniz, 2009).

Girişimciliğin ülkelerin kalkınmasında, teknolojinin gelişmesinde büyük bir rolü vardır. Ülkelerin sanayileşmesi, endüstriyel dağılımı, endüstriyel çeşitliliği ve rekabet gücünün seviyesine, ekonomisinin özelliklerine girişimciliğin büyük etkisi bulunmaktadır (Ersoy, 2010).

Günümüzde bilgi ve bilgiye dayalı teknoloji hızla gelişirken, rekabet ortamı giderek yoğunlaşmaktadır. Girişimcilik kavramı da şüphesiz tüm bu gelişmelerin etkisiyle sürekli olarak güncellenmektedir (Küçükaltan, 2009). Önceleri atak ve tuttuğunu koparan girişimciler tercih edilirken, günümüzde daha sakin, bilgiye dayalı düşünen ve yenilikçi bir anlayışa sahip girişimciler tercih edilmektedir. Bilgi toplumu girişimcisi bakış açısını değiştirerek sadece bilgi ve tecrübelerini kullanarak toplum ihtiyaçlarını tespit etmeyi ve bu ihtiyaçların bir yatırımla karşılanması durumunu terk etmiştir. Teknolojideki gelişmeler, insan haklarını her türlü değer üzerinde tutulmasını, bireysel ve kurumsal bazda algılamayı değiştirerek girişimciliğe çağdaş bir boyut kazandırmıştır (Ercan ve Gökdeniz, 2009). Girişimcilik kavramına, hangi şekilde ele alınırsa alınsın, günümüzdeki ülkelerde gelecekteki temel umut ilhamı olarak bakılmaktadır (Çetin, 2012).

Yeniliklerin ortaya çıkması, yeni istihdam yaratılması, yeni işletmeler kurulması, ekonomik büyümenin ve toplumsal refah düzeyinin artması bakımından girişimciliğin ekonomik ve sosyal hayatta oynadığı rol birkaç yüzyıldan beri bilinmektedir (Ağca ve Yörük, 2006).

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelerle birlikte toplumların yapısı da hızla değişmiş ve bunun bir sonucu olarak girişimcinin ve girişimciliğin ekonomik değeri ve toplumdaki önemi de artırmıştır. Bu durumun yansıması olarak bireye ve bireysel yeteneğe dayalı girişimcilik önem kazanmış ve insanın entelektüel üretkenlik yeteneği değerli hale gelmiştir (Arslan, 2002).

Özel girişim ile ekonomik büyümeye paralel olarak bireylerin kendi iş imkanlarını yaratmaları tetiklenebilir. Ekonomik olarak risk alıp yatırım yapmaya istekli kişiler olmasaydı, özel mülkiyet ve girişim kavramları da ortaya çıkmayabilirdi (Çetin, 2012).

Toplumların sosyo-kültürel özelliklerine göre farklılıklar gösteren girişimcilik özellikleri, bir toplumda girişimciliğin geliştirilmesi için politika ve stratejilerin oluşturulmasında eğitim, danışma, bilgilendirme programların yapılmasında ve girişimciliği teşvik edici yatırımların belirlenmesinde göz önünde bulundurulmalıdır (Çetin, 2012).

Günümüze bakıldığında yeni işletme kurma süreci olarak görülen girişimcilik, yerel ve küresel ekonomiler için oldukça önemlidir. Ülkeler arasındaki sınırların önemini azaltması, her türlü değerlerin iletişim ve ulaşım teknolojisindeki yenilikler sayesinde tüm

dünyaya yayılmasıyla ortaya çıkan küreselleşme olgusu girişimciliğin büyük önem kazanmasına fırsat vermiştir (Efe, 2016).

Girişimcilik sıradan bir eylem değil, fırsatları görme, iş planı geliştirme, gerekli kaynakları temin etme ve işi yönetme süreçlerini gerektiren bir eylemdir (Şahin, 2009). Genellikle zor ve karmaşık bir iş olarak girişimcilik, başarıyla ve başarısızlıkla sonuçlanabilir. Başarılı bir girişim sonucunda yeniliklere ve ilerlemelere ulaşılır. Girişimcilik düşünce, yetenek, bilgi ve sermayenin birleştirilmesini şart koşar (Efe, 2016).

Örgün eğitim sürecinin bireyin hayatında pek çok durumu etkilediği düşünülmektedir. Bireyin eğitim sürecinde yaşadıkları bireyin girişimciliğini, yenilikçiliğini olumlu etkileyebileceği gibi olumsuzda etkileyebilir (Efe, 2016). Girişimci kişiler, bireysel çıkara değil toplumsal yarara hizmet etmeye teşvik edilmelidir. Ergenlerde önderlik etme ve farklı alanlarda kullanılabilir bir girişimde bulunma potansiyeli bulunur. Ebeveynlerin, öğretmenlerin, toplumdaki lider kişilerin, yaşça daha büyük insanların ergenlerdeki bu girişimcilik potansiyelini ortaya çıkarması önemlidir (Gardner, 2007).

İnsanların tarihin ilk yıllarından itibaren yaşamak ve ihtiyaçlarını karşılamak için avcılık, çiftçilik, hayvancılık, ticaret vb gibi yapmış olduğu her türlü faaliyetler insanların girişimci olduğunu göstermektedir. Bu dönemde yaşayan insanlar yaşamlarının devamı için risk alma, yenilik yapma gibi girişimcilik özelliklerine sahip olmuşlardır. Girişimcilik, insanların yerleşik hayata geçmesiyle tarıma dayalı köy ekonomisi ile gelişimini sürdürerek şekillenmeye başlamıştır. İnsanların şehirlerde yaşaması, sanayi ve ticaretle uğraşmasına ve tarımsal faaliyetlerden uzak kalmasına neden olmuştur. Yiyecek ihtiyaçlarını etraflarındaki köylerden tedarik etmeye başlayan insanlar, üretmiş oldukları eşyaları da bu köylerdeki insanlara satmışlar ve bu şekilde basit bir iş bölümü kurulmuştur. Bu basit iş bölümü, ulusal ve uluslararası pazarları ve birden fazla meslek grubunu ortaya çıkarmıştır. 18. yüzyılda dünya büyük bir değişime girmiş ve tarıma ve el işlerine dayalı bir ekonomi yerini sanayi ve makine üretiminin hakim olduğu bir ekonomiye bırakmıştır. İngiltere’den başlayarak tüm dünyaya yayılan “Sanayi Devrimi” adı verilen bu dönemde makineler insan gücünün yerini alarak sanayi ürünleri hızla insanlığın kullanımına arz edilmiştir. Çağımızdaki kültürel dönüşümün bir sonucu olarak bilgi toplumu kavramı oluşmuş ve girişimcilik kavramına da yenilikler getirmiştir. Bu yeniliklerle geçmişten süregelen kavramlar, yerini bilgiye dayalı düşünen ve yenilikçi bir

anlayışa sahip girişimcilere bırakmıştır. Bireye ve bireysel beceriye dayalı girişimcilik ve insanın entelektüel üretkenlik yeteneği önem kazanmıştır. Günümüzde teknolojiye olduğu gibi ekonomik ve sosyal alanlarda da hızlı bir değişim süreci yaşanmaktadır. Teknolojideki yeniliklerin kullanılarak yeni endüstrilerin keşfedilmesi, sektörlerde verimliliğin artırılması ve ekonomik büyümenin sağlanması girişimcilik kavramına gerekli değerin verilmesi ile mümkündür (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011).

Girişimcilik, sadece iktisadi bir değer üretimi olmayıp, gerçekleştiği ortam ve ortaya çıkardığı değişimci hareketlilik itibariyle, toplumsal, kültürel ve politik dinamiklerle yakından ilişkilidir. Son yıllara bakıldığında girişimcilik araştırmalarında sosyal boyutun öne çıktığı, girişimciliğin giderek sosyolojik bir muhteva kazandığı görülmektedir. Ekonomi, işletme, yönetim, finans ve eğitim gibi disiplinlerin girişimciliğe yönelik ilgisi sürmekte, davranış bilimleri ve özellikle de sosyoloji biliminin, girişimcilik araştırmalarına farklı bir boyut getirdiği dikkat çekmektedir (Aytaç, 2006).

İş süreçlerini ve uygulamalarını sosyal ve çevresel amaçlara ulaşma ile birleştirmek için çeşitli ve yenilikçi modelleri kapsayacak şekilde geniş bir şekilde tanımlanan sosyal girişimcilik, hem araştırma hem de faaliyet için genişleyen bir alandır (Jilinskaya Pandey & Wade, 2019).

Sorundan etkilenen kişileri, sorunla ilgili bilinçlendirmeye ve çözüm noktasında istekli hale getirmeye ve sorunla baş edebilme becerilerini kazandırmaya yönelik fiiller sosyal girişimcilik olarak adlandırılabilir. Yani “balık tutmayı öğretmeye” yönelik bir süreçtir. Sosyal girişimciler ise, toplumsal sorunlara çözüm arayarak, kâr etme amacı gütmeyen, toplum içerisinde saklı kalmış potansiyelleri tespit ederek işsizliğin azalmasına, yoksulluğun gerilemesine, kişisel gelir düzeyinin yükselmesine dolayısıyla da sosyal dengenin olumlu yönde gelişmesine katkı sağlayan kişilerdir (Demirel, 2017).

Sosyal girişimcilere, sanayici ve işadamları tarafından oluşturulan dernekler, sosyal dayanışma dernekleri, vakıflar, belediyelerin açtığı gençlik merkezleri gibi farklı alanlarda rastlanabilir. Sosyal girişimciler tarafından oluşturulan sosyal girişimler gönüllü olarak bir ülkenin sosyal, ekonomik, kültürel, çevresel ve sportif gelişmesine katkıda bulunur. Bu tür sosyal girişimleri, devletin veya özel sektörün bu anlamda oluşturduğu kurum veya kuruluşların bir alternatifi olmaktan ziyade tamamlayıcısı olarak görmek daha doğru olur (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009).

İnsanın içinde yaşadığı, doğduğu büyüdüğü sosyal ortamla girişimcilik arasında yakın bir ilişki vardır. İnsan, içinde yaşadığı toplumun sosyal yapısından, teknolojik altyapısından, ekonomik faaliyetlerinden ve eğitim durumundan fazlaca etkilenmekte ve insanın düşünce yapısını bu ortam şekillendirmektedir (Ersoy, 2010).

Her insanın toplumsal sorumlulukta yükleneceği ve başaracağı işler bulunmaktadır. Demokrasinin geliştiği toplumlarda toplumun yapısına özgü ve tüm bireyleri, halkı kavrayabilecek inovatif çözümler üretebilmek için sosyal girişimcilerin çoğalma olasılığı daha yüksektir. Toplumda bir sorun oluştuğunda, sosyal girişimci bu sorunun giderilmesi için çözüm yolları üretmeye çalışan kişidir. Sosyal girişimci toplumdaki sorunları belirleyerek, yeni atılım ve girişimlerle, gerektiğinde sistemi bile değiştirerek sorunun çözümünü sağlamaya önderlik eden kişidir. Sosyal girişimciler sadece eleştirmekle kalmayıp değişimin önünü açabilmek için girişimde bulunurlar ve tüm sistem dönüşene dek sürekli çalışacak vizyon ve kararlılığa sahip kişilerdir. Olaylara olumlu yaklaşarak toplumun karmaşıklaşmış sorunlarına çözüm üretmeye çalışırlar. Çözüme kavuşturmayı hedeflediği toplumsal sorunları, risk olarak toplumsal alanda yenilik yaparlar ve bu hedefinde başarısız olma ihtimaline karşı toplumun zarar görebilme olasılığına özen göstermek durumundadır (Betil, 2010).

1.2.2. Girişimci ve Özellikleri

Girişim ve girişimcilik değeri, bilim ve teknolojiye hızlı gelişmelerle değişen toplumsal yapıyla birlikte değişime uğramıştır. Bireye ve bireysel yeteneğe dayalı girişimcilik ön plana çıkarken insanın entelektüel üretkenliğine önem verilmeye başlanmıştır. Bu anlamda girişimcilik her dönemde çok önemli bir işleve ve yere sahip olmuştur. Son yıllara bakıldığında girişimcilik daha da önem kazanmış, ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin temel faktörü olarak görülmeye başlanmıştır. Girişimci, girişimciliğe olan ilginin artmasıyla birlikte toplumda önemli bir konuma gelmiştir. Girişimciliğin bu denli yükselişinin temelinde istihdam sorununun çözümü, ekonomik yapının değişimi ve gelişimi önemlidir. Bu kadar kritik bir alanın aktörleri konumundaki girişimcilerin kişilik özellikleri de girişimciliğe yön veren belirleyici unsurlar arasında yer almış ve girişimciler aldıkları kararlarla ve gerçekleştirdikleri uygulamalarla vazgeçilmez bir rol oynamaya başlamışlardır (Yüksel vd., 2015).

Yalçıntaş (2010)'a göre girişimci;

- Ekonomik kaynakları israf etmez.
- Kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek üretkenlik alanlarına aktarılmasını sağlar.
- Üretim kaynaklarını yeniden dizayn ederek kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağlar.
- Kullanılan üretim araçlarının ve varolan girdilerin farklı şekillerde kullanımı ile üretimi artırır.
- Yeni düşüncelerin yaratılmasını, yayılmasını ve uygulamasını hızlandırır.
- Yeni endüstrilerin doğmasına yol açar.
- Teknolojik verimliliği artırır.
- Hızla büyüyen sektörler yarattığı için ekonomik büyümeyi hızlandırır.

Tachibana (2014) girişimciyi, özel bir iş kuran, bu işi yöneten ve istihdam sağlayan kişi olarak tanımlamaktadır. Girişimci, kaynaklar hakkında öngöründe bulunma, işi planlama, gereken insan gücü kaynaklarını sağlama ve bir organizasyon içinde bulunmaya razı etme, girdileri işleyip tüketicilerin kullanımına sunarak kar sağlama gibi özellikleriyle diğer insanlardan ayrılır (Korkmaz, 2000).

Girişimci kişiliğe sahip insanlar önemsiz görünen durumları bile fırsata çevirirler. Girişimciler, vizyon sahibi, hayalci, enerjik, hayal kurma gücüne sahip, değişimci kişilerdir. Girişimciler geçmişe bağlı kalmayıp gelecekte yaşar. İş dünyasında girişimciler yenilikçi, büyük stratejist, pazar arayışında yeni yöntemlerin yaratıcısı, dünyayı sarmalayan devdir. Girişimci, insanın yaratıcı kişiliğidir. Her zaman bilinmeyenle ilgilenip geleceği kurcalayan, olasılıklardan olanaklar yaratan, kaosları uyuma çeviren karakterleri vardır (Gerber, 2003).

Girişimci niteliklerine sahip kişilerin az olması geri kalmış toplumların en önemli sorunlarından birisidir. Bir ülkenin kalkınabilmesi ve gelişebilmesi için değişen koşullara uyum sağlayabilen, ekonomik büyümeye katkı sağlayabilecek girişimcilere ihtiyacı vardır. Girişimcilerin değeri, kazandıkları büyük miktarlardaki paralardan ziyade oluşturdukları ekonomik değerlerle ölçülmektedir (Durukan, 2006).

Bir girişimcinin hareket noktası, aldığı eğitimi kullanabilme yetisine, ailede ve toplumda kendisine tanınan imkanlara ve iş yüküne kadar her şey olmaktadır (Şahin, 2009). Kimsenin göremediği fırsatları görmek, risk alarak fırsatlardan bir değer yaratmak,

başarma arzusunda olmak gibi özelliklere sahip olup, bunun yanında düzenli gelir elde edememek, sermayesini tüketmek ya da beklediği başarıya ulaşamamak gibi durumlara hazır olan kişiler girişimci olarak tanımlanmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011).

Girişimci her şeyden önce normal bir insan olduğundan yaşadıkları sosyo-ekonomik ortamın ürünüdür. Bununla birlikte girişimciyi diğer insanlardan ayıran bir takım özellikler de vardır (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Girişimciler, sağlıklı ekonomilerin en önemli bir elamanı olarak, az gelişmiş ekonomilerde kalkınmanın ve gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin bir unsuru olarak görülmektedirler. Girişimciler toplumların gelişmişlik düzeylerinin belirleyicisidir ve başarılı olacakları bazı özelliklere sahiptirler (İşcan ve Kaygın, 2011). Girişimcilerin genel karakteristik özelliği olarak risk alma, yenilikçilik, motive olma, başarma arzusu ve kendine güven sayılabilir (Bozkurt, 2006; Çetin, 2012).

Risk alma: Girişimci ileriye görebilen, tehlikeden kaçmayan, her zaman yeni ve riskli fikirleri geliştiren, fırsatları sonuna kadar değerlendiren bir öncüdür (Bozkurt, 2006).

Yenilikçilik: Problemlere ve ihtiyaçlara yaratıcı, beklenenin dışında, olağan dışı çözümler aranması olarak ifade edilir (Doğaner, 2014). Girişimci birey problemleri çözmede yaratıcı çözümler üretir ve yaşamı herkesten farklı bir açıdan görür. Yeni ürün ve süreç geliştirmelerinde girişimci kişilerin yenilikçilik eğilimi ve başarma ihtiyacı yardım eder (Keleş, 2013).

Motive olma: Girişimci tutkulu, canlı ve yüksek motivasyon sahibidir. Enerjilerini yüksek tutarlar ve inisiyatif almaktan çekinmezler. İşlerini ve Pazar paylarını nasıl arttıracıklarını her zaman düşünürler (Gündoğdu, 2022).

Başarma arzusu: Girişimci kişiler motivasyonu yüksek, dinamik ve çok çalışma kapasitesine sahiptir. Lider olma isteklerini yüksek motivasyonları ve başarma ihtiyaçları ile ortaya koyarlar (Keleş, 2013).

Kendine Güven: Girişimci belirlediği hedefleri başarabileceğine inanmalıdır. Yaptığı işte, kendisine saygı duyar ve işi başaracağına dair yeteneklerinin olduğuna inandığı ölçüde başarılı olabilir (Bozkurt, 2006).

Girişimciler, iş hayatını ve toplum yapısını harekete geçirerek değiştirip, toplumun ihtiyaçlarını saptayarak, bu ihtiyaçları yatırıma dönüştürmekte, yapılan

yatırımlar ise istihdam ve gelir düzeyini artırarak toplumun refah düzeyinin yükselmesine imkan sağlamaktadırlar (Keleş vd., 2012).

Girişimcilik ruhu kişilerin genlerinde olabileceği gibi aile, çevre, eğitim durumu gibi çeşitli faktörlerinde girişimcilik ruhunun gelişmesinde çok önemli etkenler olduğu düşünülmektedir (Arslan, 2002).

Toplumlar, girişimciliğin önemini anlamasıyla daha çok girişimci insanlara sahip olmak ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu yüzden girişimcilik anlayışının yaygınlaştırılmasına önem verilmekte, girişimcilik eğitimleri verilmekte, girişimciler desteklenmektedir (Kaygın ve Güven, 2017).

1.2.3. Ülkemizde Girişimcilik

Anadolu'nun fethedilmesiyle Ortadoğu ve Anadolu ticaretle zenginleşmeye başlamıştır. Bu durumdan dolayı batı doğuya hayranlıkla bakmaya başlamış ve doğunun mallarından faydalanmak istemiştir. Bu sebeple haclı seferleri düzenlenmiştir. Haclı seferleri sonucunda çatışmalar yaşanmış, ekonomik işletmelerle birlikte birikimler de yok olmuştur. Türkiye Selçuklu Devleti, Anadolu'yu bir ticaret merkezi yapma çalışmasını sürdürmüş, her tarafa kervansaraylar inşa etmişlerdir. Ahilik bu dönemdeki önemli girişimlerden birisi olmuştur. Bu dönemde girişimci ve tüccarı korumak amaçlı sigorta sistemi kurulmuştur. Moğol istilasıyla birlikte bu sistem büyük bir yıkıma uğramış, beylikler döneminde tekrar ayağa kaldırmak için iki yüzyıl uğraşmıştır (Ercan ve Gökdeniz, 2009).

Osmanlı Devleti, Anadolu Selçuklu devletinden bazı gelenekleri devam ettirmiştir. Ahilik teşkilatı, lonca teşkilatı olarak sürdürülmüştür. Padişahların liderlik etmeleri ile önemli iş yerleri kurulmuş ve ticaret merkezleri oluşturulmuştur. Coğrafi keşiflerle dünya ticaretinin eksenini değiştirmiş, Akdeniz yerine Atlas Okyanusundaki limanlar önem kazanmaya başlamıştır. Coğrafi keşiflerle ticaret yolları değiştirmekle kalmamış, ticaret malları da değişerek tarım ve hayvan ürünleri yerine altın ve gümüş gibi kıymetli madenlere yönelme başlamıştır. Bu durum Avrupa'yı zenginleştirmiş, 18. yüzyılın ortalarında insan kol gücü yerine makine gücünün egemen olduğu sanayi inkılabı gerçekleşmiştir. Sanayi inkılabının gerçekleşmesi sonucu seri üretime geçilmiş ve insan eliyle üretilen ticaret mallarının yerini standart ürünler almıştır. Sanayi inkılabını gerçekleştiremeyen yerlerde özellikle Osmanlı Devletinde ticaret ve üretici iflas etmiştir. Ayrıca Osmanlı Devletinde özellikle son dönemlerinde azınlıklar, Türklerin ticaretle

uğraşmasını istemediği için ticareti baltalayacak faaliyetlerde bulunmuştur (Ercan ve Gökdeniz, 2009).

Ülkemiz, cumhuriyetin ilk yıllarında; savaştan yeni çıkmış, fakirleşmiş, nüfusunun büyük bir çoğunluğunu kaybetmiş, yorgun bir ülke olarak tarif edilmektedir. Ülkemizde geçmişin izlerini silebilmek ve ekonomiyi geliştirebilmek adına farklı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların en önemlisi 1923’de düzenlenen İzmir İktisat Kongresi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kongresinin ardından ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için, sanayi yatırımı yapmayı hedefleyen ancak sermaye, mali ve teknik bilgi eksikliği olan girişimcileri desteklemek amacıyla 1927’de Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştır. Türkiye, kuruluşunun ilk yıllarından itibaren, Avrupa ve Amerika’nın 1929-1930 yılları arasındaki ekonomik buhranın ardından benimsediği devlet desteği ile ayakta kalan ve gelişen sanayi politikasını, karma ekonomi modelini benimseyerek uygulamaya koymuştur (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014).

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte, değişen içeriğiyle büyük önem kazanan girişimcilik konusunda ülkemizin, genç, sağlıklı, hırslı nüfusuyla büyük bir potansiyeli vardır. Gelişmiş ülkeler arasında yer alabilmek ülkemizin genel hedefi olmalı ve bu hedefe ulaşabilmek için bu potansiyel en iyi şekilde kullanılmalıdır. Bu nedenle girişimcilik konusunda araştırmalar yapılması, konunun her alanda ilgililerle tartışılması, girişimciliğin geliştirilmesine ilişkin planlar, stratejiler oluşturulması ve en önemlisi de genç, dinamik, zeki ve iyi eğitilmiş gençlerin girişimci olarak sahaya çıkarılması çok önemlidir (Durukan, 2006).

Girişimci sayısı, yüksek risk ve büyüme potansiyeline sahip yatırım alanlarında ülkemizde yeteri kadar yoktur. Özel bilgi gerektiren, ekonomik ortamdaki faaliyetlerin çeşitliliğini ve üst düzey ekonomik süreci teşkil eden risk sermayesinin düşük seviyede kalması bu ortamın ülkemizde henüz tam olarak oturmamasından kaynaklanmaktadır. Sosyal ve kültürel yapının ülkemizde homojen bir yapıda dağılmaması risk sermayesi girişiminin bazı bölgelerle ya da bazı sayılarla sınırlı kalmasına sebep olmaktadır (Ersoy, 2010).

Ülkemizin son yıllarda ekonomi alanında büyümesinde girişimcilerin katkısı yadsınamaz. Girişimcilerin, özellikle girişimcilik kültürünün arttırılması, girişimcilik bilincinin oluşturulması ve istihdam olanaklarının arttırılması için faaliyetleri bulunmaktadır (Uluköy, Demireli ve Kahya, 2013). Her geçen zaman küçülen dünya ve sınırların aşıldığı ekonomik sistemde rekabetten uzak durabilmek işletmeler ve sektörler

için imkansızdır. Ekonomimiz için de geçerli olan bu gelişmeler, son yıllarda girişimciliğin önemini ortaya koymuş ve gerek devlet gerekse özel sektör kuruluşlarının katkılarıyla, ülkemizde girişimcilik konusunda yeni çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Sönmez ve Toksoy, 2014).

1.2.4. Girişimcilik Eğilimi

Girişimci bireyler ekonomik boşluklardan faydalanarak kar elde edebilen ve yeni istihdamlar yaratabilen, girişimcilik eğilimine sahip insanlardır. Girişimcilik eğilimi demografik unsurlar, kişilik özellikleri, eğitim ve çevre faktörünün etkisiyle şekillenebilmektedir (Mirza ve Demiral, 2019). Girişimcilik ruhu bireylerde kalıtsal olarak bulunabileceği gibi aile, çevre, eğitim durumu gibi farklı etkenlerle gelişebilmektedir (Arslan, 2002).

İnsanlarda bir davranış olarak doğuştan girişimcilik eğilimi bulunsa bile bu eğilimin mutlaka ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi gerekir. Bu eğiliminin oluşmasında;

- Ülkenin genel ekonomik,
- Sosyal ve siyasi yapısı,
- Bölgesel ve çevresel faktörler,
- Kişilik özellikleri,
- Genel ve mesleki eğitim düzeyi

faktörleri etkilidir. Bu faktörlerin tamamı kişide girişimcilik eğilimini ortaya çıkartarak geliştirmesini sağlayan faktörlerdir. Bu faktörler birbirini tamamlayan unsurlardır (Güreşçi, 2014).

2. KONUSYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, disiplinli zihin ve girişimcilik eğilimleri ile ilgili yapılmış olan çalışmalar yurt içinde yapılmış olan ve yurt dışında yapılmış olan çalışmalar olmak üzere iki ana başlıkta, tarih sıralaması baz alınarak verilmiştir.

2.1. GARDNER'IN BEŞ ZİHİN MODELİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Alanyazın taramasında Gardner'ın geleceği inşa edecek beş zihin modeliyle ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalar tespit edilmiştir. Disiplinli zihinle ilgili, ortaokul 7. sınıf, ortaokul 7. ve 8.sınıf ve ilkokul dördüncü sınıf düzeyinde

yurtiçinde yapılmış olan üç adet çalışmaya rastlanmıştır. Aşağıda yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış çalışmalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

2.1.1. Beş Zihin Alanıyla İlgili Yurtiçinde Yapılmış Olan Araştırmalar

Sarıkaya (2022) araştırmasında, ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerileri ve disiplinli zihin özellikleri düzeyleri ile bunlar arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar merkez ilçedeki devlet okullarında öğrenim gören 7. ve 8.sınıf öğrencilerinden 659 öğrencinin örneklem alındığı araştırmada betimsel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Anketle toplanan veriler frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), LSD testi ve Tamhane's T2 testi ile basit ve kısmi korelasyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin bilimsel süreç becerilerinin orta düzeyde olduğu; disiplinli zihin özelliklerinin ise 'Çoğu zaman' düzeyinde olduğu; Öğrencilerin bilimsel süreç becerilerinde cinsiyet, sınıf seviyesi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi, fen bilimleri başarı düzeyi, TV izleme sıklığı değişkenleri açısından anlamlı farklılık tespit edildiği; öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerinde ise sınıf seviyesi, fen bilimleri başarı düzeyi, TV izleme ve internet kullanım sıklığı değişkenleri açısından anlamlı farklılık tespit edildiği, Öğrencilerin bilimsel süreç becerileri ile disiplinli zihin özellikleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

İçel (2019) tarafından yapılmış olan ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ve STEM tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi isimli araştırmada, ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinin, STEM tutum düzeylerinin ve bunların arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Disiplinli Zihin Ölçeği (DZÖ) ve 4.-8. Sınıf öğrenciler için STEM tutum ölçeği (STÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda; dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinin ve STEM tutum düzeylerinin "Katılıyorum" düzeyinde tespit edilmiştir. Cinsiyet, baba eğitim durumu, anne-baba mesleği değişkenleri açısından öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin STEM tutum düzeylerine göre anlamlı farklılığın oluştuğu tek değişkenin bilimsel dergiye abone olma durumu olduğu tespiti yapılmıştır. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile STEM tutumları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Altındağ (2015) sentezleyen zihin konusundaki çalışmasını, başarıya göre düşük, orta ve yüksek olarak sıraladığı ortaokul 7. sınıfa devam eden öğrencilerle ve aynı okullarda görev yapan Fen Bilgisi ve Matematik öğretmenleriyle gerçekleştirmiştir. Verileri toplamak için sentezleyen zihin ölçeği geliştirilmiştir. Araştırma sonucuna göre, başarıya göre bakıldığında orta ve yüksek başarı düzeyindeki öğrencilerin sentezleyici zihin becerileri ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Düşük başarı düzeyindeki öğrencilere bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Özdiyar (2015), saygılı ve etik zihin alanında sosyal bilgiler dersi öğretim programları ve öğrenci düzeylerini incelediği çalışmada, Sosyal Bilgiler öğretim programlarında saygılı zihin özelliklerinden “güven verme”, “gözler üstünde olmadığında saygı gösterme” ve “affetme/yansıtıcı düşünme” özelliklerine en az yer verildiği; “farklılıklara saygı ve empati”nin ise en fazla yer verilen özellik olduğu tespit edilmiştir. Etik zihin özelliklerine bakıldığında “dürüst olma/açıklık”, “diğerlerine yardım” ve “diğerlerini uyarma” özelliklerinin en yer verilen özellikler; en fazla yer verilen özellik olarak ise “sorumluluklarını yerine getirme ve toplum için çalışma” özelliği tespit edilmiştir. Öğrencilerin tamamının saygılı zihin özelliklerinden, “haklı eleştirilerde bulunma” özelliğine en yüksek düzeyde sahip oldukları tespiti yapılmıştır. “Güven verme” özelliği orta ve üst başarı grubundaki öğrencilerin, “diğerlerine saygı” özelliği ise alt başarı grubundaki öğrencilerin en az sahip oldukları özellik olarak tespit edilirken, Alt başarı düzeyindeki öğrencilerin en az sahip olduğu özellikler olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin tamamına göre “Toplum için çalışma” özelliğinin en yüksek; “sorumluluklarını yerine getirme” özelliğinin ise en düşük etik zihin özelliği olarak belirlenmiştir.

Can Aran (2014), çalışmada Fen Bilimleri eğitimi ve öğrenci düzeylerini disiplinli zihin özellikleri açısından incelemiştir. Çalışma, ortaokul yedinci sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Çalışmada Disiplinli zihin ölçeği geliştirilmiştir. Çalışmanın amacı, ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi açısından disiplinli zihin özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma sonucunda; disiplinli zihin özelliğinden birisi olan “düşünme biçimi olarak disiplin” boyutu içinde bulunan bilim insanı gibi düşünmenin elde edilmesinde fen ve teknoloji dersi öğretim programında diğer özelliklerden daha çok yer verildiği tespit edilmiştir. “Yaşam biçimi olarak disiplin” boyutu içinde bulunan disiplinli yaşamaya güdülemeye, diğer özelliklere oranla çok daha

az yer verildiği çalışmanın sonuçlarından biridir. Disiplinli zihin özelliklerini gösterme açısından fen ve teknoloji dersinde başarı düzeyine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Çeşitli değişkenlere göre ortaokul yedinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin fen ve teknoloji dersinde disiplinli zihin özelliklerine sahip olma düzeyleri incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğrencilerin lehine, fen bilimleri dersine ilgi duymalarına göre ilgi duyanların lehine, fen bilimleri ile ilgili dergi okuma durumuna göre dergi okuyanlar lehine, internet kullanım durumlarına göre internet kullanıcılarının lehine ve anne mezuniyetine göre, annelerinin mezun durumu üniversite olanların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (2012) çalışmasında, ilköğretim 6. sınıf düzeyindeki Fen Bilimleri dersine ait olan öğrenci ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan etkinlikler, beş zihin modelinde yer alan zihin tiplerini geliştirmeye yönelik olması açısından incelemiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan betimsel analiz deseni kullanılan çalışmada, beş zihin alanını ve alt boyutlarını temsil eden kriterler belirlenmiştir. Araştırmacı hazırlanmış olan ölçekle ortaokul altıncı sınıf fen ve teknoloji dersi öğrenci ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan 285 tane etkinlik, beş zihin alanında yer alan zihin tiplerine göre incelenerek ve hangi zihin tipine ait olabileceğinin tespiti yapılmıştır. Veriler, yüzde ve frekans değerlerinin hesaplanarak toplam etkinlik sayısına göre analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda altıncı sınıf fen ve teknoloji kitabında; beş zihin modelinin tüm tiplerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin bütün ünitelerde bulunmadığı tespit edilmiştir. Kitapların bazılarında bazı zihin tiplerine yer verilmediği belirlenmiştir. Kitapların bazılarında ise bir zihin tipini geliştirmeye yönelik etkinliklerin yüksek oranda yer aldığı tespiti yapılmıştır. İncelenen kitapların hepsinde disiplinli zihin özelliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

2.1.2. Beş Zihin Alanıyla İlgili Yurtdışında Yapılmış Olan Araştırmalar

Bowen (2013), nitel yöntem kullanarak yaptığı araştırmasında, 1960'lı yıllarda ABD'de yaşayan siyahilerin eğitim alması amacıyla kurulan dört yıllık özel okullar, resmi okullar ile üniversitelerde görev yapan yönetici yardımcısı bireyler, kurumsal bağlamdaki gelişimleri açısından Gardner (2006)'ın beş zihin alanını kullanma durumlarına göre incelenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmanın yürütüldüğü beş farklı kurumdan birer yönetici yardımcısı olmak üzere beş kişiyle yapılan görüşmeler sonucunda elde

edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; araştırmaya katılan dört yöneticinin, çalışanlarına yönlendirme desteği sağladığı tespit edilmiştir. Üç yöneticinin kurumla ilgili yönergeleri güncel tuttuğu; üç yöneticinin, kurumlarının vizyonunu çalışanlarına anlattığı; beş yöneticinin ise personellerini sentezleyen zihni kullanarak desteklediklerini belirttikleri tespit edilmiştir.

Miller (2011), ergen kitaplarına ilişkin internet forumlarında, ergenlerin okuma yazma kabiliyetlerini beş zihin alanı özelliklerini göz önünde bulundurarak değerlendirilmesi isimli çalışmada, beş zihin alanının özelliklerine göre 41 tane internet formunun içeriğini incelemiştir. Doküman analizi yöntemini kullandığı araştırmanın amacı olarak internet forumları vb. okuma yazma uygulamalarının yapıldığı yerlerde, karmaşık durumları yorumlamaya ve gerçek yaşam problemlerinin çözümüne yardımcı olan zihin alanlarını ortaya çıkarmak belirlenmiştir. Çalışma sonucuna göre, ergenlerin forumlara yazdıklarının içeriğine göre; sentez becerisine yüksek düzeyde; etik, saygılı ve disiplinli zihin alanlarına orta düzeyde, yaratıcı zihin alanına ise çok düşük düzeyde rastlandığı tespit edilmiştir.

Üniversitelerin yönetim kademesinde görev yapanların yerleşke bünyesinde ortaya koymuş oldukları başarılarını disiplinli, sentezleyici, yaratıcı, saygılı ve etik zihin özelliklerinin hangi ölçüde etkilediğine ilişkin algılarını incelendiği araştırmada Erik-Soussi (2008), verileri toplamak için, yönetim kademesinde bulunan sekiz adet bireyle görüşme yapmıştır. Araştırmanın sonucuna bakıldığında; araştırmaya katılan altı yöneticinin, sentezleyen zihnin birden fazla bakış açısıyla oluşturulmuş olan bütüncül bir kurumsal yapıyı algılayabilmelerine destek olduğu tespit edilmiştir. Dört yöneticinin sentezleyen zihnin takım ruhunu geliştirmesinde yardımcı olduğunu belirttiği tespit edilmiştir. Sentezleyen zihnin, zaman geçtikçe deneyimleriyle kazandığı bilgi düzeyinin artmasında destek olduğunu belirten yönetici sayısı beş olarak tespit edilmiştir. Araştırmanın diğer sonuçlarından birisi olarak beş yöneticinin sahip oldukları kurumsal bilgileri farklı alanlara transfer etmede destek oldukları tespit edilmiştir.

2.2. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Alanyazın taramasında girişimcilik eğilimleriyle ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalara rastlanmıştır. Aşağıda girişimcilik eğilimleri alanında yapılmış olan çalışmalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

2.2.1. Girişimcilik Eğilimleri İle İlgili Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar

Kurtdede Fidan ve Argı (2023) tarafından yapılan araştırmada, ilkokul dördüncü sınıf ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada 505 öğrenciden veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda, girişimcilik eğilimleri envanterinin tamamında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf ğrencilerinin STEM tutumu ve girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik özellikler açısından incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesinin amaçlandığı araştırma Sarı (2022) tarafından yapılmıştır. 2020-2021 eğitim-ğretim yılında Kırıkkale ili ilkokul dördüncü sınıfında öğrenimine devam eden 314’ erkek, 302’si kız olmak üzere toplam 616 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen araştırma İlişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. “*Kişisel Bilgi Formu*”, “*ocuklar İçin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri*” ve “*STEM Tutum leği*” veri araçlarıyla toplanan veriler, betimsel istatistik sonuçları, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna bakıldığında ğrencilerin STEM tutumu ve girişimcilik eğiliminin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçeklerin uygulandığı ğrencilerin STEM tutumu ve girişimcilik eğilimlerinin okul öncesi eğitim alma durumuna, ailenin gelir düzeyine, takip ettiği ocuk dergisine, kitap okuma sıklığına, okumaktan en çok hoşlandığı kitap türüne ve gelecekte yapmayı düşündüğü mesleğe göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile STEM tutumları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ulutürk Akman (2021), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi lisans programları ğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin, öğrencilerin aile ve demografik özellikleri ile ilişkisini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında 883 ğrenci ile görüşerek aile özelliklerini ve girişimcilik niyetlerini araştırmıştır. Çok yönlü frekans analizi yöntemi kullanarak verileri analiz etmiş ve cinsiyetin, anne-babanın girişimci olmasının, ailenin gelir seviyesinin ve kaçıncı ocuk olarak dünyaya gelindiğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonucunda, erkek öğrencilerin kendi işini kurma tercihi kadın öğrencilerinkinden fazla olduğu tespiti yapılmıştır. Anne-babası girişimci olan öğrencilerde girişimcilik eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Gelir düzeyi yüksek ailesi olan öğrencilerin girişimci olma niyetinin ve ailenin ilk veya ikinci çocuğu olan

öğrencilerde girişimcilik niyetinin daha fazla olduğu araştırmacı tarafından tespit edilmiştir.

7. ve 8. sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin FeTeMM tutumlarını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordayıp yordamama durumunun incelenmesinin amaçlandığı araştırma Konuş (2019) tarafından yapılmıştır. İlişkisel tarama modelinin tercih edildiği araştırmanın örneklemini Kahramanmaraş İli merkez ilçelerine bağlı dokuz devlet okulunda yedinci ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 648 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. “FeTeMM Tutum Ölçeği”, “Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeği” ve “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği” kullanılarak elde edilen veriler, basit doğrusal regresyon analizi, çok aşamalı regresyon analizi ve korelasyon analizlerinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin FeTeMM’e yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi ortalamalarının yüksek değere yakın olduğu belirlenmiş, Öğrencilerin girişimcilik eğilimi ile FeTeMM tutumları arasında olumlu yönde orta düzeyde bir korelasyon olduğu tespiti yapılmıştır. FeTeMM tutumunu anlamlı ölçüde yordayan değişkenlerin risk alma, yaratıcılık, azimli olma, profesyonellik olduğu bulunmuştur. FeTeMM tutumunu anlamlı ölçüde yordayan değişkenler arasında en fazla katkı sağlayan değişkenin sırasıyla profesyonellik, risk alma eğiliminin, yaratıcılık ve azimli olma değişkenleri olduğu tespit edilmiştir.

Akman (2019) yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin girişimcilik eğiliminin ölçülmesini amaçlamıştır. Örneklem olarak vakıf üniversitesinde eğitim gören 445 kız öğrenciyi seçmiş ve eğilimlerini ölçmek için anket çalışması uygulamıştır. Topladığı verileri istatistiksel analize tabi tutarak, kategorik ölçümleri sayı ve yüzde olarak, sayısal ölçümlerde ortalama ve standart sapma kullanmıştır. Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanmıştır. Mann-Whitney u testi, Kruskal-Wallis testi, Spearman’s Korelasyon Testi ve Regresyon analizi yapmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip olduklarını saptamıştır. Araştırmada kullandığı ölçeklerin birbirlerine pozitif yönde etki ettiğini de tespit etmiştir.

Akpınar ve Alkış (2019) tarafından Adıyaman Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerden girişimcilik dersi alanların duygusal zekâlarının ve girişimcilik eğilimlerinin ölçülmesine yönelik yapılan çalışmada anketlerden elde edilen veriler SPSS paket programıyla çeşitli analizler yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma

sonucunda demografik özelliklerden bazı değişkenler açısından duygusal zekâ ve girişimcilik eğilimleri arasında farklılıklar bulunmuştur. Duygusal zekâyla girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğu çalışmanın sonuçları arasındadır.

Özçoban ve Özkul (2019) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin temel motivasyon kaynaklarının, girişimcilik eğilimleri/niyetleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Örneklem olarak belirlenen Süleyman Demirel Üniversitesi bünyesindeki 4 fakülte ve 6 meslek yüksekokulunda okuyan toplam 902 öğrenciden ölçekler kullanılarak verileri toplamışlardır. Çalışmada temel motivasyon kaynaklarının, girişimcilik faktörlerini pozitif yönde etkilediğini tespit etmişlerdir. En etkili motivasyon kaynağının düşünme ihtiyacı olduğu, en düşük etkiye sahip motivasyon kaynağının da bağlanma ihtiyacı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kadınların girişimcilik eğilimlerinin daha düşük olduğu bulunurken, kadınlarda motivasyon kaynaklarının girişimciliği etkileme gücünün daha düşük olduğunu saptamışlardır.

Salik ve Kaygın (2016) demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında verileri Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki 307 öğrenciden toplamıştır. 231 öğrenciye anket uygulamış ve verileri analiz etmiştir. Sonuçlara bakıldığında öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip oldukları, bazı demografik değişkenlerin girişimcilik eğilimini etkilediği tespiti yapılmıştır.

Ulucan (2015), Ankara ilinde, farklı ilçelerden seçilmiş çeşitli liselerde okuyan son sınıf öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini, girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri tespit etmek ve öğrencilerin demografik özelliklerinin bu faktörlerle ilişkisini ve etkisini araştırmayı amaçladığı araştırmasında anket yöntemi kullanmıştır. Verilerin analizi sonucunda; azimli ve rekabetçi olma, yeni iş kurma güçlüğü, yenilik yaratma, riskten kaçınma, kendi işini kurma ve çalışma, aile desteği, hümanizm, başarı ihtiyacı, içsel kontrol odaklılığı ve dışsal kontrol odaklılığı faktörlerinin girişimcilik eğilimine etki ettiğini tespit etmiştir. Ayrıca, girişimcilik eğilimi kapsamında; cinsiyet, anne eğitim durumu, anne çalışma alanı, anne çalışma pozisyonu, baba eğitim durumu, baba çalışma alanı, baba çalışma pozisyonu, kariyer hedefi, dövme yaptırma, piercing ve küpe takma durumu, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullar, okulların bulunduğu ilçeler ve girişimcilik dersi alma durumuna ilişkin hipotezler oluşturup test etmiş ve sonuçlarını değerlendirmiştir.

Türkmen ve İşbilir (2014) tarafından yapılan araştırmada spor yönetimi alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelemek amaçlanmıştır. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor yöneticiliği Bölümü'nde lisans öğrenimi görmekte olan 258 öğrenciyle yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Veriler, SPSS istatistik programında yer alan frekans analizi, faktör analizi, t-test, ANOVA testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, cinsiyet, okuldaki sınıfı, ailenin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul sonrası kariyer planları, iş tecrübesi, girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında farklılık olduğu tespiti yapılmıştır.

Doğan (2013) tarafından yapılan çalışmada, seçmiş olduğu üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri tespit etmeyi ve öne çıkan demografik özelliklerin bu faktörlere etkisini araştırmayı amaçlamıştır. Yüz yüze anket yöntemi uygulayarak elde ettiği verilerin istatistiksel analizleri sonucunda; güvenilir ve sorumluluk sahipliği, risk alma ve yaratıcılık, dışa açıklık, eleştiriye açıklık, muhafazakârlık ve uysallık, duygusallık ve hayâlcilik, gergin ve kestirmecilik faktörlerinin girişimcilik eğilimine etki eden özelliklere etki ettiği sonucuna ulaşmıştır. Azimli ve rekabetçi olma, yeni iş kurma güçlüğü, yenilik yaratma, riskten kaçınma, kendi işini kurma ve çalışma, aile desteği, hümanizm faktörlerinin girişimcilik eğilimine ilişkin ifadelerle etki ettiğini tespit etmiştir. Girişimcilik eğilimine ilişkin ifadeler kapsamında; cinsiyet, ailede kendi işini kuran 1. derece yakını olması, fakülte eğitimi süresince girişimcilik ya da küçük işletmelerle ilgili bir dersin alınması durumuna ilişkin hipotezler oluşturup test etmiş ve sonuçlarını değerlendirmiştir.

2.2.2. Girişimcilik Eğilimleri İle İlgili Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar

Cao (2021), üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırmasında, internet çağında üniversite öğrencilerinin nasıl yapabileceklerini keşfetmek için üçlü etkileşim teorisine dayalı olarak bireysel özellikler, girişimcilik öz yeterliliği ve girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Uygun örnekleme yöntemine göre seçtiği öğrencilerden beşli likert tarzında yapılmış anketleri dağıtarak verileri toplamıştır. Korelasyon ve regresyon analizi yapılarak verileri analiz etmiştir. Araştırma sonucunda bireysel özelliklerin üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri üzerinde önemli bir pozitif etkisi olduğunu tespit

etmiştir. Ayrıca girişimcilik öz-yeterliğinin, kişisel özellikler ile girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiye tamamen aracılık ettiği bulunmuştur.

Sousa vd. (2011) tarafından yapılan araştırmada yükseköğretim öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini değerlendirmek ve yükseköğretim öğrencilerinin girişimcilik eğilimleriyle ilgili sosyoekonomik ve biçimlendirici faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Yöntem olarak tanımlayıcı ilişkisel tarama kullanılmıştır. Portekiz’de bir yükseköğrenim kurumundaki 227 öğrenci olasılık dışı tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilerek çalışmanın örneklemini oluşturmuş ve öğrencilere anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler arasında genel girişimci eğilim testini oluşturan beş boyuttan en gelişmiş olanı riske yatkınlık ve en az gelişmiş olan özerklik/bağımsızlık ihtiyacı olduğu bulunmuştur. Yaşın, girişimci yakınları ve girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimini yordamadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin girişimci eğilimlerinin azaldığı ve yükseköğretimde girişimcilik eğitiminin yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Cera ve Furkhiu (2017) çalışmasını, Tiran Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde İşletme ve Kamu Yönetimi birinci sınıf yüksek lisans öğrencilerinden oluşan kasıtlı bir örnekleme dayalı olarak seçtiği 63 kişiyle yürütmüştür. Topladığı verilerin istatistiksel analiz, faktör analizi, korelasyon ve doğrusal regresyon analizi ile bulgularını oluşturmuştur. Çalışma sonucunda eğitim programlarının ve öznel normların girişimci amacı ile olumlu bir ilişki içinde olmadığı tespit edilmiştir. Algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik hedefinin gelişmesinde olumlu bir etkiye sahip olduğu da araştırmanın sonucunda tespit edilmiştir.

Atiya vd. (2019) tarafından yapılan araştırmada Sudan ve Umman ülkelerindeki lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin tespit edilmesi ve bu özelliklerin öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerindeki etkisinin ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Çalışma aynı zamanda bu ülkelerdeki öğrencilerin okula karşı tutumlarını karşılaştırmayı da amaçlamıştır. Araştırma verileri 574 öğrencinin katıldığı anketlerle toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin girişimcilik niyetleri üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerin üniversitelere göre girişimcilik niyetlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tsakiridou ve Stergiou (2014) yapmış oldukları çalışmalarında Yunanistan’daki okul öğrencilerinin gelecekteki girişimci olma potansiyelini incelemek ve birincil düzeydeki girişimcilerin girişimcilik yeterliliklerini ölçmeyi hedeflemişlerdir.

Yunanistan'da öğrenim gören 358 öğrenciden toplanan veriler analiz edilmiştir. Öğrencilerin %51,6 oranında gelecekteki girişimcilik için pozitif düşündüğü ve öğrencilerin girişimcilikle ilgili bilgilerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Proaktiflik, sebat etme, başarı ihtiyacı, sosyal yönelim motive etme, öz yeterlik ve analiz etme beceriler en gelişmiş bilişsel olmayan beceriler olarak bulunmuştur. Yaratıcılık ve risk alma becerilerinin daha zayıf olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Koh (1996) başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve yenilikçilik gibi psikolojik özelliklerle girişimcilik eğiliminin arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasını, Hong Kong'daki öğrencilere sabit alternatifli bir anket uygulayarak gerçekleştirmiştir. Bağımsızlık testi sonucunda girişimciliğe yatkın olanlar ile olmayanların demografik ve aile özellikleri açısından homojen olduğunu tespit etmiştir. Girişimciliğe eğilimli kişilerin, girişimci olmayanlara göre daha fazla yenilikçiliğe, belirsizliğe karşı daha fazla toleransa ve daha yüksek risk alma eğilimine sahip olduğunu tespit etmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı olmasa bile, tanımlayıcı istatistikler, girişimci eğilimli kişilerin aynı zamanda daha yüksek bir başarı ihtiyacına, daha fazla kontrol odağına ve özgüvene sahip olduğunu belirlemiştir.

Mei vd. (2020) çalışmasında, Çin'in yükseköğretim kurumlarındaki girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine etkilerini araştırmaktadır. Çin'de öğrenim gören öğrencilere yapılan anketle veriler toplanmıştır. Farklı türde kurumlardaki ve farklı ana alanlardaki öğrencilerin girişimcilik eğitime farklı düzeyde katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin aldıkları girişimcilik eğitimi düzeyinin yüksekliğine göre, girişimci karar verme konusundaki öz-yeterlikleri ve girişimcilik eğilimleri aynı oranda güçlü çıkmıştır. Öğrenci girişimci karar verme öz-yeterliğinin, girişimcilik eğitimi ile öğrenci girişimcilik niyeti arasında aracı bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Girişimcilik eğitimi dersi almanın, girişimcilikle ilgili karar verme üzerinde olumlu bir etkisi olduğu ve girişimci karar verme öz yeterliliğinin girişimcilik niyeti üzerindeki olumlu etkisi de doğrulanmıştır. Bulguların Çin bağlamı ile batı bağlamı arasında, girişimcilikle ilgili dersler almanın öğrencinin girişimcilik niyeti üzerinde girişimcilikle ilgili uygulamalı eğitimden daha önemli etkilere sahip olduğu konusunda bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Hassi (2016) tarafından yapılan ve erken girişimcilik eğitiminin bilişsel ve bilişsel olmayan girişimcilik becerilerinin ve girişimcilik eğilimlerinin üzerindeki etkisini

incelemeyi amaçlayan çalışmada, araştırma rneklemi, 11-12 yaşındaki 42 çocuktan oluşmaktadır. Veriler, kontrol odağı, risk alma ve öz yeterlik becerilerini ölçen anket ile öz değerlendirme testinden elde edilmiştir. Çocuklar üç aylık girişimcilik programına katılmışlardır. Katılımcılara ntest ve sontest uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, geç çocukluk döneminin öz yeterlik becerisinin gelişiminde uygun olduğu görülmüştür. Programın uygulanmasının, çocukların bilişsel girişimcilik becerileri ile girişimcilik eğilimlerinde bir değişime etkisi olmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi bulunmaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel araştırmalar gerçekliği araştırmacıdan bağımsız görüp, nesnel olarak gözlenip, ölçüleceğini varsayan pozitivist bir görüş olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk vd., 2020; Hocaoglu ve Akkaş Baysal, 2019). Durumları ya da olayları betimlemenin ötesinde, ilişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırmalar ilişkisel tarama olarak adlandırılır (Büyüköztürk vd., 2020). İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki ilişkiyi ölçmek için kullanılır (Robson, 2017). İlişkisel tarama deseninde yapılan araştırmalar, iki ve daha fazla sayıdaki değişkenlerin arasında değişimin birlikte olup olmadığını ve değişimin ne derecede olduğunu tespit etmeyi amaçlar (Karasar, 2005). Bu araştırmada ilişkisel tarama modeline bağlı olarak ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni Afyonkarahisar Merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında 2022-2023 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise bu evrendeki kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen dördüncü sınıf öğrencileridir. Kolay ulaşılabilir örneklemede araştırmacı yakın olan ve ulaşılması uygun kişi veya kişileri seçer (Kılıç, 2013; Robson, 2017). Örnekleme dahil edilecek öğrenci sayısını saptamak için aşağıda yer alan formül kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2012):

$$n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N - 1) + t^2pq}$$

Formüldeki simgelerin ifade ettiği anlamlar aşağıdaki gibidir:

n: Örneklem büyüklüğü

N: Evren büyüklüğü

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

p: İncelenen olayın görülüş sıklığı

q: İncelenen olayın görülmeysi sıklığı

d: Duyarlılık

Örneklem büyüklüğünü belirlemede evren için p tahmini yoksa p=q=0,5 olarak alınabilmektedir. %95 güven aralığındaki araştırma, örnekleme hatası d=0,05 olup teorik t değeri 1,96'ya denk gelmektedir (Büyüköztürk vd., 2012). Belirlenen değerlere göre formül hesaplaması yapıldığında;

$$n = \frac{4776 \times (1,96)^2 \times (0,5) \times (0,5)}{(0,05)^2 \times (4776 - 1) + (1,96)^2 \times (0,5) \times (0,5)}$$
$$n = \frac{4586,8704}{11,9375 + 0,9604} = 355,629242$$

sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre evrende bulunan 4776 kişiden en az 355 kişinin örneklemini temsil etmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın örneklemini ise 280 kız ve 296 erkek olmak üzere toplam 576 kişiden oluşmaktadır. Bu değere göre örneklemin evreni uygun bir şekilde yansıttığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kız	280	48.6
	Erkek	296	51.4
Okunan Dergi Türü	Okumayan	346	60.1
	Bilim Çocuk	154	26.7
	TRT Çocuk	61	10.6
	Minik Çocuk	10	1.7
	Çamlıca Çocuk	5	0.9
İzlenen TV Programı	Çizgi Film	294	51
	Dizi-Film	155	26.9
	Belgesel	61	10.6
	Spor	48	8.3
	Yarışma	18	3.1
Oynanılan Bilgisayar Oyunu Türleri	Oynamayan	99	17.2
	Strateji	228	39.6
	Spor	83	14.4
	Hedef	74	12.8
	Yarışma	49	8.5
	Tasarım	43	7.5
Günlük Kitap Okuma Süresi	1 saatten az	331	57.5
	1 saat-2 saat arası	186	32.3
	2 saat ve üzeri	59	10.2

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğrencilerden %48.6'sı kız, %51.4'ü erkeklerden oluşmaktadır. Öğrencilerin okuduğu dergi türüne göre, en çok okuduğu

dergilerden en az okuduğu dergiler sırasıyla; Bilim Çocuk dergisi (%26.7), TRT Çocuk dergisi (%10.6), Minik Çocuk dergisi (%1.7), Çamlıca Çocuk dergisi (%0.9)dir.. Öğrencilerden %60.1'i herhangi bir dergi okumadığını belirtmiştir. Öğrencilerin izledikleri televizyon programlarına göre; çizgi filmler (%51), Dizi-Filmler (%26.9), Belgeseller(%10.6), spor programları (%8.3), yarışma programları (%3.1) izlemektedirler. Öğrencilerin bilgisayar oyunlarından, %39.6'sı strateji oyunlarını, %14.4'ü spor oyunlarını, %12.8'i hedef oyunlarını, %8.5'i yarışma oyunlarını, %7.5'i tasarım oyunlarını oynamayı tercih ettikleri, %17.2'sinin ise bilgisayar oyunu oynamadıkları belirlenmiştir. Günlük kitap okuma süresine göre, 1 saatten az kitap okuyan öğrencilerin oranı %57.5, 1 saat- 2 saat arası kitap okuyan öğrencilerin oranı %32.3, 2 saat ve üzeri kitap okuyan öğrencilerin oranı %10.2 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin demografik bilgileri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ebeveynlerinin Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler	Değişkenler	n	%
Anne Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	7	1.2
	İlkokul	128	22.2
	Ortaokul	150	26
	Lise	182	31.6
	Önlisans-Lisans	100	17.4
	Lisansüstü	9	1.6
	Toplam	576	100
Anne Meslek	Ev hanımı	409	71
	Kamu	87	15.1
	Özel Sektör	40	6.9
	Serbest Meslek	40	6.9
	Toplam	576	100
Baba Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	2	0.3
	İlkokul	75	13
	Ortaokul	117	20.3
	Lise	226	39.2
	Önlisans-Lisans	132	22.9
	Lisansüstü	24	4.2
	Toplam	576	100
Baba Meslek	Özel Sektör	169	29.3
	Kamu	126	21.9
	İşçi	108	18.8
	Serbest Meslek	173	30
	Toplam	576	100

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin %31.6 oranında lise mezunu, %26 oranında ortaokul mezunu, %22.2 oranında ilkokul mezunu, %17.4 oranında önlisans-lisans mezunu, %1.6 oranında lisansüstü mezunu olduğu ve %1.2 oranında okur yazar olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin annelerinin %71'inin ev hanımı, %15.1'inin kamu çalışanı, %6.9'unun serbest meslek ve %6.9'unun özel sektör

çalışanı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin babalarının %39.2 oranında lise mezunu, %22.9 oranında önlisans-lisans mezunu, %20.3 oranında ortaokul mezunu, %13 oranında ilkokul mezunu, %4.2 oranında lisansüstü mezunu olduğu ve %0.3 oranında okur yazar olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin babalarının %30'unun serbest meslek, %29.3'ünün özel sektör çalışanı, %21.9'unun kamu çalışanı ve %18.8'inin işçi olduğu görülmektedir. Öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim durumlarına bakıldığında en çok lise mezunu oldukları görülmektedir. Meslek durumlarına göre annelerin çoğunluğunun (%71) ev hanımı olduğu, babalarda ise çoğunluğun (%30) serbest meslek olduğu görülmektedir.

3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, “Disiplinli Zihin Ölçeği” ve “Girişimcilik Eğilimleri Envanteri” kullanılmıştır. Veri toplama araçlarıyla ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, okunan dergi türü, seyredilen televizyon programı, oynanan bilgisayar oyunları, günlük kitap okuma süresi, anne mesleği, baba mesleği, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumuna ait maddeler vardır (Ek-3). Kişisel bilgi formunun geçerlik ve güvenirliğinin sağlanması için pilot uygulama yapılmış ve uygulama sonucunda uzman görüşü alınmıştır.

3.2. DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİ

Ocak ve İçel (2020) tarafından geliştirilen Disiplinli Zihin Ölçeği (DZÖ) 27 maddeden ve 5 boyuttan oluşan 5’li likert tipi ölçektir. Ölçek; Bilim İnsanı Gibi Düşünme, Disiplinlerarası Bağlantı Kurma, Disiplinli Yaşamaya Güdülenme, Derinlemesine Öğrenme ve Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin ifadeleri “her zaman, çoğu zaman, bazen, nadiren, hiçbir zaman” şeklindedir. Ölçek ifadeleri “5 her zaman”, “4 çoğu zaman”, “3 bazen”, “2 nadiren”, “1 hiçbir zaman” şeklinde puanlanmıştır. Ölçek 15., 18., 21., 22., 23., 25. ve 26. maddeleri olmak üzere toplam 7 olumsuz madde içermektedir (Ek-4). Araştırmadaki örneklem baz alınarak DZÖ’nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve hesaplamaya ait değerler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Disiplinli Zihin Ölçeği Cronbach Alpha İç Tutarlık Sayıları

Boyutlar	Cronbach Alpha
Bilim insanı gibi düşünme	.65
Disiplinlerarası bağlantı kurma	.67
Disiplinli yaşamaya güdülünme	.68
Derinlemesine öğrenme	.66
Günlük yaşamla bağlantı kurma	.62
Toplam	.80

Tablo 3 incelendiğinde “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” alt boyutuna ait alfa değeri .65; “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” alt boyutuna ait alfa değeri .67; “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” alt boyutuna ait alfa değeri .68; “Derinlemesine Öğrenme” alt boyutuna ait alfa değeri .66; “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” Alt boyutuna ait alfa değeri .62 olduğu belirlenmiştir. Disiplinli Zihin Ölçeğinin Cronbach Alpha güvenirlik değeri .82 iken bu çalışmada Cronbach Alpha güvenirlik değeri .80 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin her iki çalışmadaki güvenirlik değeri birbirine yakın bulunmuştur. Bu değerlere bakıldığında ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Ölçeğin kullanımıyla ilgili izinler alınmıştır (Ek-5).

3.3. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİ

Girişimcilik Eğilimleri Envanteri (GEE) Yurtseven ve Ergün (2018) tarafından geliştirilmiştir. 24 maddeden ve 4 faktörden oluşan bu ölçek 5’li likert tarzında bir ölçme aracıdır. “Başarılı olma”, “Problem Çözme”, “Yenilikçilik” ve “Kendine Güven” olmak üzere 4 alt faktörden oluşmaktadır. Olumsuz veya ters madde içermeyen bu ölçme aracının ifadeleri "5 Her zaman", "4 Çoğunlukla", "3 Bazen", "2 Ara sıra", "1 Hiçbir zaman" şeklinde olumludan olumsuza doğru puanlanmıştır (Ek-6). Araştırma örneklemini baz alınarak ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Cronbach Alpha İç Tutarlık Sayıları

Boyutlar	Cronbach Alpha
Başarılı olma	.68
Problem çözme	.69
Yenilikçilik	.71
Kendine güven	.64
Toplam	.86

Tablo 4’e göre “Başarılı Olma” faktörünün alfa değeri .68; “Problem Çözme” faktörünün alfa değeri .69; “Yenilikçilik” faktörünün alfa değeri .71; “Kendine Güven” faktörünün alfa değeri .64 olarak tespit edilmiştir. Bu ölçeğin tamamına ait Cronbach Alpha güvenirlik değeri .89 olarak hesaplanmışken, bu çalışmada .86 olarak tespit edilmiştir.

Ölçeğin kullanımıyla ilgili gerekli izinler alınmıştır (Ek-7).

4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan araştırma verilerinin toplanması için izin alınmıştır (Ek-1). Etik kurulu izni alındıktan sonra veri toplamak için Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama izni alınmıştır (Ek-2).

Uygulama yapılması aşamasında ilk olarak planlanan okul müdürlüklerinden randevu alınarak görüşmeler yapılmıştır. Çalışma içeriği ve uygulama süreci hakkında okul müdürlükleri bilgilendirilmiştir. Uygulamanın yapılacağı sınıfların öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirilerek gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Veri toplama araçlarının güvenilirliğini belirlemek için Afyonkarahisar Merkez ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir okuldaki 40 öğrenciye pilot uygulama yapılmıştır. Ölçme araçlarının güvenilir olduğunun tespit edilmesinin ardından veri toplama araçları Afyonkarahisar Merkez ilçesindeki farklı mahallelerde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 6 ilkokulda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Kişisel Bilgi Formu, Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri ile toplanan veriler bilgisayar ortamında istatistik programları ile analiz edilmiştir. Öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri; aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans gibi betimsel istatistikler kullanılarak belirlenmiştir.

Verilerin dağılımlarını belirlemek için normallik testi yapılmıştır. Verilerin çarpıklık ve basıklık durumlarının tespiti görsel olarak frekans eğrileri ile sağlanır. Eğrinin simetriden ayrılma durumuna çarpıklık (skewness), zirveli olma durumuna ise basıklık (kurtosis) adı verilmektedir (Miran, 2021). Çarpıklığın ve basıklığın sıfır olduğu durumlarda dağılım normal olarak değerlendirilmektedir (Uysal ve Kılıç, 2022). Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.0 ile +1.0 arasında olması normal dağılım için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2011). Yapılan test sonucunda Skewness-kurtosis değerlerinin -1.0 ile +1.0 arasında olmasından dolayı araştırmanın normal dağıldığı kabul edilmiştir. Kullanılan ölçeklere ait çarpıklık ve basıklık bilgileri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Çarpıklık-Basıklık Değerleri

Değişkenler	Madde	N	$\bar{X}$	ss	Çarpıklık	Basıklık	Kolmogorov-Smirnov
DZÖ Toplam	27	576	4.05	.018	-.364	-.089	.000
GEE Toplam	24	576	4.08	.023	-.613	-.043	.000

Normalliğin sağlanmasıyla Disiplinli Zihin Ölçeğinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma oluşturup oluşturmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Disiplinli Zihin Ölçeğinin alt boyutlarının ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin okudukları dergi türü, İzledikleri TV programı, oynadıkları bilgisayar oyunları, günlük kitap okuma süresi, anne-baba eğitim durumları ve anne-baba meslekleri açısından anlamlı farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için normalliğin sağlanmış olduğu durumlarda Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılırken, Levene testine göre normalliğin sağlanmadığı durumlarda Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin dağılımlarının normal kabul edilmesinden dolayı cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin okudukları dergi türü, İzledikleri TV programı, oynadıkları bilgisayar oyunları, günlük kitap okuma süresi, anne-baba eğitim durumları ve anne-baba meslekleri açısından anlamlı farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için normalliğin sağlanmış olduğu durumlarda Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılırken, Levene testine göre normalliğin sağlanmadığı durumlarda Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

İki ya da daha fazla değişken arasındaki doğrusal ilişkiye korelasyon denir. Değişkenler arasındaki ilişki miktarı, ikili ya da basit korelasyon adı verilen korelasyon teknikleriyle hesaplanır (Köklü vd., 2006). Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için basit korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada dağılım normal kabul edildiğinden Pearson Korelasyon kat sayılarına bakılmıştır. Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin arasındaki ilişkiye etkide bulunanın hangisi olduğunu belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanteri puanları arasındaki ilişkinin değişkenler açısından farklılaşma durumunu tespit etmek için basit ve kısmi korelasyon analizleri yapılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevapların puan aralıklarını belirlemek amacıyla ölçeklerde yer alan maddeler; 4.21-5.00 “Her zaman”, 3.41-4.20 “Çoğu zaman”, 2.61-3.40 “Bazen”, 1.81-2.60 “Nadiren”, 1.00-1.80 “Hiçbir zaman” aralıkları baz alınarak yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Envanterinden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Disiplinli Zihin Ölçeğine ilişkin bulgular, Girişimcilik Eğilimleri Envanterine ilişkin bulgular ve disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri ilişkisine ait bulgular tablolastırılarak sırasıyla verilmiştir.

1.1. DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN BULGULAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerine ilişkin hesaplanmış olan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Disiplinli Zihin Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Analizler

Boyutlar	n	$\bar{X}$	ss
Bilim insanı gibi düşünme	576	3.89	.635
Disiplinlerarası bağlantı kurma	576	4.13	.689
Disiplinli yaşamaya güdülünme	576	4.31	.599
Derinlemesine öğrenme	576	3.49	.786
Günlük yaşamla bağlantı kurma	576	4.75	.365
Toplam	576	4.05	.432

Tablo 6’ya bakıldığında öğrencilerin disiplinli zihin ölçeğinin alt boyutlarından en yüksek düzeyde sahip olduğu alt boyut “günlük yaşamla bağlantı kurma” ($\bar{X}$ = 4.75) iken, en düşük düzeyde ise “derinlemesine öğrenme” ($\bar{X}$ = 3.49) alt boyutu olarak tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeğine verdikleri yanıtlara göre her maddenin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Disiplinli Zihin Ölçeği Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları

Boyut İsmi	Madde No	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
Bilim insanı Gibi Düşünme	3	Okulda öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanırım.	f %	3 .5	31 5.4	108 18.8	184 31.9	250 43.4	4.12	Çoğu Zaman
	6	Aklıma takılan bir konuyu mutlaka araştırırım.	f %	14 2.4	39 6.8	158 27.4	160 27.8	205 35.6	3.87	Çoğu Zaman
	8	Öğrendiklerimi çevremdeki insanlara anlatmaktan zevk alırım.	f %	32 5.6	45 7.8	97 16.8	139 24.1	263 45.7	3.97	Çoğu Zaman
	9	Canlıların gelişimini (örneğin, bir kedinin büyüme süreci) incelemek ilgimi çekiyor.	f %	68 11.8	83 14.4	114 19.8	147 25.5	164 28.5	3.44	Çoğu Zaman

Tablo 7. (Devam) Disiplinli Zihin Ölçeği Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları

Boyut İsmi	Madde No	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
Bilim insanı Gibi Düşünme	12	Yeni öğrendiklerimi hayatımda uyguladım.	f %	18 3.1	43 7.5	114 19.8	176 30.6	225 39.1	3.95	Çoğu Zaman
	13	Öğrendiklerimi, arkadaşlarımla paylaşmaktan hoşlanırım.	f %	23 4.0	45 7.8	105 18.2	185 32.1	218 37.8	3.92	Çoğu Zaman
	16	Merak ettiğim bilgileri araştırmaktan hoşlanırım.	f %	13 2.3	38 6.6	118 20.5	167 29.0	240 41.7	4.01	Çoğu Zaman
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	15	İyi derecede matematik biliyorsam diğer dersleri bilmesem de olur.	f %	3 .5	11 1.9	34 5.9	56 9.7	472 81.9	4.70	Her Zaman
	18	Çok iyi matematik bilmek, hayalimdeki mesleğe ulaşmam için yeterlidir.	f %	28 4.9	31 5.4	81 14.1	125 21.7	311 54.0	4.14	Çoğu Zaman
	21	Bir mucit olmak için fen bilimleri dersi yeterlidir.	f %	18 3.1	26 4.5	51 8.9	80 13.9	401 69.6	4.42	Her Zaman
	22	Uzmanlaşmak istediğim alana ait dersleri öğrenmek yeterlidir.	f %	33 5.7	49 8.5	80 13.9	104 18.1	310 53.8	4.05	Çoğu Zaman
	23	Yeni bir buluş yapmak istemem.	f %	43 7.5	32 5.6	77 13.4	98 17.0	326 56.6	4.09	Çoğu Zaman
	25	Derslerin hepsinden aynı zevki alamıyorum.	f %	82 14.2	82 14.2	119 20.7	107 18.6	186 32.3	3.40	Bazen
	26	Sınıfı geçecek kadar ders çalışmak yeterlidir.	f %	47 8.2	37 6.4	72 12.5	76 13.2	344 59.7	4.09	Çoğu Zaman
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	2	Derslerimde başarılı olmak için düzenli çalışırım.	f %	0 0	17 3.0	58 10.1	165 28.6	336 58.3	4.42	Her zaman
	4	Derslerimde öğrendiklerimden daha fazla yeni bilgi edinmek isterim.	f %	13 2.3	34 5.9	96 16.7	165 28.6	268 46.5	4.11	Çoğu Zaman
	5	Yeni bilgiler öğrenmekten zevk alırım.	f %	4 .7	26 4.5	60 10.4	134 23.3	352 61.1	4.40	Her Zaman
	11	Yeni bilgiler edindiğimde mutlu olurum	f %	5 .9	18 3.1	62 10.8	162 28.1	329 57.1	4.38	Her Zaman
	14	Öğrendikçe, kendimi daha mutlu hissediyorum.	f %	2 .3	31 5.4	73 12.7	166 28.8	304 52.8	4.28	Her Zaman
Derinlemesine Öğrenme	1	Derslerde öğrendiklerimin doğruluğunu sorgularım.	f %	24 4.2	40 6.9	191 33.2	176 30.6	145 25.2	3.66	Çoğu Zaman
	7	Doğa olaylarının (yağmur, kar vb) nedenlerini bilimsel olarak açıklayabilirim.	f %	55 9.5	114 19.8	164 28.5	122 21.2	121 21.0	3.24	Bazen
	10	Bir bitkinin nasıl büyüdüğünü bilimsel olarak açıklayabilirim	f %	68 11.8	98 17.0	135 23.4	125 21.7	150 26.0	3.33	Bazen
	17	Günlük yaşamdaki olayların nedenlerini derslerde öğrendiklerimle açıklayabilirim.	f %	39 6.8	72 12.5	150 26.0	159 27.6	156 27.1	3.56	Çoğu Zaman
	19	Günlük yaşamdaki olayların nedenlerini, okulda öğrendiğim bilgilerle açıklayabilirim.	f %	26 4.5	67 11.6	141 24.5	178 30.9	164 28.5	3.67	Çoğu Zaman
Günlük Yaşamla Bağlantı kurma	20	Meslek sahibi olduktan sonra da öğrenmeye devam etmeliyim.	f %	0 0	0 0	17 3.0	183 31.8	376 65.3	4.62	Her Zaman
	24	Öğrendiğim tüm dersler benim için gereklidir.	f %	1 .2	0 0	16 2.8	82 14.2	477 82.8	4.80	Her Zaman
	27	Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.	f %	0 0	0 0	10 1.7	75 13.0	491 85.2	4.84	Her Zaman

Tablo 7'ye göre araştırmaya katılan öğrenciler disiplinli zihin ölçeğinin 9 maddesine “Her Zaman”, 15 maddesine “Çoğu Zaman”, 3 maddesine ise “Bazen” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” alt boyutunun 27.maddesi olan “Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.84) sahipken; “Derinlemesine Öğrenme” alt boyutunun 7.maddesi “Doğa olaylarının (yağmur, kar vb) nedenlerini bilimsel olarak açıklayabilirim.” ifadesi ise en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.24) sahiptir.

Bilim İnsanı Gibi Düşünme alt boyutunun 3.maddesi “Okulda öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanırım.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.12) sahipken; 9.maddesi “Canlıların gelişimini (örneğin, bir kedinin büyüme süreci) incelemek ilgimi çekiyor.” ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.44) sahiptir.

Disiplinlerarası Bağlantı Kurma alt boyutunun 15.maddesi “İyi derecede matematik biliyorsam diğer dersleri bilmesem de olur.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.70) sahipken; 25.maddesi “Derslerin hepsinden aynı zevki alamıyorum.” ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.40) sahiptir.

Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme alt boyutunun 2.maddesi “Derslerimde başarılı olmak için düzenli çalışırım.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.42) sahipken; 4.maddesi “Derslerimde öğrendiklerimden daha fazla yeni bilgi edinmek isterim.” ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.11) sahiptir.

Derinlemesine Öğrenme alt boyutunun 19.maddesi “Günlük yaşamdaki olayların nedenlerini, okulda öğrendiğim bilgilerle açıklayabilirim.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.67) sahipken; 7.maddesi “Doğa olaylarının (yağmur, kar vb) nedenlerini bilimsel olarak açıklayabilirim.” ifadesi ise en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.24) sahiptir.

Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma alt boyutunun 27.maddesi olan “Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.” ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.84) sahipken; 20.maddesi “Meslek sahibi olduktan sonra da öğrenmeye devam etmeliyim.” ifadesi ise en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.62) sahiptir.

1.2. DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİNE AİT BULGULAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre disiplinli zihin boyutları arasındaki farklılıkları belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmış sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Disiplinli Zihin Ölçeği Puanları Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Kız	280	3.97	.622	574	2.931	.004
	Erkek	296	3.82	.638			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Kız	280	4.19	.649	574	2.243	.025
	Erkek	296	4.07	.721			
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Kız	280	4.39	.539	574	2.917	.004
	Erkek	296	4.24	.644			
Derinlemesine Öğrenme	Kız	280	3.47	.768	574	-.441	.659
	Erkek	296	3.50	.803			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Kız	280	4.80	.323	574	3.712	.000
	Erkek	296	4.69	.394			
DZÖ Toplam	Kız	280	4.11	.404	574	2.989	.003
	Erkek	296	4.00	.452			

Tablo 8'e göre, "Bilim İnsanı Gibi Düşünme" boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 2.931$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=3.97$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=3.82$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilim insanı gibi düşünmesinin daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

"Disiplinlerarası Bağlantı Kurma" boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 2.243$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=4.19$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=4.07$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre disiplinlerarası bağlantı kurmasının daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 8'e göre, "Disiplinli Yaşamaya Güdülenme" boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 2.917$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=4.39$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=4.24$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre disiplinli yaşamaya güdülenmesinin daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

"Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma" boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 3.712$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=4.80$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=4.69$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre günlük yaşamla bağlantı kurmasının daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 8'e bakıldığında "Derinlemesine Öğrenme" boyutunun cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir ($t[574] = -.441$; $p > .05$). Bu

verilere göre kız ve erkek öğrencilerin derinlemesine öğrenmesi birbirine benzerdir denilebilir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının baba eğitim durumu değişkenine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Okur-Yazar Değil	2	3.42	.202	2.844	.015	Üniversite-Ortaokul
	İlkokul	75	3.81	.615			
	Ortaokul	117	3.77	.638			
	Lise	226	3.90	.607			
	Üniversite	132	4.04	.664			
	Lisansüstü	24	3.92	.667			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Okur-Yazar Değil	2	4.21	.303	.363	.874	
	İlkokul	75	4.12	.653			
	Ortaokul	117	4.07	.674			
	Lise	226	4.12	.670			
	Üniversite	132	4.17	.776			
	Lisansüstü	24	4.24	.596			
	Toplam	576	4.13	.689			
Derinlemesine Öğrenme	Okur-Yazar Değil	2	3.90	.141	2.493	.030	Üniversite-Ortaokul
	İlkokul	75	3.45	.761			
	Ortaokul	117	3.38	.689			
	Lise	226	3.46	.789			
	Üniversite	132	3.68	.851			
	Lisansüstü	24	3.30	.793			
	Toplam	576	3.49	.786			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Okur-Yazar Değil	2	5.00	.000	1.663	.142	
	İlkokul	75	4.70	.398			
	Ortaokul	117	4.69	.419			
	Lise	226	4.76	.345			
	Üniversite	132	4.80	.300			
	Lisansüstü	24	4.70	.453			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 9’a bakıldığında öğrencilerin Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonucuna bakılarak “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarının p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin baba mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarına ilişkin verilere bakıldığında; her iki boyutta da Üniversite-Ortaokul mezuniyet durumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 9’a göre öğrencilerin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p > .05$). Buna göre baba mezuniyetinin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”

ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin baba mezuniyet durumu değişkenine göre disiplinli zihin ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p < .05$) çıkmasından dolayı “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutunun öğrencilerin baba mesleği değişkeni açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mezuniyet	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Okur-Yazar Değil	2	435.50	5	6.895	.229	
	İlkokul	75	279.73				
	Ortaokul	117	264.78				
	Lise	226	289.88				
	Üniversite	132	311.61				
	Lisansüstü	24	279.15				
	Toplam	576					

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin Kruskal-Wallis H testi sonucuna bakılarak “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutunun p değerinin ($p > .05$) olması sebebiyle baba mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Baba mezuniyetinin “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının anne eğitim durumu değişkenine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mezuniyet	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Okur-Yazar Değil	7	4.10	.506	1.639	.148	
	İlkokul	128	3.82	.598			
	Ortaokul	150	3.88	.626			
	Lise	182	3.86	.685			
	Üniversite	100	4.04	.588			
	Lisansüstü	9	3.92	.681			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Okur-Yazar Değil	7	4.22	.706	.834	.526	
	İlkokul	128	4.26	.633			
	Ortaokul	150	4.31	.561			
	Lise	182	4.35	.622			
	Üniversite	100	4.35	.567			
	Lisansüstü	9	4.04	.536			
	Toplam	576	4.31	.599			

Tablo 11. (Devam) İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mezuniyet	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Derinlemesine Öğrenme	Okur-Yazar Değil	7	3.60	.476	1.359	.238	
	İlkokul	128	3.40	.734			
	Ortaokul	150	3.53	.760			
	Lise	182	3.44	.800			
	Üniversite	100	3.63	.866			
	Lisansüstü	9	3.22	.783			
	Toplam	576	3.49	.786			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Okur-Yazar Değil	7	4.66	.471	1.081	.370	
	İlkokul	128	4.71	.434			
	Ortaokul	150	4.74	.361			
	Lise	182	4.74	.346			
	Üniversite	100	4.82	.297			
	Lisansüstü	9	4.77	.333			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 11'e bakıldığında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin anne mezuniyet durumu değişkenine göre, "Bilim İnsanı Gibi Düşünme", "Disiplinli Yaşamaya Güdülenme", "Derinlemesine Öğrenme" ve "Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma" boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Buna göre anne mezuniyetinin "Bilim İnsanı Gibi Düşünme", "Disiplinli Yaşamaya Güdülenme", "Derinlemesine Öğrenme" ve "Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma" boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin anne mezuniyet durumu değişkenine göre disiplinli zihin ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı "Disiplinlerarası Bağlantı Kurma" boyutunun öğrencilerin anne mesleği değişkeni açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mezuniyet	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Okur-Yazar Değil	7	151.00	5	20.454	.001	Üniversite-Lise Üniversite-Ortaokul Üniversite- İlkokul Üniversite- Okur-yazar Değil Lise-Okur-Yazar Değil İlkokul- Okur-Yazar Değil
	İlkokul	128	280.80				
	Ortaokul	150	263.11				
	Lise	182	289.55				
	Üniversite	100	345.46				
	Lisansüstü	9	274.11				
	Toplam	576					

Tablo 12 incelendiğinde, öğrencilerin Kruskal-Wallis H testi sonucuna bakılarak "Disiplinlerarası Bağlantı Kurma" boyutunun p değerinin ($p<.05$) olması sebebiyle anne

mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; Üniversite-Lise; Üniversite-Ortaokul; Üniversite-Okur yazar değil; Lise-Okur yazar değil ve İlkokul-Okur yazar değil arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının baba mesleği değişkenine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mesleği	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Özel Sektör	169	3.88	.620	2.182	.089	
	Kamu	126	4.00	.649			
	İşçi	108	3.78	.559			
	Serbest meslek	173	3.90	.675			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Özel Sektör	169	4.13	.687	1.155	.326	
	Kamu	126	4.22	.700			
	İşçi	108	4.07	.657			
	Serbest meslek	173	4.10	.702			
	Toplam	576	4.13	.689			
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Özel Sektör	169	4.29	.576	.312	.816	
	Kamu	126	4.35	.577			
	İşçi	108	4.29	.600			
	Serbest meslek	173	4.32	.639			
	Toplam	576	4.31	.599			
Derinlemesine Öğrenme	Özel Sektör	169	3.49	.757	2.665	.047	Kamu- Serbest meslek
	Kamu	126	3.65	.830			
	İşçi	108	3.42	.739			
	Serbest meslek	173	3.41	.797			
	Toplam	576	3.49	.786			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Özel Sektör	169	4.71	.370	1.133	.335	
	Kamu	126	4.79	.336			
	İşçi	108	4.74	.390			
	Serbest meslek	173	4.75	.363			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 13 incelendiğinde ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba mesleği değişkenine göre, “Derinlemesine Öğrenme” boyutuna yönelik görüşlerinin baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.665$; $p<.05$). Öğrencilerin “Derinlemesine Öğrenme” boyutunun baba mesleğinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre kamu-Serbest meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 13’e bakıldığında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba mesleği değişkenine göre, “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”,

“Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Buna göre baba mesleğinin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının anne mesleği değişkenine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mesleği	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Ev Hanımı	409	3.87	.635	2.292	.077	
	Kamu	87	4.04	.622			
	Özel Sektör	40	3.90	.595			
	Serbest Meslek	40	3.76	.668			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme	Ev Hanımı	409	4.32	.606	1.230	.298	
	Kamu	87	4.32	.546			
	Özel Sektör	40	4.39	.538			
	Serbest Meslek	40	4.15	.686			
	Toplam	576	4.31	.599			
Derinlemesine Öğrenme	Ev Hanımı	409	3.47	.792	1.718	.162	
	Kamu	87	3.61	.853			
	Özel Sektör	40	3.29	.701			
	Serbest Meslek	40	3.56	.601			
	Toplam	576	3.49	.786			

Tablo 14 incelendiğinde ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin anne mesleği değişkenine göre, “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Buna göre anne mesleğinin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin anne mesleği değişkenine göre disiplinli zihin ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarının öğrencilerin anne mesleği değişkeni açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mesleği	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Ev Hanımı	409	284.06	3	6.001	.112	
	Kamu	87	326.19				
	Özel Sektör	40	279.41				
	Serbest Meslek	40	261.00				
	Toplam	576					
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Ev Hanımı	409	284.12	3	3.992	.262	
	Kamu	87	317.09				
	Özel Sektör	40	286.99				
	Serbest Meslek	40	272.64				
	Toplam	576					

Tablo 15 incelendiğinde, öğrencilerin Kruskal-Wallis H testi sonucuna bakılarak “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarının p değerinin ($p > .05$) olması sebebiyle anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Anne mesleğinin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının günlük kitap okuma süresine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Günlük Kitap Okuma Süresi	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	0-1 Saat	331	3.83	.628	4.397	.013	1-2 saat - 0-1 saat
	1-2 Saat	186	3.98	.629			
	2 Saatten Fazla	59	3.99	.653			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	0-1 Saat	331	4.13	.711	1.540	.215	
	1-2 Saat	186	4.16	.634			
	2 Saatten Fazla	59	3.99	.726			
	Toplam	576	4.13	.689			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	0-1 Saat	331	4.73	.387	2.049	.130	
	1-2 Saat	186	4.79	.323			
	2 Saatten Fazla	59	4.72	.358			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 16’ya göre, öğrencilerin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutuna yönelik görüşlerinin günlük kitap okuma süresine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=4.397$; $p < .05$). Öğrencilerin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutunun günlük kitap okuma süresinin hangi aralıklarında farklılık gösterdiğini belirlemek

amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre 1-2 saat arası ile 0-1 saat arası arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin günlük kitap okuma süresine göre, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Günlük kitap okuma süresinin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin günlük kitap okuma süresi değişkenine göre disiplinli zihin ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarının öğrencilerin günlük kitap okuma süresi açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Analizler Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Günlük Kitap Okuma Süresi	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	0-1 Saat	331	259.33	2	24.371	.000	1-2 saat arası- 0-1 saat arası 2 saatten fazla- 0-1 saat arası
	1-2 Saat	186	329.42				
	2 Saatten Fazla	59	323.18				
	Toplam	576					
Derinlemesine Öğrenme	0-1 Saat	331	261.94	2	20.584	.000	1-2 saat arası- 0-1 saat arası 2 saatten fazla- 0-1 saat arası
	1-2 Saat	186	319.59				
	2 Saatten Fazla	59	339.49				
	Toplam	576					

Tablo 17 incelendiğinde, Kruskal-Wallis H testi sonucuna göre “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutunun p değerinin ($p<.05$) olması sebebiyle öğrencilerin günlük kitap okuma süresi değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; 1-2 saat arası ile 0-1 saat arası; 2 saatten fazla ile 0-1 saat arası arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Derinlemesine Öğrenme” boyutunun p değerinin ($p<.05$) olması sebebiyle öğrencilerin günlük kitap okuma süresi değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Derinlemesine Öğrenme” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; 1-2 saat arası ile 0-1 saat arası; 2 saatten fazla ile 0-1 saat arası arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin boyutlarının okudukları dergi türüne göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Dergi Türü	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamli Fark
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Okumuyor	346	4.09	.689	1.849	.118	
	Bilim Çocuk	154	4.26	.670			
	TRT Çocuk	61	4.07	.678			
	Minik Çocuk	10	4.02	.897			
	Çamlıca Çocuk	5	4.05	.766			
	Toplam	576	4.13	.689			
Derinlemesine Öğrenme	Okumuyor	346	3.40	.787	3.542	.007	Bilim Çocuk-Okumuyor
	Bilim Çocuk	154	3.67	.781			
	TRT Çocuk	61	3.53	.748			
	Minik Çocuk	10	3.44	.658			
	Çamlıca Çocuk	5	3.80	.678			
	Toplam	576	3.49	.786			

Tablo 18’e bakıldığında, öğrencilerin “Derinlemesine Öğrenme” boyutuna yönelik görüşlerinin okudukları dergi türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=3.542$; $p<.05$). Öğrencilerin “Derinlemesine Öğrenme” boyutunun hangi dergi türleri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Bilim Çocuk dergisi okuyan öğrencilerin ($\bar{X}=3.67$), dergi okumayan ($\bar{X}=3.40$) öğrencilere göre “Derinlemesine Öğrenme” boyutunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin okudukları dergi türüne göre “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutuna yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>.05$). Bu durumda öğrencilerin okudukları dergi türünün “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutuna herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre disiplinli zihin ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarının öğrencilerin okudukları dergi türü açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Dergi Türü	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Okumuyor	346	264.71	4	30.288	.000	Bilim Çocuk-Okumuyor Bilim Çocuk-TRT Çocuk
	Bilim Çocuk	154	351.08				
	TRT Çocuk	61	273.02				
	Minik Çocuk	10	273.30				
	Çamlıca Çocuk	5	226.80				
	Toplam	576					
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Okumuyor	346	258.15	4	42.742	.000	Bilim Çocuk-Okumuyor Bilim Çocuk-TRT Çocuk
	Bilim Çocuk	154	362.18				
	TRT Çocuk	61	278.60				
	Minik Çocuk	10	274.30				
	Çamlıca Çocuk	5	268.30				
	Toplam	576					
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Okumuyor	346	271.08	4	14.589	.006	Bilim Çocuk-Okumuyor
	Bilim Çocuk	154	323.38				
	TRT Çocuk	61	290.87				
	Minik Çocuk	10	299.60				
	Çamlıca Çocuk	5	368.30				
	Toplam	576					

Tablo 19 incelendiğinde, öğrencilerin Kruskal-Wallis H testi sonucuna bakılarak “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutunun p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; Bilim Çocuk- Okumuyor, Bilim Çocuk- TRT Çocuk arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutunun p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; Bilim Çocuk- Okumuyor, Bilim Çocuk- TRT Çocuk arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutunun p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme” boyutuna ilişkin verilere bakıldığında; Bilim Çocuk- Okumuyor arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının izledikleri TV programı türüne göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	TV Programı	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Çizgi Film	294	3.88	.662	2.860	.023	Belgesel- Dizi Film Belgesel- Çizgi Film
	Dizi-Film	155	3.82	.652			
	Belgesel	61	4.14	.501			
	Spor	48	3.89	.540			
	Yarışma	18	3.96	.508			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Çizgi Film	294	4.13	.703	1.232	.296	
	Dizi-Film	155	4.10	.681			
	Belgesel	61	4.28	.548			
	Spor	48	4.00	.791			
	Yarışma	18	4.08	.642			
	Toplam	576	4.13	.689			
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Çizgi Film	294	4.33	.585	1.097	.357	
	Dizi-Film	155	4.24	.624			
	Belgesel	61	4.42	.521			
	Spor	48	4.32	.642			
	Yarışma	18	4.31	.723			
	Toplam	576	4.31	.599			
Derinlemesine Öğrenme	Çizgi Film	294	3.48	.778	.607	.658	
	Dizi-Film	155	3.44	.748			
	Belgesel	61	3.61	.826			
	Spor	48	3.55	.918			
	Yarışma	18	3.50	.733			
	Toplam	576	3.49	.786			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Çizgi Film	294	4.77	.343	.848	.495	
	Dizi-Film	155	4.73	.358			
	Belgesel	61	4.74	.388			
	Spor	48	4.67	.432			
	Yarışma	18	4.72	.488			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 20'ye bakıldığında, öğrencilerin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutuna yönelik görüşlerinin izledikleri TV programı türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.860$; $p<.05$). Öğrencilerin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutunun hangi TV programları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Belgesel-Dizi Film ve Belgesel- Çizgi Film arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, izledikleri TV programı türüne göre “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutuna yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Öğrencilerin izledikleri TV programlarının “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutuna herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin ölçeği boyutlarının oynadıkları bilgisayar oyunu türüne göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Ölçeği Boyutlarının Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Oyun Türü	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilim İnsanı Gibi Düşünme	Oynamayan	99	3.92	.614	1.108	.355	
	Strateji	228	3.92	.656			
	Tasarım	43	3.97	.574			
	Hedef	74	3.78	.618			
	Yarışma	49	3.96	.597			
	Spor	83	3.81	.662			
	Toplam	576	3.89	.635			
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma	Oynamayan	99	4.21	.656	.559	.731	
	Strateji	228	4.14	.714			
	Tasarım	43	4.14	.565			
	Hedef	74	4.09	.717			
	Yarışma	49	4.07	.601			
	Spor	83	4.06	.746			
	Toplam	576	4.13	.689			
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme	Oynamayan	99	4.33	.562	.534	.750	
	Strateji	228	4.34	.603			
	Tasarım	43	4.26	.582			
	Hedef	74	4.24	.595			
	Yarışma	49	4.26	.644			
	Spor	83	4.34	.626			
	Toplam	576	4.31	.599			
Derinlemesine Öğrenme	Oynamayan	99	3.54	.801	.293	.917	
	Strateji	228	3.48	.760			
	Tasarım	43	3.42	.790			
	Hedef	74	3.43	.781			
	Yarışma	49	3.48	.776			
	Spor	83	3.54	.857			
	Toplam	576	3.49	.786			
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma	Oynamayan	99	4.81	.327	2.186	.054	
	Strateji	228	4.75	.359			
	Tasarım	43	4.83	.285			
	Hedef	74	4.71	.350			
	Yarışma	49	4.69	.365			
	Spor	83	4.67	.452			
	Toplam	576	4.75	.365			

Tablo 21 incelendiğinde İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin oynadıkları bilgisayar oyunu türlerine göre, “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Öğrencilerin oynamış olduğu bilgisayar oyunlarının “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya Güdülenme”,

“Derinlemesine Öğrenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

1.3. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİNE İLİŞKİN BULGULAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için yapılan betimsel analizler Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin Faktörlerine İlişkin Betimsel Analizler

Faktörler	n	$\bar{X}$	ss
Başarılı olma	576	4.33	.582
Problem çözme	576	4.05	.698
Yenilikçilik	576	4.00	.721
Kendine güven	576	3.85	.737
Toplam	576	4.08	.560

Tablo 22’ye bakıldığında araştırmaya katılan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri düzeylerinin “Çoğunlukla” ($\bar{X}$ = 4.08) düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin girişimcilik eğilimleri envanterindeki faktörlere göre düzeyleri incelendiğinde; “Başarılı Olma” faktörü “Her zaman” ($\bar{X}$ = 4.33), “Problem Çözme” faktörü “Çoğunlukla” ($\bar{X}$ = 4.05), “Yenilikçilik” faktörü “Çoğunlukla” ($\bar{X}$ = 4.00), “Kendine Güven” faktörü “Çoğunlukla” ($\bar{X}$ = 3.85) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanterine vermiş oldukları yanıtlara göre ölçek maddelerinin frekans, yüzde ve ortalamaları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları

Boyut İsmi	Madde No	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
Başarılı Olma	1	Oyun oynarken kaybetsem bile, sonrakinde başarmaya çalışırım.	F %	9 1.6	18 3.1	30 5.2	93 16.1	426 74.0	4.58	Her Zaman
	2	Hedeflerime ulaşmak için çok çalışmaktan zevk alırım.	F %	9 1.6	20 3.5	58 10.1	130 22.6	359 62.3	4.41	Her Zaman
	3	Bir işte başarılı olunca, daha çok başarılı olmak için isteğim artar.	F %	5 .9	29 5.0	58 10.1	123 21.4	361 62.7	4.40	Her Zaman
	4	Boş bir zaman bulduğumda, onu kitap okuma, oyun, vb.. etkinliklerle değerlendirmeye çalışırım.	F %	8 1.4	41 7.1	71 12.3	157 27.3	299 51.9	4.21	Her Zaman
	5	Bir proje çalışmasında herkesten farklı ve yeni bir şeyler üretmek için çabalarım.	F %	12 2.1	37 6.4	92 16.0	163 28.3	272 47.2	4.12	Çoğunlukla
	6	Başladığım bir işi başarıyla bitirmek için sonuna kadar çabalarım.	F %	5 .9	26 4.5	58 10.1	134 23.3	353 61.3	4.40	Her Zaman
	7	Arkadaşlarım başarımları artıracak bir etkinliğe davet etse, onlara katılırım.	F %	8 1.4	38 6.6	76 13.2	140 24.3	314 54.5	4.24	Her Zaman

Tablo 23. (Devam) Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Yanıtlarının Yüzde ve Frekans Dağılımları

Boyut İsmi	Madde No	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
Problem Çözme	8	Bir proje hazırlarken, planladığımdan farklı bir şeyle karşılaşsam, bir çıkış yolu bulmaya çalışırım.	F %	38 6.6	35 6.1	81 14.1	155 26.9	267 46.4	4.00	Çoğunlukla
	9	Nasıl yapacağıma karar veremediğim bir ödevi, farklı yollar deneyerek bitirmeye çalışırım.	F %	33 5.7	36 6.3	100 17.4	165 28.6	242 42.0	3.95	Çoğunlukla
	10	Bir proje hazırlarken problem yaşarsam, o işin olumlu yönlerini görmeye çalışırım.	F %	16 2.8	44 7.6	109 18.9	152 26.4	255 44.3	4.02	Çoğunlukla
	11	Bir iş planladığım gibi gitmezse, o işi farklı yollarla bitirmeye çalışırım.	F %	23 4.0	44 7.6	99 17.2	174 30.2	236 41.0	3.97	Çoğunlukla
	12	Ne yapacağımı bilemediğim durumlarda, bir çıkış yolu olmalı diye düşünürüm.	F %	15 2.6	48 8.3	87 15.1	159 27.6	267 46.4	4.07	Çoğunlukla
	13	Hedeflerime ulaşmak için, cesur bir şekilde gerekli adımları atarım.	F %	14 2.4	24 4.2	60 10.4	153 26.6	325 56.4	4.30	Her Zaman
Yenilikçilik	14	Önemli bir ihtiyacı karşılayacak yeni ürünler tasarlamayı çok severim.	F %	23 4.0	42 7.3	103 17.9	130 22.6	278 48.3	4.04	Çoğunlukla
	15	Çalışmalarımın bana özgü olmasına özen gösteririm.	F %	14 2.4	39 6.8	78 13.5	169 29.3	276 47.9	4.14	Çoğunlukla
	16	Bir gün herkesin ihtiyacını karşılayacak büyük bir buluş yapmayı hayal ederim.	F %	22 3.8	38 6.6	105 18.2	135 23.4	276 47.9	4.05	Çoğunlukla
	17	Yeni ve ilginç fikirler üretmek için farklı denemeler yapmayı severim.	F %	12 2.1	56 9.7	103 17.9	151 26.2	254 44.1	4.01	Çoğunlukla
	18	Herkesten farklı ve yeni şeyler yapmayı çok severim.	F %	18 3.1	43 7.5	101 17.5	154 26.7	260 45.1	4.03	Çoğunlukla
	19	Ödevlerimi, arkadaşlarımdan farklı yapmaya özen gösteririm.	F %	43 7.5	53 9.2	119 20.7	153 26.6	208 36.1	3.75	Çoğunlukla
Kendine Güven	20	Arkadaşlarımdan yapmakta zorlandığı etkinlikleri, ben kolaylıkla yapabileceğime inanırım.	F %	42 7.3	58 10.1	116 20.1	153 26.6	207 35.9	3.74	Çoğunlukla
	21	Sınıfta verilen etkinlikleri en iyi şekilde yapabileceğime inanırım.	F %	4 .7	42 7.3	91 15.8	152 26.4	287 49.8	4.17	Çoğunlukla
	22	Ortak bir etkinlik yaparken, gönüllü olarak zor görevleri isterim.	F %	39 6.8	79 13.7	130 22.6	171 29.7	157 27.3	3.57	Çoğunlukla
	23	Karşılaştığım bir sorunu, kendim çözebileceğime inanırım.	F %	17 3.0	54 9.4	108 18.8	160 27.8	237 41.1	3.95	Çoğunlukla
	24	Nerede olursa olsun, kendimi rahat bir şekilde ifade edebilirim.	F %	28 4.9	57 9.9	115 20.0	138 24.0	238 41.3	3.87	Çoğunlukla

Tablo 23'e göre, araştırmaya katılan ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri ölçeğin 17 maddesinde "Çoğunlukla", 7 maddesinde ise "Her zaman" yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler, ölçeğin alt faktörlerinden "Başarılı olma" faktörüne ait 1.maddesi "Oyun oynarken kaybetsem bile, sonrakinde başarmaya çalışırım." ifadesi en yüksek ($\bar{X}$ = 4.58) "Her zaman" düzeyinde, "Kendine güven" alt faktörüne ait 22.maddesi olan "Ortak bir etkinlik yaparken, gönüllü olarak zor görevleri isterim." ifadesi en düşük ($\bar{X}$ = 3.57) "Çoğunlukla" yönünde görüş belirtmişlerdir.

Başarılı olma faktörünün 1.maddesi "Oyun oynarken kaybetsem bile, sonrakinde başarmaya çalışırım." ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.58) sahipken; 5.maddesi "Bir proje çalışmasında herkesten farklı ve yeni bir şeyler üretmek için çabalarım." ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.12) sahiptir.

Problem çözme faktörünün 13.maddesi "Hedeflerime ulaşmak için, cesur bir şekilde gerekli adımları atarım." ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.30) sahipken; 9.maddesi "Nasıl yapacağıma karar veremediğim bir ödevi, farklı yollar deneyerek bitirmeye çalışırım." ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.95) sahiptir.

Yenilikçilik faktörünün 15.maddesi "Çalışmalarımın bana özgü olmasına özen gösteririm" ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.14) sahipken; 19.maddesi "Ödevlerimi, arkadaşlarımdan farklı yapmaya özen gösteririm" ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.75) sahiptir.

Kendine güven faktörünün 21.maddesi "Sınıfta verilen etkinlikleri en iyi şekilde yapabileceğime inanırım." ifadesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.17) sahipken; 22.maddesi "Ortak bir etkinlik yaparken, gönüllü olarak zor görevleri isterim." ifadesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.57) sahiptir.

1.4. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİNE AİT BULGULAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin arasındaki farklılıkları belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmış sonuçlar Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Puanları Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Başarılı Olma	Kız	280	4.40	.554	574	2.574	.010
	Erkek	296	4.27	.603			

Tablo 24. (Devam) İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Puanları Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Problem Çözme	Kız	280	4.07	.707	574	.854	.393
	Erkek	296	4.02	.689			
Yenilikçilik	Kız	280	4.06	.700	574	2.155	.032
	Erkek	296	3.93	.736			
Kendine Güven	Kız	280	3.84	.749	574	-.511	.610
	Erkek	296	3.87	.727			
GEE Toplam	Kız	280	4.12	.551	574	1.598	.111
	Erkek	296	4.04	.566			

Tablo 24'e göre, "Başarılı Olma" faktörünün cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 2.574$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=4.40$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=4.27$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre başarılı olma faktörünün daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 24'e göre, "Yenilikçilik" faktörünün cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t[574] = 2.155$; $p < .05$). Kız öğrencilerin ortalamasının ($\bar{X}=4.06$) erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X}=3.93$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yenilikçilik faktörünün daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 24'e bakıldığında "Problem Çözme" faktörünün cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir ($t[574] = .854$; $p > .05$). Bu verilere göre kız ve erkek öğrencilerin problem çözme faktörü birbirine benzerdir denilebilir.

"Kendine Güven" faktörünün cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir ($t[574] = -.511$; $p > .05$). Bu verilere göre kız ve erkek öğrencilerin problem çözme faktörü birbirine benzerdir denilebilir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin baba mezuniyetine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan teste ait istatistikler Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 25. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Başarılı olma	Okur-Yazar Değil	2	4.85	.000	3.006	.011	Üniversite- Ortaokul
	İlkokul	75	4.21	.694			
	Ortaokul	117	4.22	.586			
	Lise	226	4.35	.561			
	Üniversite	132	4.45	.518			
	Lisansüstü	24	4.32	.600			
	Toplam	576	4.33	.582			

Tablo 25. (Devam) İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Baba Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Problem Çözme	Okur-Yazar Değil	2	4.00	.942	1.184	.315	
	İlkokul	75	3.94	.734			
	Ortaokul	117	4.00	.672			
	Lise	226	4.03	.701			
	Üniversite	132	4.16	.684			
	Lisansüstü	24	4.11	.733			
	Toplam	576	4.05	.698			
Yenilikçilik	Okur-Yazar Değil	2	4.08	1.060	2.341	.040	Üniversite- Ortaokul
	İlkokul	75	4.02	.632			
	Ortaokul	117	3.88	.680			
	Lise	226	3.94	.777			
	Üniversite	132	4.13	.674			
	Lisansüstü	24	4.23	.759			
	Toplam	576	4.00	.721			
Kendine Güven	Okur-Yazar Değil	2	3.90	.707	.654	.659	
	İlkokul	75	3.88	.723			
	Ortaokul	117	3.77	.722			
	Lise	226	3.84	.779			
	Üniversite	132	3.93	.689			
	Lisansüstü	24	3.91	.738			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 25 incelendiğinde ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Başarılı Olma” faktörüne yönelik görüşlerinin baba mezuniyetine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=3.006$; $p<.05$). Öğrencilerin “Başarılı Olma” faktörünün baba mezuniyetinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Üniversite-Ortaokul arasında üniversite mezuniyeti lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Yenilikçilik” faktörüne yönelik görüşlerinin baba mezuniyetine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.341$; $p<.05$). Öğrencilerin “Yenilikçilik” faktörünün baba mezuniyetinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Üniversite-Ortaokul arasında üniversite mezuniyeti lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin anne mezuniyet durumuna göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Problem Çözme	Okur-Yazar Değil	7	3.57	.534	2.458	.032	Üniversite-Okur Yazar Değil
	İlkokul	128	4.03	.653			
	Ortaokul	150	3.99	.713			
	Lise	182	4.02	.740			
	Üniversite	100	4.24	.636			
	Lisansüstü	9	3.94	.656			
	Toplam	576	4.05	.698			
Yenilikçilik	Okur-Yazar Değil	7	3.76	.686	1.403	.221	
	İlkokul	128	3.96	.716			
	Ortaokul	150	3.96	.669			
	Lise	182	3.97	.758			
	Üniversite	100	4.16	.723			
	Lisansüstü	9	3.87	.789			
	Toplam	576	4.00	.721			
Kendine Güven	Okur-Yazar Değil	7	3.57	.508	1.222	.297	
	İlkokul	128	3.79	.761			
	Ortaokul	150	3.82	.710			
	Lise	182	3.85	.753			
	Üniversite	100	3.99	.733			
	Lisansüstü	9	4.02	.674			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 26'ya bakıldığında, öğrencilerin “Problem Çözme” faktörüne yönelik görüşlerinin anne mezuniyetine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.458$; $p<.05$). Öğrencilerin “Problem Çözme” faktörünün anne mezuniyetinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Üniversite-Okur yazar olmayan arasında üniversite mezuniyeti lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anne mezuniyetine göre girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı “Başarılı Olma” faktörünün öğrencilerin anne mezuniyeti değişkeni açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Anne Mezuniyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mezuniyet	N	Mean Rank	Sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Okur-Yazar Değil	7	233.64	5	15.258	.009	Üniversite- İlkokul Üniversite- Ortaokul Üniversite- Lise Üniversite- Lisansüstü
	İlkokul	128	270.81				
	Ortaokul	150	279.47				
	Lise	182	287.59				
	Üniversite	100	339.13				
	Lisansüstü	9	189.22				
	Toplam	576					

Tablo 27 incelendiğinde, öğrencilerin “Başarılı Olma” faktörünün p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin anne mezuniyeti değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Başarılı Olma” faktörüne ilişkin verilere bakıldığında; Üniversite-İlkokul, Üniversite-Ortaokul ve Üniversite-Lisansüstü arasında üniversite mezuniyeti lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin baba mesleği değişkenine göre farkını belirlemek için yapılan Tek Yönlü Varyans Analizine (One-Way ANOVA) ait istatistikler Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mesleği	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Özel Sektör	169	4.32	.590	1.743	.157	
	Kamu	126	4.43	.511			
	İşçi	108	4.28	.499			
	Serbest meslek	173	4.30	.672			
	Toplam	576	4.33	.582			
Problem Çözme	Özel Sektör	169	4.03	.705	1.086	.354	
	Kamu	126	4.14	.625			
	İşçi	108	4.02	.655			
	Serbest meslek	173	4.01	.753			
	Toplam	576	4.05	.698			
Kendine Güven	Özel Sektör	169	3.79	.726	2.265	.080	
	Kamu	126	3.93	.742			
	İşçi	108	3.75	.759			
	Serbest meslek	173	3.93	.820			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 28’e bakıldığında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba mesleği değişkenine göre, “Başarılı Olma”, “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p > .05$). Buna göre baba mesleğinin “Başarılı Olma”, “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörlerine herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin baba mesleği değişkenine göre girişimcilik eğilimleri envanteri “Yenilikçilik” faktörünün baba mesleği değişkeni açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Alanlarının Baba Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Baba Mesleği	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Yenilikçilik	Özel Sektör	169	286.43	3	7.865	.049	Kamu- İşçi Kamu- Serbest meslek
	Kamu	126	323.54				
	İşçi	108	277.66				
	Serbest meslek	173	271.77				
	Toplam	576					

Tablo 29 incelendiğinde, öğrencilerin “Yenilikçilik” faktörünün p değerinin ($p<.05$) olması sebebiyle öğrencilerin baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Yenilikçilik” faktörüne ilişkin verilere bakıldığında; Kamu-İşçi ve Kamu-Serbest meslek arasında kamu lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin anne mesleği değişkenine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Anne Mesleğine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Anne Mesleği	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Ev Hanımı	409	4.31	.590	2.927	.033	Kamu- Serbest Meslek
	Kamu	87	4.48	.511			
	Özel Sektör	40	4.33	.499			
	Serbest Meslek	40	4.19	.672			
	Toplam	576	4.33	.582			
Problem Çözme	Ev Hanımı	409	4.02	.705	3.506	.015	Kamu- Serbest Meslek Kamu- Ev Hanımı
	Kamu	87	4.25	.625			
	Özel Sektör	40	3.98	.655			
	Serbest Meslek	40	3.89	.753			
	Toplam	576	4.05	.698			
Yenilikçilik	Ev Hanımı	409	3.98	.715	1.508	.211	
	Kamu	87	4.14	.710			
	Özel Sektör	40	3.94	.625			
	Serbest Meslek	40	3.90	.865			
	Toplam	576	4.00	.721			
Kendine Güven	Ev Hanımı	409	3.85	.726	.987	.399	
	Kamu	87	3.95	.742			
	Özel Sektör	40	3.71	.759			
	Serbest Meslek	40	3.83	.820			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 30’a bakıldığında, öğrencilerin “Başarılı Olma” faktörüne yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.927$; $p<.05$). Öğrencilerin “Başarılı Olma” faktörünün anne mesleğinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Kamu-Serbest Meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Problem Çözme” faktörüne yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=3.506$; $p<.05$). Öğrencilerin “Problem Çözme” faktörünün anne mesleğinin hangileri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Kamu-Serbest Meslek ve Kamu-Ev Hanımı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin kitap okuma süresine göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Günlük Kitap Okuma Süresine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Günlük Kitap Okuma Süresi	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	0-1 Saat	331	4.28	.576	3.237	.040	1-2 saat-0-1 saat
	1-2 Saat	186	4.40	.553			
	2 Saatten Fazla	59	4.40	.677			
	Toplam	576	4.33	.582			
Problem Çözme	0-1 Saat	331	4.01	.703	.900	.407	
	1-2 Saat	186	4.09	.675			
	2 Saatten Fazla	59	4.09	.744			
	Toplam	576	4.05	.698			
Yenilikçilik	0-1 Saat	331	3.94	.729	2.591	.076	
	1-2 Saat	186	4.06	.699			
	2 Saatten Fazla	59	4.12	.728			
	Toplam	576	4.00	.721			
Kendine Güven	0-1 Saat	331	3.81	.762	3.142	.044	2 saatten fazla- 0-1 saat
	1-2 Saat	186	3.87	.699			
	2 Saatten Fazla	59	4.07	.688			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 31’e bakıldığında, öğrencilerin “Kendine Güven” faktörüne yönelik görüşlerinin günlük kitap okuma süresine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=3.142$; $p<.05$). Öğrencilerin “Kendine Güven” faktörünün günlük kitap okuma süresinin hangi aralıklarında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre 2 saatten fazla okuyan öğrencilerle 0-1 saat arasında kitap okuyan öğrenciler arasında 2 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri faktörlerinin okudukları dergi türüne göre farkını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan bu teste ait istatistikler Tablo 32’de gösterilmiştir.

Tablo 32. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Okuduğu Dergi	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Problem Çözme	Okumuyor	346	3.93	.715	6.292	.000	Bilim Çocuk- Okumuyor TRT Çocuk- Okumuyor
	Bilim Çocuk	154	4.24	.631			
	TRT Çocuk	61	4.21	.649			
	Minik Çocuk	10	3.98	.682			
	Çamlıca Çocuk	5	4.00	.589			
	Toplam	576	4.05	.698			

Tablo 32. (Devam) İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Okuduğu Dergi	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Kendine Güven	Okumuyor	346	3.75	.755	5.476	.000	Bilim Çocuk-Okumuyor
	Bilim Çocuk	154	4.07	.709			
	TRT Çocuk	61	3.91	.608			
	Minik Çocuk	10	3.92	.694			
	Çamlıca Çocuk	5	3.48	.540			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 32’ye bakıldığında, öğrencilerin “Problem Çözme” faktörüne yönelik görüşlerinin okudukları dergi türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=6.292$; $p<.05$). Öğrencilerin “Problem Çözme” faktörünün hangi dergi türleri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Bilim Çocuk-Okumuyor ve TRT Çocuk-Okumuyor arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Kendine Güven” faktörüne yönelik görüşlerinin okudukları dergi türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=5.476$; $p<.05$). Öğrencilerin “Kendine Güven” faktörünün hangi dergi türleri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Bilim Çocuk-Okumuyor arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p<.05$) çıkmasından dolayı “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerinin öğrencilerin okudukları dergi türü açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 33. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Okudukları Dergi Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Okuduğu Dergi	N	Mean Rank	Sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Okumuyor	346	263.40	4	32.739	.000	Bilim Çocuk-Okumuyor Bilim Çocuk-TRT Çocuk Bilim Çocuk-Çamlıca Çocuk
	Bilim Çocuk	154	352.53				
	TRT Çocuk	61	279.23				
	Minik Çocuk	10	272.00				
	Çamlıca Çocuk	5	198.00				
	Toplam	576					
Yenilikçilik	Okumuyor	346	264.29	4	26.333	.000	Bilim Çocuk-Okumuyor Bilim Çocuk-TRT Çocuk
	Bilim Çocuk	154	345.66				
	TRT Çocuk	61	286.52				
	Minik Çocuk	10	288.90				
	Çamlıca Çocuk	5	288.65				
	Toplam	576					

Tablo 33 incelendiğinde, öğrencilerin Kruskal-Wallis H testi sonucuna bakılarak “Başarılı Olma” faktörünün p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Başarılı Olma” faktörüne ilişkin verilere bakıldığında; Bilim Çocuk-Okumuyor, Bilim Çocuk-TRT Çocuk ve Bilim Çocuk-Çamlica Çocuk arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Yenilikçilik” faktörünün p değerinin ($p < .05$) olması sebebiyle öğrencilerin okudukları dergi türü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir. “Yenilikçilik” faktörüne ilişkin verilere bakıldığında; Bilim Çocuk-Okumuyor, Bilim Çocuk-TRT Çocuk arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin izledikleri TV programı türüne göre farkını belirlemek için yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) istatistikleri Tablo 34’te gösterilmiştir.

Tablo 34. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	TV Programı	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Problem Çözme	Çizgi Film	294	4.07	.667	1.570	.181	
	Dizi-Film	155	3.94	.769			
	Belgesel	61	4.18	.592			
	Spor	48	4.10	.737			
	Yarışma	18	3.97	.737			
	Toplam	576	4.05	.698			
Kendine Güven	Çizgi Film	294	3.84	.743	2.103	.079	
	Dizi-Film	155	3.77	.747			
	Belgesel	61	4.00	.625			
	Spor	48	3.96	.730			
	Yarışma	18	4.14	.842			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 34’e göre, öğrencilerin izledikleri TV programı türüne göre “Problem Çözme”, ve “Kendine Güven” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p > .05$). Öğrencilerin izledikleri TV programlarının “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörlerine herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin izledikleri TV programı türü değişkenine göre girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p < .05$) çıkmasından dolayı “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerinin öğrencilerin izledikleri TV programı türü açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin TV Programı Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Okuduğu Dergi	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Çizgi Film	294	288.09	4	6.671	.154	
	Dizi-Film	155	269.55				
	Belgesel	61	332.57				
	Spor	48	287.92				
	Yarışma	18	310.58				
	Toplam	576					
Yenilikçilik	Çizgi Film	294	282.29	4	7.256	.123	
	Dizi-Film	155	277.41				
	Belgesel	61	332.18				
	Spor	48	317.15				
	Yarışma	18	260.94				
	Toplam	576					

Tablo 35’e göre, öğrencilerin izledikleri TV programı türüne göre “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>.05$). Öğrencilerin izledikleri TV programlarının “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerine herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin oynadıkları bilgisayar oyunları türüne göre farkını belirlemek için yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) istatistikleri Tablo 36’da gösterilmiştir.

Tablo 36. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Oyun Türü	N	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı Fark
Problem Çözme	Oynamayan	99	4.04	.582	2.494	.030	Tasarım- Hedef
	Strateji	228	4.02	.720			
	Tasarım	43	4.31	.716			
	Hedef	74	3.33	.693			
	Yarışma	49	4.13	.625			
	Spor	83	4.10	.703			
	Toplam	576	4.05	.698			
Yenilikçilik	Oynamayan	99	4.06	.707	1.872	.097	
	Strateji	228	4.01	.747			
	Tasarım	43	4.15	.599			
	Hedef	74	3.30	.767			
	Yarışma	49	3.91	.665			
	Spor	83	4.03	.692			
	Toplam	576	4.00	.721			
Kendine Güven	Oynamayan	99	3.80	.755	2.174	.056	
	Strateji	228	3.85	.751			
	Tasarım	43	3.95	.759			
	Hedef	74	3.70	.656			
	Yarışma	49	3.82	.700			
	Spor	83	4.06	.731			
	Toplam	576	3.85	.737			

Tablo 36’ya bakıldığında, öğrencilerin “Problem Çözme” faktörüne yönelik görüşlerinin oynadıkları bilgisayar oyunları türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($F=2.494$; $p<.05$). Öğrencilerin “Problem Çözme” faktörünün hangi oyunu

türleri arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LDS testi sonuçlarına göre Tasarım-Hedef içerikli oyunlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin oynadıkları bilgisayar oyunları türü değişkenine göre girişimcilik eğilimleri envanteri faktörlerinin puanları karşılaştırılırken Levene testi değerinin ($p < .05$) çıkmasından dolayı “Başarılı Olma” faktörünün öğrencilerin oynadıkları bilgisayar oyunları türü açısından farkının tespit edilmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Faktörlerinin Bilgisayar Oyunları Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Okuduğu Dergi	N	Mean Rank	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Başarılı Olma	Oynamayan	99	312.87	5	9.177	.102	
	Strateji	228	282.84				
	Tasarım	43	326.45				
	Hedef	74	253.70				
	Yarışma	49	266.31				
	Spor	83	299.43				
	Toplam	576					

Tablo 37’ye göre, öğrencilerin oynadıkları bilgisayar oyunları türüne göre “Başarılı Olma” faktörüne yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p > .05$). Öğrencilerin oynadıkları bilgisayar oyunlarının “Başarılı Olma” faktörüne herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

1.5. İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİSİPLİNLİ ZİHİN ÖLÇEĞİ İLE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİNE AİT BULGULAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 38’de gösterilmiştir.

Tablo 38. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri İlişkisini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Tablosu

Faktörler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Disiplinli Zihin Ölçeği (1)	1	.664**	.625**	.567**	.560**	.427**	.777**	.607**	.687**	.691**	.466**
Girişimcilik Eğilimleri Envanteri (2)		1	.840**	.847**	.848**	.758**	.578**	.271**	.506**	.481**	.425**
Başarılı Olma (3)			1	.665**	.600**	.493**	.524**	.288**	.534**	.365**	.488**
Problem Çözme (4)				1	.612**	.497**	.495**	.270**	.389**	.397**	.356**
Yenilikçilik (5)					1	.555**	.483**	.207**	.424**	.454**	.302**
Kendine Güven (6)						1	.397**	.120**	.312**	.365**	.249**

Tablo 38. (Devam) İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri İlişkisini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Tablosu

Faktörler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilim İnsanı Gibi Düşünme (7)							1	.210**	.469**	.491**	.256**
Disiplinlerarası Bağlantı Kurma (8)								1	.192**	.123**	.247**
Disiplinli Yaşamaya Güdülenme (9)									1	.388**	.443**
Derinlemesine Öğrenme (10)										1	.175**
Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma (11)											1

Tablo 38'e göre, disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki durumunu belirlemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Buna göre, bu iki ölçme aracı arasında anlamlı ve olumlu bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.664^{**}$, $p<.01$). Araştırmada kullanılan DZÖ ve GEE'nin boyutları ve faktörleri arasında da pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<.01$). En kuvvetli korelasyonun "Başarılı Olma" faktörü ile "Problem Çözme" faktörü arasında olduğu ($r= .665^{**}$, $p<.01$), en zayıf korelasyonun ise "Kendine Güven" faktörü ile "Disiplinlerarası Bağlantı Kurma" boyutları arasında olduğu görülmüştür ($r= .120^{**}$, $p<.01$).

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin alanları ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkide yordayanı tespit etmek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 39'da gösterilmiştir.

Tablo 39. Disiplinli Zihin Ölçeği ile Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Arasındaki İlişkide Hangisinin Yordayan Olduğunu Belirlemeye Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

	B	Standart hata	(ß)	T	p	R	R ²	F	p
(Sabit)	.594	.165		3.600	.000	.664	.441	452.487	.000*
DZÖ Ortalaması	.860	.040	.664	21.272	.000				

Tablo 39'a bakıldığında anlamlılık düzeyi $p<.05$ olduğundan bu iki değişken arasındaki regresyon değerinin anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Disiplinli zihin özelliklerinin, girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. R² değeri: .441 olarak bulunmuştur ($R=.664$; $R^2 = .441$, $P<.05$). Bu değere göre, girişimcilik eğilimleri değişkenindeki değişimin %44.1'lik kısmını disiplinli zihin özelliklerinin açıkladığı görülmektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 40'ta verilmiştir.

Tablo 40. Cinsiyet Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Kız	DZÖ	280	4.11	.404	.709**	.000
	GEE		4.12	.551		
Erkek	DZÖ	296	4.00	.452	.625**	.000
	GEE		4.04	.566		

Tablo 40'a göre, kız öğrencilerin DZÖ puanları ile GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_{\text{partial}} = .709$, $p = .00$). Erkek öğrencilerin DZÖ puanları ile GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_{\text{partial}} = .625$, $p = .00$).

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba eğitim durumu değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 41'de verilmiştir.

Tablo 41. Baba Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Baba Eğitim		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Okur-Yazar Değil	DZÖ	2	4.14	.052		
	GEE		4.25	.648		
İlkokul	DZÖ	75	4.00	.419	.613	.000
	GEE		4.03	.574		
Ortaokul	DZÖ	117	3.97	.390	.605	.000
	GEE		3.99	.557		
Lise	DZÖ	226	4.05	.426	.653	.000
	GEE		4.06	.567		
Üniversite	DZÖ	132	4.16	.466	.729	.000
	GEE		4.19	.527		
Lisansüstü	DZÖ	24	4.04	.455	.742	.000
	GEE		4.16	.568		

Tablo 41 incelendiğinde, baba eğitim durumu ilkökul ($r = .613$, $p < .01$), ortaokul ($r = .605$, $p < .01$), lise ($r = .653$, $p < .01$) olan ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu üniversite ($r = .729$, $p < .01$), lisansüstü ($r = .742$, $p < .01$) olan ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin anne eğitim durumu değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42. Anne Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Anne Eğitim		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Okur-Yazar Değil	DZÖ	7	3.88	.338	.812	.026
	GEE		3.79	.486		
İlkokul	DZÖ	128	4.00	.405	.558	.000
	GEE		4.04	.521		
Ortaokul	DZÖ	150	4.03	.420	.642	.000
	GEE		4.04	.539		
Lise	DZÖ	74	4.05	.451	.707	.000
	GEE		3.05	.607		
Üniversite	DZÖ	100	4.18	.430	.672	.000
	GEE		4.25	.529		
Lisansüstü	DZÖ	9	3.96	.495	.784	.012
	GEE		3.95	.542		

Tablo 42 incelendiğinde, anne eğitim durumu ilkök (r=.558, p<.01), ortaokul (r=.642, p<.01), üniversite (r=.672, p<.01) olan ilkök dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Anne eğitim durumu okur-yazar değil (r=.812, p<.05), lise (r=.707, p<.01), lisansüstü (r=.784, p<.05) olan ilkök dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba mesleği değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43. Baba Mesleği Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Baba Meslek		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Serbest meslek	DZÖ	173	4.03	.452	.697	.000
	GEE		4.05	.614		
Kamu	DZÖ	126	4.14	.449	.704	.000
	GEE		4.19	.515		
Özel Sektör	DZÖ	169	4.04	.394	.620	.000
	GEE		4.05	.552		
İşçi	DZÖ	108	3.99	.424	.605	.000
	GEE		4.03	.519		

Tablo 43 incelendiğinde, baba mesleği Serbest meslek (r=.697, p<.01), özel sektör çalışanı (r=.620, p<.01), işçi (r=.605, p<.01) olan ilkök dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Baba mesleği kamu çalışanı (r=.704, p<.01) olan ilkök dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin anne mesleği değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44. Anne Mesleği Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Anne Meslek		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Ev Hanımı	DZÖ	409	4.04	.425	.657	.000
	GEE		4.06	.554		
Kamu	DZÖ	87	4.17	.437	.662	.000
	GEE		4.23	.526		
Özel Sektör	DZÖ	40	4.03	.398	.465	.002
	GEE		4.01	.527		
Serbest Meslek	DZÖ	40	3.95	.486	.797	.000
	GEE		3.96	.669		

Tablo 44 incelendiğinde, anne mesleği ev hanımı ($r=.657$, $p<.01$), kamu çalışanı ($r=.662$, $p<.01$), özel sektör çalışanı ($r=.465$, $p<.01$) olan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Anne mesleği serbest meslek ($r=.797$, $p<.01$) olan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin günlük kitap okuma süresi değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45. Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Kitap Okuma Süresi		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
0-1 saat arası	DZÖ	331	3.99	.433	.625	.000
	GEE		4.03	.560		
1-2 saat arası	DZÖ	186	4.15	.391	.666	.000
	GEE		4.13	.542		
2 saatten fazla	DZÖ	59	4.10	.491	.828	.000
	GEE		4.19	.593		

Tablo 45'e göre günlük kitap okuma süresi değişkenine göre, 0-1 saat arası ($r=.625$, $p<.01$) kitap okuyan, 1-2 saat arası ($r=.666$, $p<.01$) kitap okuyan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. 2 saatten fazla ($r=.828$, $p<.01$) kitap okuyan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okudukları dergi türüne göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46. Okunan Dergi Türü Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Dergi Türü		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Okumuyor	DZÖ	346	3.98	.428	.634	.000
	GEE		3.98	.576		
Bilim Çocuk	DZÖ	154	4.23	.396	.673	.000
	GEE		4.30	.475		
TRT Çocuk	DZÖ	61	4.02	.434	.618	.000
	GEE		4.12	.526		
Minik Çocuk	DZÖ	10	4.01	.403	.828	.003
	GEE		4.07	.533		
Çamlıca Çocuk	DZÖ	5	4.07	.256	.583	.302
	GEE		3.88	.378		

Tablo 46’ya göre okunan dergi türü değişkenine göre, Bilim Çocuk dergisi ($r=.673$, $p<.01$), TRT Çocuk dergisi ($r=.618$, $p<.01$) okuyan ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Minik Çocuk dergisi ($r=.828$, $p<.01$) okuyan ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Herhangi bir dergi okumayan ($r=.634$, $p<.01$) öğrencilerin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Öğrencilerin seyrettikleri TV programı türüne göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo 47. Seyredilen TV Programı Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

TV Programı		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Çizgi Film	DZÖ	294	4.05	.434	.652	.000
	GEE		4.08	.548		
Dizi-Film	DZÖ	155	4.00	.429	.707	.000
	GEE		4.00	.602		
Belgesel	DZÖ	61	4.20	.363	.738	.000
	GEE		4.24	.463		
Spor	DZÖ	48	4.02	.480	.562	.000
	GEE		4.14	.513		
Yarışma	DZÖ	18	4.05	.430	.532	.023
	GEE		4.05	.693		

Tablo 47’ye göre seyredilen TV programı türü değişkenine göre, Çizgi Film ($r=.652$, $p<.01$), Spor ($r=.562$, $p<.01$), Yarışma ($r=.532$, $p<.05$) programı izleyen ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve

orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Belgesel ($r=.738$, $p<.01$) ve Dizi-Film ($r=.707$, $p<.01$) izleyen ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin oynadıkları bilgisayar oyunları değişkenine göre disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için kısmi korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48. Oynanan Bilgisayar Oyunları Değişkeni Açısından Disiplinli Zihin Ölçeği ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

Bilgisayar Oyunları		N	$\bar{X}$	Ss	R	p
Strateji İçerikli	DZÖ	228	4.07	.453	.711	.000
	GEE		4.07	.580		
Oynamayan	DZÖ	99	4.10	.386	.665	.000
	GEE		4.10	.567		
Spor İçerikli	DZÖ	83	4.02	.469	.565	.000
	GEE		4.15	.516		
Hedef İçerikli	DZÖ	74	3.98	.409	.671	.000
	GEE		3.92	.580		
Yarış İçerikli	DZÖ	49	4.04	.435	.738	.000
	GEE		4.04	.561		
Tasarım İçerikli	DZÖ	43	4.06	.383	.523	.000
	GEE		4.25	.406		

Tablo 48’e göre öğrencilerin oynadıkları bilgisayar oyunları değişkenine göre, bilgisayar oyunu oynamayan ($r=.665$, $p<.01$), spor içerikli ($r=.565$, $p<.01$), hedef içerikli ($r=.671$, $p<.01$), tasarım içerikli ($r=.523$, $p<.01$) oyunlar oynayan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Strateji içerikli ($r=.711$, $p<.01$) ve yarış içerikli ($r=.738$, $p<.01$) oyunlar oynayan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin DZÖ puanları ve GEE puanları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimlerinin arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve hangisinin etkiye bulunduğunu tespit etmek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları alanyazındaki diğer çalışmalarla birlikte değerlendirilmiş ulaşılan sonuçlara uygun olarak önerilere yer verilmiştir.

Çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliğinin (DZÖ) “Çoğu zaman” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük oranda disiplinli zihin özelliklerine sahip oldukları belirlenmiştir. Ocak ve İçel (2023) ile Sarıkaya (2022) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerine katılım düzeyi “Çoğu Zaman” olarak bulunmuştur. Bununla birlikte Can Aran’ın (2014) çalışmasında özellik “Her Zaman” olarak tespit edilmiştir. Çıkan sonuçlar dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliği taşıdıklarının bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin alt boyutlarına ilişkin bulgularına bakıldığında en yüksek düzeyde “günlük yaşamla bağlantı kurma” boyutuna sahip oldukları belirlenmiştir. İçel’in (2019) ilkokul dördüncü sınıf öğrencileriyle yaptığı araştırmasında da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Disiplinli Zihin bulgularına bakıldığında öğrencilerin en düşük düzeyde sahip oldukları alt boyut “derinlemesine öğrenme” olarak belirlenmiştir. İçel (2019) tarafından yapılan çalışmada ise farklı bir sonuç ortaya çıkmış öğrencilerde en düşük düzeyde tespit edilen alt boyut “disiplinlerarası bağlantı kurma” olmuştur. Bu durum dördüncü sınıf öğrencilerinin en düşük düzeyde sahip oldukları disiplinli zihin alt boyutunun değişebildiğini göstermektedir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri, disiplinli zihin alt boyutlarına genellikle “Çoğu Zaman” tercihinde bulunmuştur. Öğrenciler, “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” alt boyutunun 27. maddesi olan “Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.” ifadesine en yüksek ($\bar{X}$ = 4.84) düzeyde; “Derinlemesine Öğrenme” alt boyutunun 7. maddesi olan “Doğa olaylarının (yağmur, kar vb) nedenlerini bilimsel olarak açıklayabilirim.” ifadesine ise en düşük ($\bar{X}$ = 3.24) düzeyde görüş belirtmişlerdir. İmalı (2014) tarafından ortaokul öğrencileriyle yapılan çalışmada, doğa olayları ve oluşturduğu riskler ile ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bu durum ilgili konuda ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin yeterli bir bilgi düzeyi oluşturmadıkları şeklinde

değerlendirilebilir. İçel (2019) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin disiplinli zihin ölçeğine “Çoğu zaman” yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Bununla birlikte ölçeğin 25. maddesi olan “Derslerin hepsinden aynı zevki alamıyorum.” ifadesine en düşük ($X=2.89$), ölçeğin 27. maddesi “Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.” ifadesine ise en yüksek ($X=4.81$) düzeyde görüş belirtmişlerdir. Dolayısıyla disiplinli zihin alt boyutlarına ilişkin öğrencilerin farklı görüşe sahip olabildikleri görülmektedir.

Cinsiyet ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutunun anlamlı bir farklılık olduğu, “Derinlemesine Öğrenme” boyutunda anlamlı bir fark oluşmadığı tespit edilmiştir. Anlamlı farkın olduğu alt boyutlarda kız öğrencilerin ortalamasının erkek öğrencilerin ortalamasından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre disiplinli zihin özelliklerinin daha gelişmiş olduğu söylenebilir. İçel (2019) ve Can Aran (2014) tarafından yapılan çalışmada da kız öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerinin erkek öğrencilere göre daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Sarıkaya’nın (2022) çalışmasında ise öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerden “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İçel (2019) tarafından yapılan çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumunun “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Can Aran (2014) ve Sarıkaya (2022) çalışmalarında, öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerine sahip olma düzeylerinde, baba öğrenim durumu değişkeni açısından anlamlı bir fark olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Anne eğitim durumu ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Anne eğitim düzeyinin artması öğrencilerin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutunu pozitif etkilemektedir. Can Aran’ın (2014) çalışmasında üniversite mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin

anne eğitim durumu değişkenine göre, “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. İçel (2019) ve Sarıkaya (2022) tarafından yapılan çalışmalarda da anne eğitim durumu disiplinli zihin özelliklerini alt boyutlar açısından etkilememektedir.

Baba meslek durumu ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Derinlemesine Öğrenme” boyutuna yönelik görüşlerde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Babası kamuda çalışan öğrencilerin babası serbest meslekle uğraşan öğrencilere göre “Derinlemesine Öğrenme” boyutunda daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İçel (2019)’ın yaptığı çalışmada da benzer bir sonuçla baba mesleği ile disiplinli zihin özellikleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bununla birlikte “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Anne meslek durumu ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde bir farklılık oluşmamıştır. İçel (2019) tarafından yapılan çalışmada ise anne meslek durumunun öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerini etkilediği sonucu tespit edilmiştir.

Günlük kitap okuma süresi ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Kitap okumaya daha fazla vakit ayıran öğrencilerin “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Derinlemesine Öğrenme” boyutlarında farklılık ortaya çıkmıştır. Karasakaloğlu vd. (2012)’nin üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada, eleştirel düşünme puanlarının kitap okuma sıklığına göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin günlük kitap okuma süresine göre, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Günlük kitap okuma süresinin “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Yavaş (2013) tarafından yapılan çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin okuma durumlarıyla üst düzey düşünme becerileri arasında bir ilişki tespit edilmemiştir.

Okunan dergi türü ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Derinlemesine Öğrenme”, “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarının anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Can Aran (2014)’ın çalışmasında da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Dergi türüne göre “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutuna yönelik görüşlerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durumda öğrencilerin okudukları dergi türünün “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutuna herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. İçel (2019) tarafından yapılan çalışmada da, ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilimsel dergi aboneliği anlamlı bir farklılık oluşturamamıştır.

İzlenen TV programı ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Bilim İnsanı Gibi Düşünme” boyutuna yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Belgesel izleyen öğrencilerin dizi, film ve çizgi film izleyen öğrencilere göre bilim insanı gibi düşünme boyutları daha gelişmiştir. Küçük ve Kan (2023) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin belgesel programları izleme sıklıklarına göre, yaratıcı düşünme düzeylerinin farklılaştığı, hiç belgesel izlemeyen bireylerin yaratıcı düşünme düzeylerinin izleyenlere göre daha düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. İzlenen TV programı türüne göre “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutuna yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. TV programlarının “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutuna herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Can Aran (2014) tarafından yapılan çalışmada, TV programı izleyen öğrencilerin disiplinli zihin özellikleri lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Bilgisayar oyunu ile disiplinli zihin arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Bilim İnsanı Gibi Düşünme”, “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma”, “Disiplinli Yaşamaya GÜdülenme”, “Derinlemesine Öğrenme” ve “Günlük Yaşamla Bağlantı Kurma” boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sarıkaya’nın (2022) çalışmasında ise, öğrencilerin internet kullanım sıklığı düzeyi değişkenine göre disiplinli zihin özelliklerinde istatistiksel olarak tüm alt düzeylerde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Can Aran (2014)’ın çalışmasında internet sitesi kullananların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanması sonucunda öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Girişimcilik eğilimleri alt faktörleri arasında en yüksek ortalamaya sahip olan “başarılı olma” ($\bar{X}$ = 4.33), en düşük ortalamaya sahip olan ise “Kendine Güven” ($\bar{X}$ = 3.85) olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlara bakıldığında öğrencilerin başarıma ihtiyaçlarının yüksek olduğu ancak kendine güven noktasında zayıf kaldıkları söylenebilir. Argıç (2022) tarafından yapılan araştırmada da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bu durum 4. sınıf öğrencilerinin yüksek oranda başarılı olma eğilimine sahip olduklarını göstermektedir. Sarı (2022) tarafından ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yönelik yapılan araştırmada ise öğrencilerin başarılı olma, problem çözme, yenilikçilik ve kendine güven alt boyutları ile ölçeğin genelinden aldıkları puanların yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Mülhim (2019) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada ise, katılımcıların büyük çoğunluğunun yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuçlar farklı eğitim kademelerinde girişimcilik eğiliminin var olduğunu göstermektedir.

Girişimcilik eğilimlerinin alt faktörlerinden “Başarılı olma”nın 1.maddesi “Oyun oynarken kaybetsem bile, sonrakinde başarmaya çalışırım.” ifadesi en yüksek ($\bar{X}$ = 4.58), “Kendine güven” alt faktörüne ait 22.madde olan “Ortak bir etkinlik yaparken, gönüllü olarak zor görevleri isterim.” ifadesine en düşük ($\bar{X}$ = 3.57) yönünde görüş belirtmişlerdir.

Cinsiyet ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörünün anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin ortalamasının erkek öğrencilerin ortalamasından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre cinsiyet faktörü başarılı olma ve yenilikçilik faktörünü etkilemektedir. Bununla birlikte “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörünün cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Salik ve Kaygın (2016) üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları araştırmalarında, yenilik ve kendine güven boyutunda erkek öğrencilerin lehine anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Yurtseven (2020) çalışmasında, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Argıç (2022) ve Arcagök (2016), kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre girişimciliğe daha eğilimli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Akpınar ve Alkış (2019); Özçoban ve Özkul (2019) üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmalarında erkek öğrencilerin kız öğrencilerine göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşmışlardır Sarı (2022), Karataş (2018) ve Mülhim (2019) çalışmalarında cinsiyetin girişimcilik eğilimi üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Bu bulgular değerlendirildiğinde cinsiyet değişkeni ve sınıf düzeyinin girişimcilik düzeyi açısından farklılıklar oluşturabildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin babası üniversite mezunu olan öğrencilerin, babası ortaokul mezunu olan öğrencilere göre “Başarılı olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerinin daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Baba mezuniyet durumuna göre “Kendine güven” ve “Problem çözme” faktörlerinde anlamlı bir fark oluşmamıştır. Bu bulgulara bakılarak baba mezuniyetinin öğrencilerin kendine güven ve problem çözme faktörlerine herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Yurtseven (2020), Sarı (2022) ve Argıç (2022) aynı ölçeği kullanarak yapmış oldukları çalışmada baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Karataş (2018) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada da baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılığın oluşmadığını tespit etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annesi üniversite mezunu olanların, annesi okur yazar olmayan öğrencilere göre “Problem Çözme” faktörlerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin diğer öğrencilerden “Başarılı olma” faktörlerinin daha gelişmiş olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla üniversite mezunu annelerin öğrencilerin problem çözme ve başarılı olma faktörüne etkide bulunabildiği tespit edilmiştir. Benzer bir sonuç Karataş (2018)’ın üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da görülmektedir. Anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılığın “Üniversite” ile “Lise”, “Üniversite” ile “Ortaokul”, “Üniversite” ile “İlkokul” ve “Üniversite” ile “Okuryazar Değil” arasında, “Üniversite” lehinde farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “Kendine güven” ve “Yenilikçilik” faktörlerinde ise anne eğitim durumu anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Yurtseven (2020), Sarı (2022) ve Argıç (2022) aynı ölçeği kullanarak yapmış oldukları çalışmada anne eğitim durumunun anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmişlerdir.

Anne ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin başarılı olma faktörünün anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı çalışmadan elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba mesleğine göre “Yenilikçilik” faktöründe anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Babası kamuda çalışan öğrencilerin, babası işçi olan ve serbest meslekle uğraşan öğrencilere göre yenilikçilik faktörlerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin baba mesleği

değişkenine göre, “Başarılı Olma”, “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Buna göre baba mesleğinin “Başarılı Olma”, “Problem Çözme” ve “Kendine Güven” faktörlerine herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Argıç (2022) araştırmasında baba mesleğinin çocukların girişimcilik eğilimlerini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Akpınar ve Alkış (2019); Karataş’ın (2018) üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada baba çalışma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Salik ve Kaygın (2016) tarafından yapılan çalışmada, babası çalışmayanların riske girme eğilimi, içsel kontrol odağı ve kendine güven düzeylerinin düşük olduğu, buna karşın başarı ihtiyacının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anne meslek durumuna göre anneleri kamuda çalışan öğrencilerin, anneleri serbest meslek sahibi öğrencilere göre başarılı olma ve problem çözme faktörlerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anneleri kamuda çalışan öğrencilerin, anneleri ev hanımı olan öğrencilere göre problem çözme faktörlerinin daha gelişmiş olduğu çalışmanın sonuçları arasındadır. Karataş (2018) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada katılımcılardan annelerinin çalışan veya çalışan emeklisi olanların diğer gruplara göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte öğrencilerin anne meslek durumuna göre “Kendine Güven” ve “Yenilikçilik” boyutlarında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Anne mesleğinin öğrencilerin kendine güven ve yenilikçilik boyutlarına herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Argıç (2022) araştırmasında anne mesleğinin çocukların girişimcilik eğilimlerini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Akpınar ve Alkış (2019) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada da anne çalışma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Öğrencilerin günlük kitap okuma süresine göre “Kendine Güven” ve “Başarılı Olma” faktörlerinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Günlük kitap okuma süresi daha fazla olan öğrencilerin kendine güven ve başarılı olma faktörlerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük kitap okuma süresine göre “Problem Çözme” ve “Yenilikçilik” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Sarı (2022) ilkökul dördüncü sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin girişimcilik eğiliminin bir aylık sürede okudukları kitap sayısına göre Girişimcilik Eğilimleri Envanteri’nin tüm alt boyutlarında ve ölçek genelinde anlamlı

farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşmıştır. Dolayısıyla kitap okuma öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine katkı sağlayabilmektedir.

Öğrencilerin okudukları dergi türüne göre “Problem Çözme”, “Kendine Güven”, “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktöründe anlamlı farklılık bulunmuştur. Dergi okuyan öğrencilerin (Bilim Çocuk-TRT Çocuk) problem çözme, kendine güven, başarılı olma ve yenilikçilik faktörlerinin dergi okumayan öğrencilere göre daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Sarı (2022) tarafından yapılan çalışmada da düzenli takip edilen çocuk dergisinin, girişimcilik eğilimi üzerinde oldukça etkili olduğu; bilim temalı çocuk dergisinin ise girişimcilik eğilimine oldukça önemli bir katkı yaptığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin izledikleri TV programı türüne göre “Problem Çözme”, “Kendine Güven”, “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Bu bulgulara göre TV programlarının öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Akay, vd. (2022) çalışmalarında, TV izlemenin üniversite öğrencilerinin problem çözme becerisine katkı sağlamadığı sonucuna ulaşmışlardır.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin oynadıkları tasarım-hedef içerikli bilgisayar oyunları “Problem Çözme” faktöründe anlamlı bir farklılık oluşturmuştur. Tasarım içerikli oyun oynayan öğrencilerin, hedef içerikli oyun oynayan öğrencilere göre “Problem Çözme” faktörünün daha gelişmiş olduğu araştırmanın sonuçları arasındadır. Bilgisayar oyunu türlerine göre “Kendine Güven”, “Başarılı Olma” ve “Yenilikçilik” faktörlerine yönelik öğrenci görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Korelasyon analizi sonucunda ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimleri arasında anlamlı ve olumlu bir ilişki tespit edilmiştir. Her iki ölçeğin boyutları ve faktörleri arasında da pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. En kuvvetli korelasyonun "Başarılı Olma" faktörü ile "Problem Çözme" faktörü arasında, en zayıf korelasyonun ise “Kendine Güven” faktörü ile “Disiplinlerarası Bağlantı Kurma” boyutu arasında olduğu tespit edilmiştir. Argıç'ın (2022) ilkokul dördüncü sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu benzer bir çalışmada, en kuvvetli korelasyonu “Başarılı olma” ile “Problem çözme” faktörleri arasında tespit etmiştir. Problem çözme becerisi kişinin hayatını başarıyla yönetebilmesi için gerekli olan beceriler arasında yer almaktadır. Kendi kararlarını alabileceği bir hayat sürdürmek ve

başarılı bir şekilde yaşamak için bireyin karşılaştığı problemleri çözme becerisinin yüksek olması gerekmektedir (Çolpan Kuru, 2021).

Basit doğrusal regresyon analizi sonucunda ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin disiplinli zihin özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Girişimcilik eğilimleri değişkenindeki değişimin %44.1'lik kısmını disiplinli zihin özelliklerinin açıkladığı tespit edilmiştir. Argıç (2022) tarafından yapılan çalışmada çoklu zekâ alanlarının, girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı etkisinin olduğu, girişimcilik eğilimleri değişkenindeki değişimin %56.7'lik kısmını çoklu zekâ alanlarının açıkladığı tespit edilmiştir.

Cinsiyet, okunan dergi türü, seyredilen Tv programı, oynanan bilgisayar oyunları, kitap okuma süresi, anne mezuniyet durumu, baba mezuniyet durumu, anne mesleği ve baba mesleği durumlarına göre disiplinli zihin ve girişimcilik eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Öneriler:

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- Çalışma Afyonkarahisar ili ile sınırlıdır. Türkiye'nin her bölgesinden yapılacak örneklem seçimi, çalışmanın daha etkili olmasını ve genele daha güçlü bir şekilde yordanabilmesini sağlayabilir.

- Araştırma cinsiyet, dergi türü, tv programları, bilgisayar oyunları, anne baba mesleği, anne baba eğitim durumu değişkenleri kullanılarak yapılmıştır. Farklı değişkenler kullanılarak daha geniş çaplı bir araştırma yapılabilir.

- Öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerine sahip olma durumunun yapılan çalışma sonuçlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farklı değişkenlerle bunun nedenini ortaya çıkaracak çalışmalar yapılabilir.

Öğretmenlere yönelik öneriler:

- Öğrencilerin disiplinli zihin özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki pozitif anlamdaki ilişki göz önüne alındığında, okullarda disiplinli zihin özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini geliştirici ders içi etkinliklere yer verilebilir.

- Öğrencilerin disiplinli zihin özelliği taşıdıkları göz önüne alındığında bu özelliklerini kullanabileceği ve geliştirebileceği faaliyetler planlanabilir.

•Araştırmada ve diğer araştırmalarda günlük yaşamla bağlantı kurma boyutu öğrencilerin en fazla sahip oldukları alt boyut olarak tespit edilmiştir. Derslerde ve etkinliklerde günlük yaşamla bağlantı kurulması dersleri ve etkinlikleri daha eğlenceli hale getirebilir.

•Öğrencilerin derinlemesine öğrenme boyutuna en az sahip oldukları tespit edilmiştir. Ders içi etkinliklerin çeşitlendirilmesi derinlemesine öğrenme noktasında olumlu katkı sağlayabilir.

•Öğrencilerin özgüvenlerini artıracakları ders içi ve ders dışı faaliyetler planlanabilir.

İdarecilere yönelik öneriler:

•İlkokullarda girişimcilik eğilimlerini geliştirmeye yönelik planlamalar yapılarak öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin daha erken belirlenmesi sağlanabilir.

•Öğrencilerin derinlemesine öğrenmelerine katkı sağlayabilmek için rehberlik faaliyetleri planlanabilir.

•Kitap okuma ve dergi takip etmenin disiplinli zihin özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini olumlu etkilediği düşünüldüğünde okul kütüphanelerinin zenginleştirilerek ve süreli yayınlara abone olunarak öğrencilere daha geniş fırsatlar yaratabilir.

•Öğrencilerin özgüvenlerini artıracakları bir okul ortamı sağlanabilir.

Ailelere yönelik öneriler:

•Kitap ve dergi okumanın öğrencilerin disiplinli zihin özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini olumlu etkilediği düşünüldüğünde, küçük yaşlardan itibaren öğrenciler, okuma alışkanlığı kazanmaya, dergi takip etmeye teşvik edilebilir.

•Belgesel izleyen öğrencilerin diğer programları izleyen öğrencilere göre daha başarılı olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin belgesel izlemeleri teşvik edilebilir.

•Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde en az sahip oldukları alt boyut kendine güven olarak tespit edilmiştir. Ailecek öğrencilerin özgüvenini arttırabilecekleri faaliyetler planlanabilir.

•Tasarım içerikli oyun oynayan öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna göre öğrenciler tasarım içerikli oyunlar oynamaya teşvik edilebilir.

Öğrencilere yönelik öneriler:

- Kitap okuma alışkanlığı kazanma ve dergi takip etme, disiplinli zihin özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini olumlu etkileyeceğinden öğrencilerin bu alışkanlıkları kazanmaları hayatlarını pozitif etkileyebilir.

- Öğrencilerin en düşük düzeyde sahip oldukları alt boyut derinlemesine öğrenme olarak tespit edilmiştir. Verimli ders çalışma ve öğrenmelerini kalıcı hale getirecek etkinlikler yapmaları öğrencilerin derinlemesine öğrenmesine katkı sağlayabilir.

- Belgesel izlemeye daha fazla vakit ayırmaları öğrencilerin bilimsel yönlerine pozitif katkı sağlayabilir.

- Okulda, sınıfta ve sosyal hayatlarında etkinliklere daha fazla katılmaları öğrencilerin özgüvenlerini artırabilir.

- Tasarım içerikli oyun oynayan öğrencilerin problem çözme faktörünün daha gelişmiş olduğu sonucuna bakılarak öğrencilerin tasarım içerikli oyunlar oynaması problem çözmelerine olumlu katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Ağca, V. ve Yörük, D. (2006). Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 155-173.
- Akay, B., Ceylan, M. ve Arslan, S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tercihleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 28, 27-47.
- Akman, Ş. (2019). *Girişimcilik ve Kız Öğrencilerde Girişimcilik Eğilimi: Bir Vakıf Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). KTO Karatay Üniversitesi, Konya.
- Akpınar, F. ve Alkış, H. (2019). Duygusal Zekâ ve Girişimcilik Eğilimi: Adıyaman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 32, 341-379.
- Alaca, B. (2018). *İnsanın Bilgiyle Serüveni*. Bilgi Yayıncılık.
- Altan, M. Z. (2019). *Türkiye'nin Eğitim Çıkması Girişimci Öğretim Girişimci Öğretmen* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Altındağ, M. (2015). *Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik ve Fen Bilimleri Derslerinde Sentezleyen Zihin Özelliklerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Altındağ M. ve Senemoğlu, N. (2017). Ortaokul Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sentezleyen Zihin Özelliklerinin İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 14(4), 4939-4957.
- Arcagök, S. (2016). *Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Özerklik Desteği Algılarının Motivasyon, Girişimcilik ve Yaratıcılık ile İlişkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Argıç, T. (2022). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanları ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İzmir Örnekleme)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, 1-11.
- Arslan, S. (2016). *Yaşam Boyu Öğrenmede Yeni Öğrenme Türleri*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Aşkın, A., Nehir, S. ve Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 55-72.
- Atiya, T. M. S., Bilal, Z. O., Abulhamid, M., & Shoaib, S. A. (2019). The Impact of Entrepreneurial Characteristics on Entrepreneurial Intention of Sudanese and Omani University Students. *European Scientific Journal*, 15(4), 1857-7881.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-kültürel Bir Perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 139-160.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 101-120.
- Başaran, B. I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5(1), 7-15.
- Bayar, F. (2008). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32(4), 25-34.
- Betil, İ. (2010). Sivil Toplum, Sosyal Sermaye, Sosyal Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 21-25.

- Bowen, M.T. (2013). *An Examination of Institutional Advancement Vice Presidents' Reports at Four-Year Public and Private Historically Black Colleges and Universities Regarding Their Use of the Five Minds to Promote Stewardship*. Hartford Üniversitesi, Connecticut. UMI: 3561711.
- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik Kişilik Merkezinin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-111.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2011). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik* (7.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (29. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can Aran, Ö. (2014). *Disiplinli Zihin Özellikleri Açısından Fen ve Teknoloji Eğitimi ve Öğrenci Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Can Aran, Ö. ve Senemoğlu, N. (2014). Disiplinli Zihin Özellikleri Açısından Fen Eğitiminin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 46-59.
- Cansever, B. A. (2016). Bilgi Toplumunda Bir Kavram Kargaşası: Bilgi mi? Enformasyon mu? *Sosyoloji Dergisi*, 1(özel), 41-50.
- Cao, J. (2021). The Application of Big Data Technology in the Assessment Model of College Student's Entrepreneurial Intention. *2nd International Conference on Information Science and Education (ICISE-IE)*, 398-402. doi:10.1109/ICISE-IE53922.2021.00099.
- Cera, E. & Furxhiu, N. (2017). Factors Which Influence Students Entrepreneurship Intentions: The Role of Education Programs, Subjective Norms and Perceived Behavioral Control. *Journal of Educational and Social Research*, 7(1), 173.
- Charles, R.A.Jr. (2008). Achieving Querencia: Integrating a Sense of Place With Disciplined Thinking. *Curriculum Inquiry*, 38(5), 605-637.
- Çetin, C. (2012). *Stratejik Düşünce ve Kurumsal Girişimcilik*. İstanbul: Altınoluk Yayınları
- Çolpan Kuru, B. (2021). Problem Çözme Yaklaşımının Çeşitli Kuramlar Açısından Değerlendirilmesi. *Alanyazın*, 2(1), 50-58.
- Dağ, N. (2017). Gardner'ın Zihin Tasnifi Işığında Sınıf Öğretmenlerine İlişkin Bir Tahlil Denemesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 3(1), 51-60.
- Demirel, E. T. (2017). Sosyal Girişimcilik. *Elâzığ: Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*.
- Dinçeli, D. (2020). Yaratıcılık ve Sanat. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 8(1), 43-55.
- Doğaner, E. A. (2014). *Girişimcilik Okulu*. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Doğan, N. (2013). *Türkiye'de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Durukan, T. (2006). Düünden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğın Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 25-37.
- Efe, M.N. (2016). *Girişimcilikte Temel Prensipler*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Ercan, S. ve Gökdeniz, İ. (2009). Girişimciliğın Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan. *Bilgi*, 49, 59-82.
- Erdoğdu, M. Y. (2006). Yaratıcılık ile Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106.

- Erik-Soussi, C. (2008). *Leading in the Liberal Arts and Post- Secondary Institutions: How Five Cognitive Minds Aid the Good Work of College Presidents*. University of Hartford.
- Ersoy, H. (2010). Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 71-77.
- Gardner, H. (2007). *Geleceği İnşa Edecek Beş Zihin*. (Çev: F.Şar ve A.Hekimoğlu Gül). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.
- Gardner, H. (2010). *Çoklu Zeka Kuramı-Yaratıcılık- Gelecek İçin Beş Akıl. Birinci Uluslararası Yaşayan Kuramcılar Konferansı*. (Çev: H.Kale). Ankara: SEBİT Eğitim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.
- Gartenhaus, A. R. (2000). *Yaratıcı düşünme ve müzeler*. (Çev: R.Mergenci ve B.Onur). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Gerber, M.E. (2003). *Girişimcilik Tutkusu Küçük İşletmeler Niçin Batar, Nasıl Büyür?*. (Çev: T.Keskin). İzmir: Sistem Yayıncılık.
- Goodman, J. F. (2009) Respect-due and Respect-Earned: Negotiating Student–Teacher Relationships. *Ethics and Education*, 4(1), 3-17, DOI: 10.1080/17449640902781356
- Gültekin, A. (2022). Zihin Felsefesinde Zihin Kavramının Serencamı: Antik Yunandan Günümüze Ruh Kavramından Zihin Kavramına Tarihsel Perspektif. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 17-32.
- Gümüşoğlu, Ş. ve Karaöz, B. (2014). Tarihsel Süreçte Girişimcilik: Muğla Örneği. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 97-118.
- Gündoğdu, E. (2022). Ticari Girişimcilik. İçinde; *Girişimcilikte Güncel Yaklaşımlar* (Ed: A. B. Solmaztürk ve B. Hırlak), ss. 9-26. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Güneş, F. (2013). Zihin Yönetimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-17.
- Güngör, S., Aydın, İ., Memduhoğlu, H. B. & Oğuz, E. (2013). Respect in Principal–Teacher Relations at Primary Schools in Turkey. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 26(10), 1349-1372. DOI: 10.1080/09518398.2012.724464
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat MYO Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Hassi, A. (2016). Effectiveness of Early Entrepreneurship Education at the Primary School Level: Evidence From a Field Research in Morocco. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), 83-103.
- Hocaoğlu, N. ve Akkaş Baysal, E. (2019). Nicel Araştırma Modelleri-Desenleri. İçinde; *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ed: G. Ocak), ss. 66-119. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Işık, M. ve Uğurlu, F. (2021). *Günümüz ve Geleceğin Girişimcilik Türleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Işık, V. (2016). *Çalışmanın Evrimi ve Sosyal Girişim*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- İçel, K. (2019). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri ve STEM Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- İmalı, B. (2014). *Fen ve Teknoloji Programında Doğa Olayları ve Oluşturduğu Risklerle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.

- Jilinskaya Pandey, M. & Wade, J. (2019). Social Entrepreneur Quotient: An International Perspective on Social Entrepreneur Personalities. *Journal of Social Entrepreneurship*, 10(3), 265-287. DOI: 10.1080/19420676.2018.1541013
- Karasakaloğlu, N., Saracaloğlu, S. ve Özelçi, S. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Stratejileri, Eleştirel Düşünme Tutumları ve Üst Bilişsel Yeterlilikleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 207-221.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (14.baskı). Ankara: Nobel Akademi Yayınları.
- Karataş, İ. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Kaygın, E. ve Güven, B. (2017). Girişimcilik. *Maltepe Üniversitesi İş Geliştirme Merkezi*.
- Keleş, H. N. (2013). Girişimcilik Eğiliminin Kuşak Farkına Göre İncelenmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(26), 23-43.
- Keleş, H., Kırıl Özkan, T., Doğaner, M. ve Altunoğlu, A. (2012). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 9, 107-118.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.
- Koh, H. C. (1996). Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics a Study of Hong Kong Mba Students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.
- Konuş, F.Z. (2019). *Ortaokul Yedinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Fetemm Tutumlarını Yordama Durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-179.
- Kouzes, J. & Posner, B. (2018). *Liderliği Öğrenmek*. (Çev: İ. Büyükdevrim Özçelik) İstanbul: Optimist Yayıncılık.
- Köklü N., Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ö.Ç. (2006). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kurtdede Fidan, N. ve Arıcı, T. (2022). Entrepreneurship Tendencies of Primary School Students and Variables Affecting Their Entrepreneurial Tendency. *Discourse and Communication for Sustainable Education*, 13(2), 40-56.
- Küçük, E. ve Kan, Ç. (2023). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Dergisi*, 5(11), 167-194.
- Küçükali, R. ve Akbaş, H. (2017). Bilimsel Bilginin Elde Edilmesinde Yaratıcı Zekâ ve Hayal Gücünün Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 779-792.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*.
- Lysaught, M.T. (2004). Respect: or, How Respect for Persons Became Respect for Autonomy. *Journal of Medicine and Philosophy*, 29(6), 665-680.
- Mei, H., Lee, C. H. & Xiang, Y. (2020). Entrepreneurship Education and Students Entrepreneurial Intention in Higher Education. *Education Sciences*, 10(257), 1-18.
- Miller, D. L. (2011). *An Analysis for Habits of Minds in Blogs about Young Adult Books*. Arizona State University.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Evi.
- Miran, B. (2021). *Temel İstatistik* (Genişletilmiş baskı). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Mirza, Ş. ve Demiral, G. (2019). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkileri ve Yüksek Lisans Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(4), 3256-3268.
- Mülhim, Z. (2019). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özellikleri ve Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Ocak, İ. ve İçel, K. (2020). A Scale Development Study to Determine Disciplined Mind Features of 4th Grade Students. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 7(2), 132-143. DOI: 10.33200/ijcer.788947
- Ocak, İ. ve İçel, K. (2023). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleriyle STEM Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 107-120.
- Özçoban, E. ve Özkul, A. S. (2019). Temel Motivasyon Kaynaklarının Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(3), 813-828.
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32, 81-95.
- Özdevecioğlu, M. ve Karaca, M. (2015). *Girişimcilik Girişimci Kişilik Kavram ve Uygulama*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Özdiyar, Ö. (2015). *Saygılı ve Etik Zihin Özellikleri Açısından Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları ve Öğrenci Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Polat, Ö. (2021). 60-72 Aylık Çocukların Yaratıcılık Becerileri Üzerinde Zihin Haritalama Çalışmalarının Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 46(207), 21-42.
- Rensburg, N.V & Kanayo, O. (2021) Egotism and Female Managerial Performance in South Africa: Evidence From Smes in the Agricultural Sector. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1-18.
- Robson, C. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Gerçek Dünya Araştırması* (2. baskı (Çev: Ş.Çinkır ve N.Demirkasımoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Salik, N. ve Kaygın, E. (2016). Demografik Değişkenler Açısından Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 145-162.
- Samurçay, N. (1983). Zekâ ve Yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, 8(45), 4-12.
- Sarı, D. (2022). *İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Stem Tutumu ve Girişimcilik Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Sarıkaya, E. (2022). *Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Bilimsel Süreç Becerileri ile Disiplinli Zihin Özelliklerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Sousa, L. F., Silva, R. P., Afonso, A. & Dixe, M. D. A. C. R. (2011). Tendência Empreendedora Dos Estudantes Do Ensino Superior. *International Journal of*

- Developmental and Educational Psychology: INFAD. Revista de Psicología*, 1(1), 629-638.
- Sönmez, A. ve Toksoy, A. (2014). Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(2), 41-58.
- Sutton, J. (2006). Introduction: Memory, Embodied Cognition, and the Extended Mind. *Philosophical Psychology*, 19(3), 281-289.
- Şahin, E. (2009). Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 286-309.
- Tachibana, T. (2014). How One Becomes an ‘Entrepreneur’ in a Transition Economy: the Case of Manufacturers in Laos. *Development Studies Research*, 1(1), 186-201. DOI: 10.1080/21665095.2014.933081
- TDK, (2019). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 10.03.2023).
- Tsakiridou, H. & Stergiou, K. (2014). Entrepreneurial Competences and Entrepreneurial Intentions of Students in Primary Education. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*, 1(9), 106-117.
- Türkmen, M. ve İşbilir, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- Ulucan, S. (2015). *Girişimcilik Eğiliminin ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Ortaöğretimde Lise 3. ve 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Uluköy, M., Demireli, C. ve Kahya, V. (2013). Kosgeb Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Katılımcıların Girişimcilik Profiline Yönelik Bir Alan Araştırması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 79-96.
- Uygun, M. ve Güner, E. (2016). Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitimin Rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 37-57.
- Uysal, İ. ve Kılıç, A. (2022). Normal Dağılım İkilemi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 220-248.
- Yalçıntaş, M. (2010). Çağımızda Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 95-98.
- Yavaş, S. (2013). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıkları ile Üst Düzey Düşünme Becerileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(25), 3874-3915.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Yılmaz, M. (2009). Öğrenme ve Bilgi İlişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 173-190.
- Yılmaz, Ü. (2012). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Ders, Çalışma ve Kılavuz Kitaplarının Beş Zihin Modeli Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Yurtseven, R. (2020). İlkokulda Girişimcilik Eğitimi: Amaç, İçerik ve Öğretim Süreci. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 135-153. DOI: 10.47477/ubed.836675
- Yurtseven, R. ve Ergün M. (2018). Çocuklar İçin Girişimcilik Eğilimleri Envanterinin (ÇGEE) Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(5), 125-145.

Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.

EKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Ek 1. Etik Kurul İzni.....	102
Ek 2. Uygulama İzin Belgesi.....	103
Ek 3. Kişisel Bilgi Formu.....	104
Ek 4. Disiplinli Zihin Ölçeği.....	105
Ek 5. Disiplinli Zihin Ölçeği Kullanım İzni.....	106
Ek 6. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri.....	107
Ek 7. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Kullanım İzni.....	108

Ek 1. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.11.2022-143334

T.C. AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI	
TOPLANTI SAYISI:11	KARAR TARİHİ: 25.11.2022
KARAR 2022/338	
Üniversitemiz Eğitim Fakültesi öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Sibel YAZICI tarafından yürütülen (Diğer Araştırmacılar: Bircan PERSENTİ), "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örneklemi)" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarının, etik açıdan sakıncalı olmadığına, katılanların oy birliği ile karar verildi.	
ASLI GİBİDİR	
e-imzalıdır Prof. Dr. İsa SAGBAŞ Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Başkanı	

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak Doğrulaması <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5381&eD=BS4K6NZFL5&eS=143334> adresinden yapılabilir.

Ek 2. Uygulama İzin Belgesi

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-49809702-605.01-67590651
Konu : Bircan PERSENTİ'nin Araştırma İzni

04/01/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 02/01/2023 tarihli ve E-70813604-100-151695 sayılı yazısı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bircan PERSENTİ'nin "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Disiplinli Zihin Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örnekleme)" konulu tez çalışmasında kullanılmak üzere 2022-2023 eğitim-öğretim dönemi içinde Müdürlüğümüze bağlı ilgi (b) yazı ekinde ismi belirtilen okullarda görevli öğretmenlere ve öğrenim gören öğrencilere ilgi (a) genelgenin hükümleri doğrultusunda anket çalışması yapması, çalışmalarını tamamladıktan sonra sonuçlarının birer örneğini İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim etmesi şartıyla, araştırma yapmaları Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Miraç SÜNNETCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

Nurullah KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
- İlgi Yazı ve Ekleri (31 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İLMEM Ar-Ge

Telefon No : 0 (272) 213 76 03 / 1040

E-Posta: afyonstrateji@gmail.com

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: TOLGA YEŞİLÇAYIR

Unvan : Memur

İnternet Adresi: arge03@meb.gov.tr

Faks: 0 272 213 76 03

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c4b9-dc00-3eda-bbe3-8cd5 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3. Kişisel Bilgi Formu

Sevgili öğrenciler,

Bu bilimsel çalışmada sizlerin düşüncelerine başvurmak istiyoruz. Her bir maddeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, SİZE EN UYGUN OLANI düşünerek maddelerin karşısında ayrılan kısmı (X) şeklinde işaretleyiniz. İşaretlenmemiş madde bırakmamaya özen gösteriniz. Maddelere içten ve doğru cevaplar vermeniz ve cevapsız madde bırakmamaya özen göstermeniz araştırma açısından önemlidir. Teşekkürler.

Sınıfı:.....

Cinsiyet: ☐ Kız ☐ Erkek

Okuduğunuz dergi türü:.....

Seyrettiğiniz TV programları:.....

Oynadığınız bilgisayar oyunları:.....

Günlük kitap okuma süreniz:.....

Annenizin mesleği:.....

Babanızın mesleği:.....

Annenizin eğitim durumu:	Babanızın eğitim durumu:
☐ Okur-yazar değil	☐ Okur-yazar değil
☐ İlkokul mezunu	☐ İlkokul mezunu
☐ Ortaokul mezunu	☐ Ortaokul mezunu
☐ Lise mezunu	☐ Lise mezunu
☐ Yüksekokul/Fakülte mezunu	☐ Yüksekokul/Fakülte mezunu
☐ Yüksek lisans/doktora	☐ Yüksek lisans/doktora

Ek 4. Disiplinli Zihin Ölçeği

Disiplinli Zihin Ölçeği

	5 Her zaman	4 Çoğu zaman	3 Bazen	2 Nadiren	1 Hiçbir zaman
1. Derslerde öğrendiklerimin doğruluğunu sorgularım.					
2. Derslerimde başarılı olmak için düzenli çalışırım.					
3. Okulda öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanırım.					
4. Derslerimde öğrendiklerimden daha fazla yeni bilgi edinmek isterim.					
5. Yeni bilgiler öğrenmekten zevk alırım.					
6. Aklıma takılan bir konuyu mutlaka araştırırım.					
7. Doğa olaylarının (yağmur, kar vb) nedenlerini bilimsel olarak açıklayabilirim.					
8. Öğrendiklerimi çevremdeki insanlara anlatmaktan zevk alırım.					
9. Canlıların gelişimini (örneğin, bir kedinin büyüme süreci) incelemek ilgimi çekiyor.					
10. Bir bitkinin nasıl büyüdüğünü bilimsel olarak açıklayabilirim.					
11. Yeni bilgiler edindiğimde mutlu olurum.					
12. Yeni öğrendiklerimi hayatımda uygularım.					
13. Öğrendiklerimi, arkadaşlarımla paylaşmaktan hoşlanırım.					
14. Öğrendikçe, kendimi daha mutlu hissediyorum.					
15. İyi derecede matematik biliyorsam diğer dersleri bilmesem de olur.					
16. Merak ettiğim bilgileri araştırmaktan hoşlanırım.					
17. Günlük yaşamdaki olayların nedenlerini derslerde öğrendiklerimle açıklayabilirim.					
18. Çok iyi matematik bilmek, hayalimdeki mesleğe ulaşmam için yeterlidir.					
19. Günlük yaşamdaki olayların nedenlerini, okulda öğrendiğim bilgilerle açıklayabilirim.					
20. Meslek sahibi olduktan sonra da öğrenmeye devam etmeliyim.					
21. Bir mucit olmak için fen bilimleri dersi yeterlidir.					
22. Uzmanlaşmak istediğim alana ait dersleri öğrenmek yeterlidir.					
23. Yeni bir buluş yapmak istemem.					
24. Öğrendiğim tüm dersler benim için gereklidir.					
25. Derslerin hepsinden aynı zevki alamıyorum.					
26. Sınıfı geçecek kadar ders çalışmak yeterlidir.					
27. Öğrendiğim tüm dersler benim için önemlidir.					

Ek 5. Disiplinli Zihin Ölçeği Kullanım İzni

disiplinli zihin ölçeği [Gelen Kutusu](#)

X 0 E

b

bircan persenti <bopersenti@gmail.com>
Alıcı: locak, keremice

19 Ara 2022 10:48

☆ ↶ ⋮

Merhaba hocam.

Nasısınız?

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümünde yüksek lisans yapıyorum. Yüksek lisans tezimde ve araştırmalarımda tarafınızca uyarlanmış Disiplinli Zihin Ölçeğini kullanmak için şahsınızın iznine ihtiyac duyuyordum. Bu konuda yardımcı olmanızı saygılarımla talep ederim.

Bircan PERSENTİ
Hacı Hayriye Özsoy İlkokulu
Müdür Yardımcısı

k

kerem içel <keremice@hotmail.com>
Alıcı: ben

20 Ara 2022 00:19

☆ ↶ ⋮

Merhaba Bircan

Ekte gönderilmiş olan ölçeğe ilişkin makaleye atf yaparak ölçeği kullanabilirsiniz. Tez çalışmalarınızda başarılar dilerim.
İyi çalışmalar

Kerem İÇEL
Afyon Kocatepe Üniversitesi
EPD Doktora Öğrn.

Gönderen: bircan persenti <bopersenti@gmail.com>

Gönderildi: 19 Aralık 2022 Pazartesi 10:48

Kime: locak@aku.edu.tr <locak@aku.edu.tr> keremice@hotmail.com <keremice@hotmail.com>

Konu: disiplinli zihin ölçeği

i

OCAK İİAL <locak@aku.edu.tr>
Alıcı: ben

22 Ara 2022 16:59

☆ ↶ ⋮

Merhaba Bircan Bey,

Mailiniz de anı geçen ölçeği kullanabilirsiniz.

İlial Ocak

From: "bircan persenti" <bopersenti@gmail.com>
To: locak@aku.edu.tr, "keremice" <keremice@hotmail.com>
Sent: Monday, December 19, 2022 10:48:31 AM
Subject: disiplinli zihin ölçeği

↶ Yanıtla ↷ Yönlendir

Ek 6. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri

İLKOKUL 4.SINIF GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ENVANTERİ

	Hiçbir zaman	Ara sıra	Bazen	Çoğunlukla	Her zaman
I.Faktör: Başarılı Olma					
1. Oyun oynarken kaybetsem bile, sonrakinde başarmaya çalışırım.					
2. Hedeflerime ulaşmak için çok çalışmaktan zevk alırım.					
3. Bir işte başarılı olunca, daha çok başarılı olmak için isteğim artar.					
4. Boş bir zaman bulduğumda, onu kitap okuma, oyun, vb. etkinliklerle değerlendirmeye çabalarım.					
5. Bir proje çalışmasında herkesten farklı ve yeni bir şeyler üretmek için çabalarım.					
6. Başladığım bir işi başarıyla bitirmek için sonuna kadar çabalarım.					
7. Arkadaşlarım başarıyı artıracak bir etkinliğe davet etse, onlara katılırım.					
II. Faktör: Problem Çözme					
8. Bir proje hazırlarken, planladığımdan farklı bir şeyle karşılaşsam, bir çıkış yolu bulmaya çalışırım.					
9. Nasıl yapacağıma karar veremediğim bir ödevi, farklı yollar deneyerek bitirmeye çalışırım.					
10. Bir proje hazırlarken problem yaşarsam, o işin olumlu yönlerini görmeye çalışırım.					
11. Bir iş planladığım gibi gitmezse, o işi farklı yollarla bitirmeye çalışırım.					
12. Ne yapacağımı bilemediğim durumlarda, bir çıkış yolu olmalı diye düşünürüm.					
13. Hedeflerime ulaşmak için, cesur bir şekilde gerekli adımları atarım.					
III. Faktör: Yenilikçilik					
14. Önemli bir ihtiyacı karşılayacak yeni ürünler tasarlamayı çok severim.					
15. Çalışmalarımın bana özgü olmasına özen gösteririm.					
16. Bir gün herkesin ihtiyacını karşılayacak büyük bir buluş yapmayı hayal ederim.					
17. Yeni ve ilginç fikirler üretmek için farklı denemeler yapmayı severim.					
18. Herkesten farklı ve yeni şeyler yapmayı çok severim.					
19. Ödevlerimi, arkadaşlarımdan farklı yapmaya özen gösteririm.					
IV. Faktör: Kendine Güven					
20. Arkadaşlarımdan yapmakta zorlandığı etkinlikleri, ben kolaylıkla yapabileceğime inanırım.					
21. Sınıfta verilen etkinlikleri en iyi şekilde yapabileceğime inanırım.					
22. Ortak bir etkinlik yaparken, gönüllü olarak zor görevleri isterim.					
23. Karşılaştığım bir sorunu, kendim çözebileceğime inanırım.					
24. Nerede olursa olsun, kendimi rahat bir şekilde ifade edebilirim.					

Ek 7. Girişimcilik Eğilimleri Envanteri Kullanım İzni

